

Högre allmänna läroverket
för flickor i Göteborg
1929—1966

Kjellbergiska gymnasiet
1966—1972

Institutionen för Pedagogik
Uppsala Universitet

Föreningen för svensk undervisningshistoria
Box 2023, 750 02 Uppsala 2

H. a. läroverket för flickor i Göteborg 1929–1966 Kjellbergiska gymnasiet 1966–1972

138

lc:k

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK

16000 001165127

UPPSALA UNIVERSITET
PEDAGOGISKA INSTITUTIONEN
Biblioteket
Box 2109, 750 02 UPPSALA

HÖGRE ALLMÄNNA LÄROVERKET FÖR FLICKOR
I GÖTEBORG 1929—1966
KJELLBERGSKA GYMNASIET 1966—1972

34/
77

Institutionen för Pedagogik
Uppsala Universitet

ÅRSBÖCKER I SVENSK UNDERVISNINGSHISTORIA
BOKSERIE GRUNDAD AV B. RUD. HALL OCH UTGIVEN AV
FÖRENINGEN FÖR SVENSK UNDERVISNINGSHISTORIA
ÅRGÅNG LVII 1977
VOLYM 138 UNDER REDAKTION AV STIG G. NORDSTRÖM

Högre allmänna läroverket
för flickor i Göteborg
1929—1966

Kjellbergiska gymnasiet
1966—1972

Makuleras
UPPSALA UNIVERSITET
Pedagogiska biblioteket
Biblioteket
Signum *Em-CIK(Ex) 1*

STOCKHOLM 1977

Förord

Högre allmänna läroverket för flickor eller Flickläroverket, som det till vardags kom att kallas, upprättades år 1929 enligt myndigheternas beslut i syfte att bereda Göteborgs kvinnliga ungdom möjligheter till högre utbildning under samma ekonomiska och andra yttre villkor, som sedan länge stått deras manliga jämnåriga till buds.

Att öppnandet av den nya läroanstalten motsvarade ett länge känt behov framgick av den från början och under årens lopp fortsatta livliga tillströmningen av elever — ett antal år var Flickläroverkets latingymnasium det största i staden.

1950- och 1960-talens stora förändringar på det skolorganisatoriska området kom att på ett avgörande sätt beröra Flickläroverket. I samband med den nioåriga grundskolans genomförande avvecklades under läsåren 1958—1961 läroverkets realskola, medan gymnasiet efter att ha öppnats för pojkar t. v. fick bestå under namnet Kjellbergiska gymnasiet. Men redan 1970 beslöt Göteborgs allmänna skolstyrelse, att även Kjellbergiska gymnasiet från början av läsåret 1970—1971 skulle avvecklas för att helt nedläggas i och med vårterminens slut 1972.

Inför skolans slutliga nedläggning uppstod inom kollegiet tanken på att med en minnesskrift bevara hågkomsten av Flickläroverket och dess insats i stadens skolväsende. En kommitté tillsattes, som utsåg skolans siste ordinarie rektor, Harald Ryfors, och f. lektorn Erik Norberg till redaktörer och huvudsakliga författare till det planerade arbetet. Detta var från början avsett att utges av trycket, men brist på tid och pengar omöjliggjorde t. v. förverkligandet av denna tanke. Till våravslutningen 1972 förelåg emellertid minnesskriften i en mindre, maskinskriven upplaga, som utdelades huvudsakligen till skolans tidigare och dåvarande lärare samt till de avgående eleverna.

Arbetet syntes dock värt en större spridning, inte minst med tanke på det rika material av sak- och personhistoriska uppgifter, som finns samlat däri, och som torde kunna utgöra en värdefull och lättillgänglig källa för eventuellt kommande forskning i svensk skolhistoria. Det var därför med

stor tillfredsställelse som redaktionen lyckades intressera Föreningen för svensk undervisningshistoria att uppta minnesskriften i sin serie av årsböcker. Men det ekonomiska problemet kvarstod olöst. Det torde böra framhållas, att hela arbetet med insamlandet av material, redigeringen och författandet av minnesskriften skett på frivillig väg och utan några som helst penningbidrag utifrån. Men tryckningskostnaderna måste garanteras, innan utgivningsarbetet kunde påbörjas. Detta möjliggjordes genom synnerligen frikostiga anslag från främst Kungliga Hvitfeldtska Stipendieinrättningen men även från Kjellbergiska Stiftelsens fonder och Göteborgs Kommunstyrelse. Till ovan nämnda institutioner, till vik. rektor för Kjellbergiska gymnasiet, Bertil Johansson, samt till andra, som på ett eller annat sätt bidragit till den föreliggande minnesskriftens tillkomst, uttalar vi vår djupa och vördnadsfulla tacksamhet.

A redaktionens vägnar
Erik Norberg

Innehållsförteckning

LÄROVERKETS TILLKOMST OCH LOKALER av Erik Norberg	9
Det s k provisoriet 1929—1935 10. Nya läroverksbyggnaden 10. Läroverksbyggnadens invigning 12. Kantat vid invigningen 13. Viktigare förändringar inom och utanför skolbyggnaden 18. Kjellbergiska gymnasiet 19.	
LÄROVERKETS VERKSAMHET av Harald Ryfors	21
Skolhälsovården 26. Skolans sociala verksamhet 27.	
REKTORER OCH LÄRARE av Harald Ryfors	28
SKOLBIBLIOTEKET av Erik Norberg	47
Klassbiblioteken 48. Lärummets referensbibliotek 49. Lärjungebiblioteket 49. Kjellbergiska gymnasiet bibliotek 51.	
LÄRJUNGARNAS SJÄLVSTYRELSE av Erik Norberg	53
Samarbetsnämnden ht 1967—vt 1972 54.	
SKOLANS ELEVFORENINGAR av Harald Ryfors	55
SKOLIDROTTSFORENINGEN URD av Inga Hedelin	56
FÖRÄLDRAFÖRENINGEN HEM OCH SKOLA av Erik Norberg	58
Arbetsklubben 59. Föräldraföreningens ordförande 1944—1965 60, Föräldraföreningen Hem och skola vid Kjellbergiska gymnasiet 61.	
SKOLANS STIPENDIER, FONDER, DONATIONER OCH KONSTVERK av Harald Ryfors	64
Konsten i skolan 67.	
UR KAMRATLIVET av Erik Norberg	70
L II:s skolresa till Norge den 13—20 juni 1936 70. Klassfester 72.	
ELEVSKILDRINGAR	76
För fyrtio år sedan av Ester Ljungstedt f. Crona 76. För fem år sedan av Marja Bjerrum 78. Utdrag ur skoltidningar 79.	
EPILOG. BAKGRUNDEN TILL SKOLANS NEDLÄGGNING av Bertil Johansson	82
BILAGOR	88
Bilaga A: Elevantalet 88. Bilaga B: Nyintagna elever 90. Bilaga C: Antal avlagda studentexamina och realexamina 92. Bilaga D: 1: Ordinarie lärare 94. Bilaga D: 2: Extra ordinarie lärare med längre tjänstgöring 1947—1972 96. Bilaga D: 3: Övriga befattningshavare 97. Bilaga E: Skolans arkiv. Skolans tryckta material 98.	

Läroverkets tillkomst och lokaler

Till grund för 1927 års skolreform, genom vilken högre allmänna läroverk för flickor för första gången upprättades i vårt land, låg den av ecklesiaminister Johan Almkvist utarbetade propositionen av den 25 februari 1927, vilken i sin tur anknöt till idéer och strävanden, som tidigare företrätts av bl. a. Fridtjuv Berg och Värner Rydén. I propositionen hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att i var och en av städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg skulle upprättas ett högre allmänt läroverk för flickor, omfattande fyra-klassig realskola och treårigt gymnasium, under villkor att vederbörande kommun åtog sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning. I den allmänna diskussionen om en omorganisation av det högre skolväsendet utgick departementschefen från kravet på det moderna samhällslivets demokratisering; förslaget om upprättande av särskilda högre allmänna läroverk för flickor motiverade han med att främst peka på den kvinnliga ungdomens sämre ställning i fråga om möjligheter till högre bildning. Efter riksdagens godkännande av skolutskottets förslag den 18—19 maj 1927 yttrade också den mäktige ordföranden i utskottet, Värner Rydén: ”Med detta beslut sker rättvisa mot flickorna. . . ; möjligheter komma att finnas för flickor till undervisning under samma ekonomiska och andra yttre villkor som för gossar.”

Göteborgs stadsfullmäktige tillsatte en särskild beredning för att yttra sig om upprättande av ett flickläroverk i staden. Beredningen kom till det resultatet, att det skulle vara till stor fördel för medborgarna såväl i Göteborg som i den omkringliggande bygden, om staden accepterade riksdagsbeslutets villkor. Tre medlemmar av denna beredning bör här främst nämnas på grund av de stora insatser de gjorde att bringa i hamn den allt annat än lättlösta uppgiften: landshövdingen Malte Jacobsson, riksdagsmännen och kommunalpolitikern lektor Edgar Sjödahl samt föreståndarinnan för Kjellbergsska flickskolan Thyra Kullgren. Beredningens utlåtande bifölls av stadsfullmäktige, och den 22 mars 1929 föreskrev Kungl. Maj:t, att ett flickläroverk skulle upprättas i Göteborg från och med läsåret 1929—30.

Det s. k. provisoriet 1929—1935.

Högre allmänna läroverket för flickor i Göteborg eller Flickläroverket, som det i korthet kom att kallas, började också sin verksamhet höstterminen 1929, men ingalunda i egna lokaler. Den tid, som nu inleddes, det s. k. provisoriet, var avsedd att omfatta två år, men kom i själva verket att utsträckas i hela sex år eller till hösten 1935. Då först kunde skolan flytta in under eget tak. Fyra årgångar studenter och tre årgångar realskoleexaminander hade då redan hunnit lämna läroverket. Undervisningen bedrevs under dessa sex första år av läroverkets tillvaro i inte mindre än sju olika lokaler samtidigt: Göteborgs arbetareinstitut, huvudlokal med bl. a. rektors-expedition och högtidssal, Sociala huset, Rudebeckska skolan och f. d. Lundénska skolan; undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena ägde rum i Realläroverkets specialrum, och gymnastiken var förlagd till Exercishuset och KFUM. Det säger sig självt, att en sådan anordning, med skolarbetet fördelat på så många olika lokaler, delvis på rätt stort avstånd från varandra, måste ha varit förenat med betydande olägenheter. Allt eftersom åren gick och skolan växte, kändes också behovet av en nybyggnad allt starkare, inte minst hos lärarna, men även hos eleverna. Från skolans start 1929 till år 1934, sista intagningsåret före inflyttningen i den nya läroverksbyggnaden, hade antalet elever stigit från 68 till 402.

Nya läroverksbyggnaden.

Under hela provisoriet hade från myndigheternas sida ett tålmodigt arbete pågått att skapa en värdig och ändamålsenlig byggnad för den nya skolan, ett arbete som krävde otaliga överläggningar, ständiga omritningar och en viss kamp mellan önsknings- och möjligheter. Genom stadsfullmäktiges beslut i november 1930 att låta uppföra läroverket inom 6:e kvarteret Blåmesen i stadsdelen Johanneberg tycktes byggnadsfrågan äntligen ha nått sin lösning. Men den ur många synpunkter idealiska tomten visade sig tyvärr under utredningsarbetets gång vara för liten för skolans snabbt växande lokalbehov. Den 15 september 1932 beslöt följaktligen stadsfullmäktige, med upphävande av tidigare beslut, att upplåta en tomt inom 24:e kvarteret Tullgarn i stadsdelen Lorensberg för den nya läroverksbyggnaden enligt nya ritningar av arkitekten R. O. Swensson. Efter det att olika beredningar i fem års tid sysslat med frågan, skulle alltså nya ritningar göras upp till en helt ny byggnad på en helt annan tomt.

Det nya området — bekant från jubileumsutställningen 1923, som här hade sin entré — var ur flera synpunkter bättre än Blåmesen. Dels var tomten mer än 2000 m² större, dels kom skolgården att ligga väl skyddad mot vindar och vackert inramad av lummig grönska. Från söder strömmar solljuset obehindrat in, och utsikten är fri mot Johannebergshöjden. Vid ett

inspektionsbesök i maj 1945 gav också undervisningsrådet Alice Quensel uttryck åt sin åsikt, att Flickläroverket kunde berömma sig av att ha Sveriges vackraste skolgård. Ur pedagogisk synpunkt tillkom den stora fördelen av tomtens närhet till en rad redan befintliga eller under nära följande år uppförda kulturella institutioner: konstmuséet med fasaden mot Götaplatsen, stadsteatern och konserthuset, universitetsbiblioteket och stadsbiblioteket.

I april 1934 ingicks överenskommelse med byggnadsfirman Lars Hansson m. fl. om uppförandet av läroverksbyggnaden, som enligt kontraktet skulle stå färdigt den 15 juni 1935.

Vid sidan av de många kommunalmän och fackmän, som var verksamma vid planerandet och uppförandet av den nya läroverksbyggnaden, fanns bland kollegiets och lokalstyrelsens medlemmar åtskilliga, som nedlade ett nitiskt och intresserat arbete inom byggnadskommittén och olika beredningar. Det ställer sig då helt naturligt att börja med läroverkets rektor, Hilding Celander, som personligen lämnat viktiga bidrag till den lyckliga lösningen av det omfattande projektet. De kollegiemedlemmar, som var med på den tiden, minns än i dag, hur rektor Celander med åsidosättande av egen bekvämlighet ofta kallade samman kollegiet på kvällstid till långa överläggningar om olika detaljer i fråga om inredningen. Som ett humoristiskt belägg på hans nitälskan för byggnadsfrågan brukade skolans första tillsynslärlarinna, fröken Esther Norrman, berätta följande. En höstdag hade rektor Celander inbjudit sitt kollegium till middag i sitt hem. Dagen före middagen träffade han fröken Norrman på gatan utanför skolan och hejdade henne med orden: "Vi måste ha ett nytt kollegium i byggnadsfrågan i morgon kväll." Förlägen stammade fröken Norrman fram: "I morgon? Men då är jag bortbjuden på middag. . ." Nästan förebrående kom svaret: "Det kan inte hjälpas. Inför läroverkets byggnadsfråga måste lärarnas personliga intressen komma i andra hand." "Men. . . vi skulle ju på middag till rektor. . ." Ett förlösande skratt på båda sidor bekräftade, att läroverkets byggnadsfråga för en gångs skull fick komma i andra hand.

Bland kollegiets medlemmar torde lektor Axel Larsson-Nordhult ha gjort de värdefullaste och mest omfattande insatserna, bl. a. genom detaljritningar och praktiska förslag till inredning av de naturvetenskapliga institutionslokalerna, framför allt fysikinstitutionen. En av lektor Larsson uppfunnen anordning med en nedfällbar del av ryggstödet på högtidlokalens bänkar har befunnits utomordentligt praktisk vid aulans användning som skrivsal. Bland andra, som verksamt bidragit vid det avslutande arbetet med inredningen, kan nämnas dåvarande adjunkterna David Hannerberg och Erik Norberg samt lokalstyrelsens ordförande, professor Gösta Bodman.

Vid höstterminens början 1935 kunde de nödvändigaste undervisnings-

lokaler omedelbart tagas i bruk. I åtskilliga fall fick man dock ännu länge reda sig med en mera provisorisk arbetsmiljö, och först i årsredogörelsen för år 1936—37 kunde rektor Celander med tillfredsställelse meddela, att ”inredningen av läroverkets lokaler är nu fullständig, även beträffande gymnastikavdelningens duschrum och omklädningsrum.”

Ett par ord om några av de lokaler, som inrymdes i läroverksbyggnaden. — I källarvåningen låg åt Johannebergsgatan skolkök och matsal, åt skolgården den s. k. stensalen, som kom att begagnas för olika ändamål. Huvudbyggnadens bottenvåning innehöll fem klassrum, belägna på den västra sidan om dubbelkorridoren, på den östra utbredde sig den frikostigt tilltagna fysikinstitutionen. Rektorsexpeditionen, kollegierummet och gymnasiets frukosttrum jämte fyra klassrum upptog våningen en trappa upp. I nästa våning låg tre större klassrum, biologiska institutionen samt lokaler för handarbete, musik och teckning. Återstår våningen tre trappor upp: där hade placerats sex större klassrum samt geografi- och kemiinstitutionerna. — Flygelbyggnaden upptogs av aulan och under denna gymnastiklokalerna samt skolläkarens mottagningsrum. I entresolvåningen var lärjungebiblioteket och läsrummet inrymda, och längst åt väster, över huvudentrén till skolgården, låg bostäder för tvenne vaktmästare.

Läroverksbyggnadens invigning.

Den högtidliga invigningen av läroverkets nybyggnad ägde rum den 14 november 1935 i aulan med dess nyss fullbordade vackra freskomålning av konstnären Nils Nilsson, en gåva av rådman och fru Ernst Colliander.

Bland de närvarande hedersgästerna må nämnas statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, Artur Engberg, landshövdingen Malte Jacobson, eforus biskop C. Block samt stadsfullmäktiges ordförande Ernst Jungen. Högtidstalet hölls av statsrådet Engberg. Efter en principdeklaration om friheten som forskningens och bildningsarbetets livsluft yttrade han bl. a.: ”Det finns dess bättre utrymme sida vid sida för samläroverk, flickläroverk, kommunala flickskolor och privata flickskolor. Livets och erfarenhetens lärdomar ge existensberättigande åt samtliga dessa former. De komplettera varandra. Ingen gör anspråk på att vara det ideala”. . . Tempora mutantur!

Efter högtidstalet frambars från avgångna elever såsom en gåva till läroverket en sjuarmad tennljusstake. Vid överlämnandet höll forna eleven vid läroverket fil. kand. Esther Crona ett med jubel mottaget anförande, som hon slutade med orden: ”Flickor, det viktigaste är inte att ni blir skolljus, utan att ni blir ljusmänniskor.”

Läroverkets kör framförde så under musikdirektör Marianne Lagerholms ledning en festkantat med ord av en av läroverkets egna lärare, lektor Harry Armini, och musik av fil. doktor Birger Anrep-Nordin. Kantaten, som i klas-

siska rytmer gav uttryck för läroverkets intellektuella ambitioner och moderns ideal, återges här in extenso.

KANTAT

vid invigningen av

Högre allmänna läroverkets för flickor i Göteborg
nya byggnad den 14 nov. 1935.

Ord av Harry Armini

Musik av Birger Anrep-Nordin

Fullbordad står vår skola nu. Dess grund
är lagd på klippan, där i fordom tid
kring lyckans feslott tysta vretar drömde.
I dag den viges för sitt höga mål.
En festklädd skara i dess högtidssal
beundrar ädla mått och rena linjer,
beundrar Nordens trolska sommarnatt,
av konstnärns pensel som en saga skildrad.
Och många tankar söka sig helt visst
till tid, som stundar, då vår skola vimlar
av unga flickor, ivriga och glada.
I tidig timme skola hit de skynda
för att begynna dagens trägna id
med pränt och läxor eller sång och lekar.
Här skola läsår och terminer börjas
och slutas under fest och glad förväntan.
Här lussebrud skall skådas med sin ljuskrans,
och vid syreners och kastanjers blomning
skall lyckan glittra under vita mössor
och sången klinga om studentens vår.
Men många tankar ila ock i dag
till svunna tider. All vår bildnings grund
blev lagd i Hellas. Där fick kvinnan först
en fostran, hennes höga uppgift värdig.
För ljus och bildning rådde icke blott
Apollon med sin lyra och sin båge,
jämväl Athene stod i vettets tjänst,
till strids beredd med spjutet och egiden.
En solvarm dager strålar över Lesbos,
där Sapphos flickor sorgglöst vandra kring,
skönmantlade, av vårens blommor prydda.

Kör av Sapphos flickor:

Gudalycklig måste den flicka vara,
som till dig får komma, du ljuva Sappho,
värmas av din blick och din klara stämmas
tjusning förnimma.

Knappt den rosenfingrade Eos' strålar
skimra över havet, då du oss kallar
att bland ängens rosor och honungsklöver
leka och lära.

Körledarinnan:

För livets skönhet du öppnar vårt öga,
du riktar vår håg på det ädla och höga,
du lär oss att dikta på lesbisk tunga,
till plekterns slag vår glädje att sjunga,
med oss du leker och dansar,
du hjälper oss binda kransar
av ros och viol,
o Sappho, vår längtans sol.

Kör av Sapphos flickor:

Men när skymningen faller på alla stigar,
vi kring härden sitta vid ull och slända,
ystert skämtar du eller täljer för oss
heliga sägner.

Som en lycklig lek våra dagar ila,
fagert lyser Lesbos, och havet glittrar,
över livet välver sig Hellas' evigt
blånande himmel.

Men sekler dö, och nya sekler födas.
Snart var det slut med Hellas' solskensläkte,
som log mot livet, skyggande för Hades.
Den fromma tron såg i vårt jordeliv
med allt vad däri rymts av lust och ve
en skola blott för evighetens fröjder.
Fram skrida Birgittinerklostrets jungfrur
i dystert dok, men ljusa, brinnande
i tron och hoppet. Lyssnen, vad de sjunga!

Kör av jungfrur i Vadstena kloster:

Rosa rorans bonitatem,
stella stillans claritatem,
Birgitta, vas gratiae!
låt din godhets milda droppar
falla över blad och knoppar
i vår själs Getsemane!

Lär oss vårda de elända,
flitigt nyttja bok och slända,
främja örtagårdens växt!
Hjälp oss knyppla vid vår dyna,
kjortlar sömma, nålar bryna,
pränta mången helig text!

Vad vi lida, vad vi lära,
sker till Herrens Jesu ära,
i hans kärleks tjänst vi stå.
Vänligt bortom gravens sköte
lik en stjärna oss till möte
lyser kronan, som vi få.

Heliga, i jämmerdalen
lätta bördan, lindra kvalen!
Bed för oss, benådade!
Rora coeli pietatem,
stilla vitae puritatem
in vallem miseriae!

Så tiden åter flyr, och mänskligheten
liksom Narkissos uti källans vatten
med häpnad skådar sina egna drag.
Mer verklighet i liv och tanke gjutes,
och dygd och upplyst vett bli dagens stjärnor.
Men tankens klarhet höljs i franskt behag,
och rokokon på lätta fjärlsvingar
med lekfull grace kringfladdrar i pensionen.

Pensionsflickornas kör:

Lust och glädje i pensionen,
hand i sidan, munter sväng,
talet franskt, förbindlig tonen —
men Mamsell är gruvligt sträng!

Mamsell:

Det är min plikt att er med allvar educera
i skick och dygder dagen lång:
att dansa menuett, att artigt konversera
och flitigt läsa Fénelon.

Pensionsflickornas kör:

O hur Fénelon kan måla
nymfer och tritoners dans,
grönskan kring Calypsos håla,
Elysén i eternas glans!

Mamsell:

Men, flickor, glömmen ej, att Pindens höga ekar
väl trivas ock på nordisk mark!
Här brinna nya ljus, här övas vittra lekar
i hägnet av en mild monark.

Pensionsflickornas kör:

Vi Spastaras öde klaga,
Atis våra sinnen rör,
fjäriln vingad syns på Haga,
Dumbom lever, tills han dör.

Mamsell:

Ej tekonseljen får förgätas vid lektyren!
Hur kvick den är, fru Lenngrens sång!
Men lämnen boken nu och hasten till brodyren
vid lampans sken i min salong!

Pensionsflickornas kör:

Bland brokader, tyll och fransar
vi hantera nålen snällt,
men vår tanke lekfullt dansar
fritt på de arkad'ska fält.

Men åren draga bort som filmens tavlor.
Vår egen tid, för verkligheten skarpsynt,
ser icke blott i sköna ord och bilder
sin skolas mål, den lär de unga ock
naturens och kulturens rätta väsen.

Så blommar livet, skiftande och brokigt,
med all sin rikedom i skolans värld.
Så klart som aldrig förut har vår tid
fått skåda in i ungdomstidens kynne
med allt dess trots, dess vända och dess drömmar
och lärt sig att förstå, vad ungdom är.
Då blir ej skolan endast plikt och tvång,
med vänligt allvar möter den de unga
och manar dem att tro på egen kraft.
Fredrika Bremers heta lyckodrom
är verklighet. För samma levnadskall
åt flickor som åt gossar bildning bjudes,
och kvinnans arbete vid hemmets härd,
ej aktat förr, i våra skolor övas.
Här väckes kärlek till vårt fosterland,
vårt folk, vårt språk, vårt svenska odlingsarv.
Vi kräva nu, vad långa sekler glömde,
ej själens fostran blott men också kroppens.
Så träda denna skolas flickor fram,
frimodigt glada, strålande av hälsa.

Kör av realskolans flickor:

Var hälsad, vår skola! Hur ståtligt, hur skönt
dess murar sig höja bland klippor och grönt!
Med glädje vi skynda in genom dess grind,
där vårdträden grönska och susa för vind.

Se, saga och sanning stå fram för vår syn
i brokiga bilder som glimtar ur skyn:
i diktningens lekverk, på hävdernas blad,
i språkvärldens under och siffrornas rad.

Om krafterna mattas och kinden blir blek,
vi dricka oss hälsa ur idrott och lek.
I sången vi fröjdas, och mödan ger stål
åt viljan att kämpa för framtida mål.

Kör av gymnasiet flickor:

Här är Athenes tempelgård,
här är ett heligt rum,
ty ädel kunskap njuter vård
i vårt gymnasium.

Med lagern, som på Hellas' mark
först nådde växt och fart,
här trives furan, fri och stark,
vår svenska egenart.

Liksom bland bygdens dimgrå berg
skönt spira blomst och blad,
så giva konst och lärdom färg
åt kärva mödors stad.

I bragd stor tid här bygges opp
ett hem för ljus och vett.
Det är vår stolthet och vårt hopp,
det arv, som sekler gett.

Väl veta vi, att livets strid,
som väntar oss, blir svår,
men vi ock tro, att redlig id
sin stjärna säkert får.
Så blir oss ingen möda tung.
vi hoppas fast och visst.
Det härligt är att vara ung
och kallas gymnasist.

Kör av läroverkets flickor:

Evige, vars kärlek tänder
själens eld och rymdens bloss,
dig vi bedja, att du vänder
hult ditt ansikte till oss.
Tänd din krafts och kärleks låga
i det hus, vi viga nu,
kraft att kunna, mod att våga,
lust att älska såsom du!

Viktigare förändringar inom och utanför skolbyggnaden.

Historiken över läroverksbyggnadens tillkomst kan härmed anses vara avslutad. Dock bör man kanske dröja vid några viktigare förändringar, som under årens lopp vidtagits inom och utanför byggnaden. Skolgården, som under de första åren varit grusbelagd, till stort men för dess utnyttjande för lekar och utomhusgymnastik, blev sommaren 1937 asfalterad på de partier, som inte upptogs av löparbanor och hoppgröpar. Ungefär samtidigt uppsattes utanför huvudingången en dricksfontän efter ritningar av läroverksbyggnadens arkitekt, R. O. Swensson.

Under somrarna 1945 och 1946 inreddes i källarvåningen mottagningsrum för skolläkaren och skolsköterskan. (Under 1960-talet flyttades dessa lokaler till förste vaktmästarens ledigblivna bostad i flygelbyggnaden.)

På grund av den starkt ökande elevtillströmningen begärde och fick lokalstyrelsen år 1948 kommunens tillstånd att bygga om frukostrummet en trappa upp till tre nya lärosalar. Till frukostrum apterades i stället den s. k. stensalen i källarvåningen, som under krigsåren främst använts till beredskapsarbeten i sjukvård och t. o. m. iordningstälts för att vid behov kunna användas som lasarett. Skolfrukostarna hade från början varit av mycket enkel karaktär — servering av mjölk till elevernas medhavda smörgåsar. Men genom beslut av stadsfullmäktige kunde från januari 1954 lagad mat, beredd i tidsenliga, rymliga lokaler i källarvåningen, gratis tillhandahållas i den till barservering anordnade stensalen. Omkring 650 lärjungar begagnade sig redan från början av denna nya betydande förmån.

Under 1950-talet och de två första åren av 1960-talet fortsatte elevantalet stadigt att stiga. Läsåret 1960—1961 var klassavdelningarnas antal uppe i 32, och det sammanlagda elevantalet uppgick till 969. För att fylla bristen på klassrum fick i första hand två till åtta avdelningar föra en ambulering tillvaro inom läroverket. Men lokalbristen visade sig alltmera bekymmersam, och läroverket måste till slut söka sig utanför den egna byggnaden. Under fyra läsår undervisades två till fyra klassavdelningar på Göteborgs Handelsinstitut, och en klassavdelning av realskolan hade under två läsår sin tillvaro i ABF:s lokaler vid Götabergsgatan. De äldre lärarna påmindes under dessa år osökt om provisoriets dagar, då de varit med om att på rasterna ständigt vara på språng mellan olika lokaler.

1950- och 1960-talens stora förändringar på det skolorganisatoriska planet kom att på ett avgörande sätt beröra Flickläroverket. Elevantalet sjönk, inte minst därigenom att från och med hösten 1958 inga nya elever intogs i realskolan. Den härigenom förbättrade localsituationen möjliggjorde så småningom, att ett antal klassrum kunde inrättas till ämnesrum för vissa humanistiska ämnen, främst modersmål, historia och moderna språk.

Kjellbergiska gymnasiet.

1964 års riksdag beslöt, att dåvarande statliga allmänna gymnasier skulle fr. o. m. den 1 juli 1966 ersättas av en kommunal gymnasial skola, benämnd gymnasium. I enlighet med Skolöverstyrelsens anvisningar fastställde Göteborgs stadsfullmäktige den 27 oktober 1966, att förutvarande Högre allmänna läroverket för flickor skulle heta Kjellbergiska gymnasiet. Genom beslut den 18 maj 1966 hade Kungl. Maj:t redan medgivit, att fackskola finge inrättas i Göteborg fr. o. m. den 1 juli 1966. Läsåret 1966—1967

var sådan fackskola för första gången förlagd till Kjellbergska gymnasiet. Efter en livslängd på sex läsår och med ett ständigt sjunkande elevantal — från 665 lärjungar läsåret 1966—1967 till 166 läsåret 1971—1972 — kom Kjellbergska gymnasiet verksamhet att helt upphöra den 30 juni 1972. Lokalerna började genast tas i bruk av Vuxengymnasiet.

Läroverkets verksamhet

Fil. dr Hilding Celander utnämndes fr. o. m. 1 jan. 1929 till rektor för det nyinrättade Högre allmänna läroverket för flickor i Göteborg. Det nya läroverket skulle enligt organisationsplanen omfatta dels en 4-årig realskola, dels ett 3-årigt gymnasium med latin- och reallinje. Sedermera tillkom höstterminen 1939 en 4-årig latinlinje och höstterminen 1953 en 4-årig reallinje och en 4-årig allmän gymnasielinje samt en 3-årig inbyggd försökslinje i realskolan.

Det var stora och viktiga uppgifter, som låg framför rektor och hans lärare vid sidan av det ordinarie skolarbetet. Det framkom ganska snart, att skolans lokalproblem ej gick att lösa genom en kostsam ombyggnad av gamla högskolan, utan att en helt ny läroverksbyggnad måste uppföras, och att den måste byggas betydligt större, än som var tänkt från början. Det visade sig nämligen, att allt större antal flickor måste avvisas på grund av platsbrist. Skolans tillkomst har redan skildrats av lektor Norberg i kap. 1. Här skall endast framhållas rektors och kollegiets stora och intresserade arbete med den nya skolbyggnadens lokaler och inredning. Under de sex år som lärare och elever höll till i provisoriska lokaler på skilda ställen i staden, sammanträdde byggnadskommitté, lokalstyrelse och lärarkår otaliga gånger för att dryfta byggnadsproblem och diskutera inredningsfrågor, materielanskaffning m. m. Göteborgs stad åtog sig att tillhandahålla inte bara erforderliga undervisningslokaler utan också, i motsats till vad som tidigare varit fallet i fråga om de allmänna läroverken i staden, lokalernas inredning och utrustning. Hithörande ärenden förbereddes dels av vederbörande institutionsföreståndare och huvudlärare, dels av en kommitté bestående av rektor, lektor Axel Larsson, fröknarna Norrman, Lindeberg och Nyman samt adjunkterna Norberg och Hannerberg.

Man förstår hur rektor Celander, hans lärare och elever längtade efter den dagen, då de kunde få flytta in i en egen skolbyggnad. Och säkert var det en glad och stolt rektor Celander, som skrev i sin årsredogörelse av 1934—1935, att ”allmänt upprop hålles torsdagen den 29 augusti 1935 kl. 13 e. m. i högtidssalen i den nya läroverksbyggnaden vid Lindbergs- och

Johannebergsgatorna". Fyra årgångar studenter, tre årgångar realexaminander hade hunnit lämna skolan, innan dess byggnad stod färdig. Den nya läroverksbyggnaden invigdes den 14 november 1935. Vid invigningen talade statsrådet Engberg och rektor Celanders, kören uppförde under ledning av musikedirektör Marianne Lagerholm en ståtlig kantat med text av lektor Harry Armini och musik av musikedirektör Anrep-Nordin.

Trots den stora spridningen av skollokalerna lyckades dock rektor och lärare att hålla undervisningen på hög nivå, vilket bl. a. framgår av de fina avgångsbetygen. Man lyckades även skapa en god sammanhållning och en god skolanda. Detta tog sig uttryck i aktiviteter av olika slag, skolresor, soaréer, konserter och ett livligt deltagande i insamlingar för att lindra nöden inom det egna landet och ute i världen. Ett rikt föreningsliv blomstrade inom vilket idrottsföreningen Urd och musikföreningen Pro Musica varit de mest prominenta. (Se kap. om elevorganisationerna, elevföreningarna och hågkomster ur kamratlivet.) Utan att gå till överdrift vågar man nog påstå, att det goda anseende, som skolan fick under rektor Celanders tid, även kom att bestå under hans efterträdares ämbets-tid. Genom den alltmer år för år ökade strömmen av sökande till läroverket, fick skolan ett mycket fint urval av begåvade och ambitiösa elever. Lärarna fick ett stimulerande elevmaterial att arbeta med. Det blev mer eller mindre en "elitskola", dock ingen pluggskola, även om den nästan varje år kunde uppvisa en "Kungastipendiat". Detta visar sig bl. a. i de goda idrottsresultat eleverna presterade och genom de fina sånguppvisningar skolan hade varje år; även textil- och teckningsutställningarna väckte stor uppmärksamhet. Självklart togs alla dessa talanger i anspråk vid skolans fester av olika slag och i undervisningsarbetet, antingen genom föredrag och uppläsningar eller genom smakfulla och roliga dekorationer av t. ex. frukostrum, bibliotek, korridorer och institutioner.

Skolans rektorer har alltid strävat efter att ge eleverna en viss självstyrelse och självbestämmanderätt antingen deras organisation kallats skolnämnden, elevrådet eller förtroenderådet. Elevernas intresse för sin skola tog sig uttryck genom att anordna soaréer, uppföra pjäser, och ge konserter för att insamla medel till inköp av böcker och konstverk, bl. a. kan nämnas att eleverna mycket bidrog till att en kopia av Sigrid Fridmans Fredrika Bremerstaty kunde inköpas. Under skolans hela verksamhetstid har strävan alltid varit att vid sidan av den ordinarie undervisningen ge eleverna en fördjupad insikt i såväl aktuella problem som i ämnen från tidigare epoker eller att helt enkelt ge dem en avkoppling genom en konsert eller en uppläsning. Till dessa samlingar har ofta anlitats kända förmågor från universitetet, industrien, teater- och musikvärlden och andra områden.

Undervisningen i moderna språk har alltid stått på mycket hög nivå, och

varje år har föreläsningar på dessa språk hållits av föredragshållare från respektive länder. Assistentundervisning i moderna språk och i danska och norska gavs också nästan varje läsår i gymnasiet och i realskolans högsta klass. Detta var mycket uppskattade inslag i den dagliga rutinen. Värdefulla inslag i undervisningen utgjorde de årliga besöken å stadens olika museer, industrier och sociala inrättningar. Flickläroverkets centrala läge bl. a. nära konstmuseet gjorde att teckningslektionerna ofta förlades dit, och när sedermera stadsbiblioteket blev färdigt vid Götaplatsen kom detta mer eller mindre att bli som ett "annex" till skolan. Hit förlades biblioteksstudier antingen i grupper eller för enskilda studier. Trots att skolbiblioteket i vår egen skola skildras i ett särskilt kapitel av lektor Erik Norberg, vill jag dock i detta sammanhang betona vilken viktig och central punkt detta alltid utgjort för lärare och elever. Det var ett levande bibliotek med mycket stort urval av utländsk litteratur, svensk litteratur och moderna uppslagsverk, dessutom var under större delen av skolans tid varje klassrum försett med ett klassbibliotek. Varje institution hade sitt eget bibliotek, liksom det fanns ett referensbibliotek för lärarna. När sedan organisationen ombildades, så att klassrumssystemet upphävdes och ämnesrum i stället inrättades, kom dessa ämnesrum att utrustas med egna bibliotek med sin speciallitteratur och AV-material.

Redan tidigt skapades vid skolan fasta traditioner, varvid Gustaf-Adolfsdagen och Luciadagen var de mest efterlängade. Gustaf-Adolfsminnet firades i aulan med sång och musik och ett föredrag oftast hållet av någon elev, och sedan 1943 deltog hela skolan i den traditionella festligheten vid konungens staty. I marschen från Götaplatsen ned till Gustav Adolfs Torg tilldrog sig vårt läroverk den största uppmärksamheten genom den strikta disciplinen och den noggranna och precisa marschen. Men så var vi alla, lärare och elever hårt drillade av gymnastikdirektörerna Ingrid Holm, Inga Hedelin och Elsa Ringné. Det var rektor Celanders som formade Luciadagen till en mycket intensiv fest med Lucia, tärnor och Luciasånger. På Luciadagen 1934 utfördes för första gången den s. k. båg-dansen, en från Finland införd skoltradition. Båg-dansen utfördes alltsedan detta år av elever ur latinklasserna vid läroverket varje Luciamorgon. (För närmare skildring av skolans luciafirande se sid. 73.)

Även kring studentskrivningarna utbildade sig en tradition. Alla abiturienterna samlades på skolgården en timma före svenskskrivningens början, marscherade sedan i gåsmarsch till Näckrosdammen och ställde sig med ryggen vänd mot dammen och kastade över huvudet en slant i vattnet; helst borde kopparslantens vara präglad med respektive abiturients födelseår. När "offrandet" var klart, gick gåsmarschen tillbaka till skolgården, där man ställde upp sig i en ring och utförde den s. k. "raketen", som avslu-

tades med ett hiskeligt tjut. När resultaten av studentskrivningarna tillkännagivits, började ett flitigt broderande på den vackra svarta, tofsförsedda sammetsbaskern, och då flödade göteborgshumorn och göteborgsvitsen. I allehanda brokiga färger kunde man på mössorna utläsa abiturienternas känslor inför den förestående muntliga examen.

En fin och efterlängtdad händelse var den årliga novemberbalen, som gick av stapeln i den vackert dekorerade aulan. Förberedelserna till denna bal ålåg alltid flickorna i näst högsta klassen på reallinjen, och det var inte lite arbete som fordrades, de långa stora skrivbänkarna skulle bäras ut från aulan och denna pyntas med girlanger, blommor och konstverk. I gymnastiksalen var framdukad en supé för balgästerna, som ibland uppgick till 200 par. Ute på skolgården lyste marschaller välkomnande. Med lärarkåren i täten tågade man in i aulan, och efter promenadpolonäsen öppnades balen med en wienervals. I en av pauserna kom så kvällens stora hemlighet, ett artistuppträdande av någon av stadens "kändisar". Tyvärr dog samtliga dessa traditioner ut, dels genom att studentexamen avskaffades, dels genom de radikala elementens intåg i skolan och ungdomens avoga inställning till traditioner av vilket slag de vara månede.

Vår skola har ej varit främmande för att pröva skilda undervisningsmetoder eller för att bedriva försöksverksamhet. Mellan åren 1954—1965 förekom försöksverksamhet bl. a. i följande ämnen:

Modersmålet hade muntlig framställning en halv veckotimme med delad klass i I:a och II:a ringarna och en kvarts veckotimme med delad klass i realskolans 3⁴ och 2³. Några av de ordinarie proven i svenska kunde utbytas mot övningskrivningar på ämnets veckotimmar, och en skrivning blev hemskrivning eller s. k. biblioteksskrivning.

I moderna språk gjordes försök med delad avdelning i engelska, tyska och spanska i högsta ringen under en av respektive ämnes veckotimmar. Dessa lektioner utnyttjades framför allt till praktiska övningar i språken, t. ex. talövningar och föredrag av eleverna. Från och med höstterminen 1954 inrättades en fransk försökslinje, avsedd för elever utgångna från stadens flickskolor, som läst franska som andra språk. Dessa elever bildade en grupp med samläsning i franska samt i tyska, vilket ämne utgjort deras tredje språk. I ring A III⁴ språklig gren var en av de sex veckotimmarna i franska anslagen till praktiska övningar i uttal och konversation och ledades av en infödd lärare.

Historia med samhällslära hade fortlöpande undervisning i samhällskunskap inom realskolans samtliga klasser, och på gymnasiet lämnades systematisk undervisning i samhällslära i de två högsta ringarna. Läsåren 1962 och 1963 differentierades reallinjens två högsta ringar i tre grenar, nämligen i en biologisk, en matematisk och en teknisk gren. Vårterminen 1964 av-

lades den första tekniska studentexamen vid vår skola av 4 kvinnliga elever.

Från och med höstterminen 1966 upphörde läroverkets försöksverksamhet; den nya skolan gjorde sitt inträde och blev i sig själv en enda stor försöksverksamhet. Samvaron i skolan mellan lärare och elever blev också något av en försöksverksamhet. Den lugna och trygga tiden med duktiga och problemfria elever försvann i och med den nya skolans inträde. En mer aggressiv skara av elever strömmade till, som i hög grad var stämplad av det moderna samhället och dess problem. Trots sin frigjordhet och friska attityd och oräddhet inför lärare hade denna ungdom svårt att finna sig tillrätta i skolans värld, där det ställdes vissa krav på självdisciplin och på inhämtande av kunskaper. De radikala elementens aktivitet, elevernas ökade intresse för medinflytande inom skolan och tendenser att politisera skollivet var nya intressanta och stimulerande problem att lösa, och skolans lärare var alla ense om att på bästa sätt samarbeta med eleverna i dessa frågor. De detaljerade ordningsreglerna togs bort och ersattes med en för oss alla gemensam och godtagbar samlevnadsregel: att alltid i vårt umgänge visa Omdöme, Ansvar och Hänsyn.

De s. k. frånvarointygen avskaffades, alla skulle känna sin frihet under ansvar att ta konsekvenserna av ett mycket lågt betyg, om frånvaron från en lärares lektioner överskred 1/3 av antalet undervisningstimmar i ämnet. Enligt föreskrifter i den nya skolstadgan ökades elevernas medinflytande genom att låta dem deltaga i samarbetsnämnder, ämneskonferenser, gymnasieinspektörskonferenser. Representanter till dessa sammankomster valdes av eleverna själva. Tyvärr blev ej alltid elevernas medinflytande så stort som man kanske tänkt sig och hoppats, därtill var eleverna för omogna, för ensidiga i sin uppfattning och hade helt naturligt svårt att överblicka och se sammanhangen och den röda tråden i kursplanerna och kursuppläggningsen. Dessutom är det tvivelaktigt om dessa elevrepresentanters åsikter speglar alla elevers intressen och arbetsmetoder. Vi lärare upplevde nog i allmänhet, att hos eleverna var intresset för planering och känsla av ansvar alldeles för litet för att skoldemokratien skulle kunna fungera tillfredsställande. Så än är steget långt till slutmålet, att elever och lärare alltid skall gemensamt bygga upp undervisningen.

Under skolans verksamhetstid kom då och då skoltidningar fram och oftast i form av klasstidningar, som såldes för att inbringa pengar till skolresor eller välgörande ändamål. Åren efter 1966 duggade till en början skoltidningarna tätt och var till sitt innehåll vitt skilda från forna tiders skolalster. Dagens skoltidning var frän, oerhört politisk och full av oppositionslusta och helt och hållet "samhällstillvänd" och drog sig ej för personliga angrepp. Vi lärare var nog litet chockade till en början, men avhöll oss från att lägga oss i denna verksamhet och ansåg det vara bäst att låta de

mera aggressiva avreagera sig på detta sätt. (Jfr elevskildringen "För fem år sedan" sid. 78.) Den nytan förde dessa tidningar med sig, att de väckte den övriga skolungdomens oppositionslusta, och givande diskussioner kom i gång i såväl klassrum som utanför. Vid skolans "riksdagsmannaval", som organiserades efter mönster från verkligheten med tal, propagandamaterial, valsedlar och valurnor, förlorade de radikala elementen stort, och lugnet lägrade sig över skolan och arbetsfriden återställdes.

Redan vid vår skolas start ansågs det självklart, att eleverna skulle ha rätt till en viss självstyrelse, och olika organ bildades härför såsom Kamratföreningen och Gymnasistföreningen. År 1935 kom en speciell organisation till stånd för lärjungarnas självstyrelse, kallad Skolnämnden. Om denna och senare former för elevernas självstyrelse se s. 53.

Skolhälsovården

Läroverkets första skolläkare, med. lic. Hilma Wengberg, måste under de första åren arbeta under synnerligen primitiva förhållanden. Vid inflyttningen i den nya läroverksbyggnaden uppläts för skolläkarens mottagning ett visserligen ganska blygsamt utrymme, som under efterträdarens, med. lic. Inez Uddenberg, nitiska och intresserade verksamhet utbyttes mot en rymligare lokal i källarvåningen; under 1960-talet uppläts åt läkarmottagningen ljusare, större och allmänt mer ändamålsenliga utrymmen i en av de ursprungliga vaktmästarbostäderna. Då Skolöverstyrelsen på 1950-talet uttryckte en önskan om att särskild undervisning i sexualhygien skulle meddelas gymnasisterna, ställde sig dr. Uddenberg frivilligt till förfogande som lärare och gav under en följd av år en kurs för eleverna i näst högsta ringen i form av dels föredrag, dels informationslektioner, där flickorna kunde få svar på anonymt framställda frågor, en verksamhet, som av dem mottogs med stort intresse.

År 1945 inrättades vid läroverket en skolskötersketjänst, som i ej mindre än 25 år med hängivenhet bestreds av den första innehavaren, syster Willy Jespersion; år 1966 tillsattes även en kurator.

Under läroverkets sista skolläkares, med. lic. Ålsi Carlsten, tjänstetid kom arbetet inom skolhälsovården att betydligt svälla ut, ej minst på grund av hos eleverna växande stress, nervösa besvär och ökade svårigheter i fråga om såväl skol- som hemmiljön. Vissa problem uppstod i och med att skolan öppnades för pojkar, men bl. a. genom att ett särskilt väntrum inrättades för de manliga eleverna kunde dessa svårigheter övervinnas framgångsrikt.

År 1968 inrättades i källarvåningen en extra motionslokal, inredd med modern utrustning för att ge allsidig träning av kroppen och möjlighet till testning av konditionen. Denna nyhet uppskattades livligt av eleverna, som

flitigt använde sina håltimmar till att träna och bygga upp sin spänst och styrka.

Skolans sociala verksamhet.

Allt eftersom skolan växte i storlek och elevmaterialet blev mera heterogent och samhällsstrukturen ändrades, blev arbetet med elevernas sociala omvårdnad allt större. Stora krav från samhällets sida kom att ställas på skolan. Hemmets fostrande uppgift och ansvar överfördes till stor del på denna. Ungdomens information om hygien, narkotika, om sexuell samlevnad, om yrkesval och yrkesutbildning, studieteknik m. m. skulle intensifieras. Upplysning om och blanketter till olika typer av spårvägs kort skulle ges, likaså skulle blanketter för sökande av studiebidrag, resebidrag, studielån m. m. delas ut, samlas in och kontrolleras. Allt detta ökade arbete fordrade till sist, att skolan gavs möjligheter till ett rätt och effektivt utförande av dessa uppgifter. En stor och värdefull hjälp med detta fick skolan fr. o. m. höstterminen 1966, då en studierektors- och en kuratorstjänst inrättades. Ett fint samarbete växte fram mellan dessa institutioner och skolhälsovården, rektor och klassföreståndare. Vår skola har, liksom övriga gymnasieskolor, varit förskonad från de extrema och besvärliga elementen av elever och har mottagit den bättre delen av den moderna skolungdomen, som var villig till ett fint och konstruktivt samarbete.

Frukostservering i skolan med lagad varm mat startade vårterminen 1942 — låt vara i rätt liten skala — för att bereda hjälp i den besvärliga livsmedelssituationen för lärjungar som ej hade möjlighet att äta frukost i sina hem. Elever, som deltog i denna skolfrukost, fick betala 50 öre per gång, och resten finansierades genom anslag från flera olika håll. Skolköksläraryrket fröken Nordström och fru Rodrick turades om med matlagningsdagarna. Från och med höstterminen 1953 ordnades frukostserveringen efter andra linjer än tidigare. Genom beslut av stadsfullmäktige fick läroverket stora tidsenliga lokaler för måltidsverksamheten. Serveringen kom flera år framåt att förestås av fru Anna-Stina Rodrick som husmor. Även för lärarna gjordes så småningom en matsal. Under flera år då skolan hade mellan 800—900 elever eller mer, var det ganska trångt nere i källarvåningen, där "Bamba" låg. Husmor och 10 servitriser arbetade för högtryck för att klara utspisningen på c:a 1½ timme. De två vaktmästarna hrr Rodrick och Stenum ordnade köerna.

Genom anslag av stadsfullmäktige fick fr. o. m. höstterminen 1955 elever i skolpliktig ålder med mer än tre kilometers skolväg gratis spårvägs kort. Övriga elever med samma skolväg erhöll kort till nedsatt pris.

Rektorer och lärare

En skolas historia, dess inre utveckling och arbete, präglas i hög grad av dess rektorer och lärare. Ett solidariskt och förtroendefullt samarbete inom lärarkåren är en viktig förutsättning för att skapa arbetsglädje, lugn och tillit elever och lärare emellan.

Trots att vår skola ej blev mer än 43 år gammal, har den fått vara med om genomgripande förändringar såväl organisatoriskt som innehållsmässigt. Nya läroverksstadgor och ändringar av dessa avlöste varandra i snabb följd. Skolan kommunaliserades, eforatet och lokalstyrelsen avskaffades år 1958, och läroverket fick tre överheter helt plötsligt, Kungl. Skolöverstyrelsen, Länsskolnämnden och Göteborgs allmänna skolstyrelse. Vid sidan av latin- och reallinje infördes å gymnasiet en allmän social och en allmän språklig gren och en teknisk linje. Den 4-åriga studiegången å såväl gymnasium som i realskolan utbyttes mot en 3-årig sådan. År 1965 blev Flickläroverket ett samläroverk och erhöll namnet Kjellbergsska gymnasiet. Höstterminen 1966 gjorde det nya gymnasiet och fackskolan sitt intåg i vår skola. Det gamla gymnasiet var under avveckling, och den sista studentexamen ägde rum vårterminen 1968. Censorssystemet ersattes till en viss mån av en årlig inspektion av gymnasieinspektörer från Kungl. Skolöverstyrelsen och konsulenter från Länsskolnämnden. När, som stundom hände, dessa inspektörer på ett läsår kunde uppgå till mer än 12 stycken, var dessa besök snarare störande än befrämjande för undervisningen. Läroverkens resurser var för små, ämnesrummen för få, överhuvud taget var de gamla läroverksbyggnaderna ej anpassade för att helt kunna följa den moderna pedagogikens intentioner med studierum, grupperum och språklaboratorier m. m.

Lärarnas genom den nya skolreformen ökade arbetsbörda tyngdes ännu mer av de växande anspråken på deras medverkan vid elevernas sociala omvårdnad i form av intensifierad studierådgivning, hjälp med handlingar till resebidrag, studiebidrag och studielån, extra sammanträden med rektor, studierektor, kurator och skolhälsovården. Läger man härtill, att förutom den personliga kontakten med föräldrar och målsmän och de varje termin

återkommande föräldramötena, lärarna ålades att delta i fortbildningskurser och s. k. pedagogdagar, och att antalet konferenser inom skolan ökats, förstår man till fullo deras anspråk på bättre ekonomiska förhållanden. Tyvärr var statsmakterna ej lika förstående, visserligen gavs efter strejkvarsel med lockout som påföljd, som räckte en månad, en viss löneförbättring, men när lärarna vid nästa löneuppgörelse ville ha kompensation för löneeftersläpning och varslade om strejk, lockoutades de ånyo. Regeringen avbröt lockouten och tjänstetvång infördes.

Jag har velat ge denna bakgrund för att få en stark motivering för den beundran och tacksamhet jag alltid hyst för lärarkåren, som trots alla dessa svårigheter dock lyckades att genomföra sina uppgifter på ett utomordentligt sätt. Som ett tack härför har jag i denna historik velat medtaga namnen på alla ordinarie lärare, som varit verksamma vid vår skola, och jag har ägnat dem, som avlidit under sin tjänstetid eller som avgått med pension, några särskilda ord, skrivna av mina företrädare eller av mig själv. År 1961 avskaffades stadgandet att en läsårsredogörelse skulle utgivas. Denna åtgärd uppskattades i allmänhet ej, då man gick miste om en samlad och koncentrerad redogörelse för vad som tilldragit sig i skolan under året angående kurser, lärare, elever m. m. Detta är till stort men för blivande forskning i en skolas historia.

Fil. dr Hilding Celander utnämndes till rektor fr. o. m. den 1 jan. 1929 och kvarstod i denna tjänst, tills han den 30 juni 1942 avgick med pension. Hans efterträdare, rektor Erik Wallén, skrev om sin företrädare: "Under de 13 år, som rektor Celander förvaltats sitt ämbete, har läroverket undergått stora och betydelsefulla förändringar; krävande och maktpåläggande ha också de uppgifter varit, som förelegat honom. Här må endast erinras om att läroverket under hans rektorstid erhållit en ny läroverksbyggnad. Till den lyckliga lösningen av detta omfattande projekt har rektor Celander lämnat viktiga bidrag. I en rektors ämbete är det personliga det tyngst vägande, och det är i detta avseende, som rektor Celander gett sitt yppersta. Ungdomens bästa var det mål, som han ständigt hade för ögonen; för sina elever hade han en nästan faderlig omsorg. Belöningen för hans aldrig svikande omvårdnad kom i form av det förtroende och den sympati, som strömmade honom till mötes från hans lärjungar. Kollegiets medlemmar sakna i rektor Celander en stundom krävande men alltid human och förstående chef."

Under rektor Celanders tid utnämndes följande till ordinarie befattningar vid läroverket:

1929 fil. dr Karl Michaëlsson till lektor i engelska och franska,
HL Esther Norrman till ämneslärarinna i krist. och historia,

Rektor Hilding Celanders

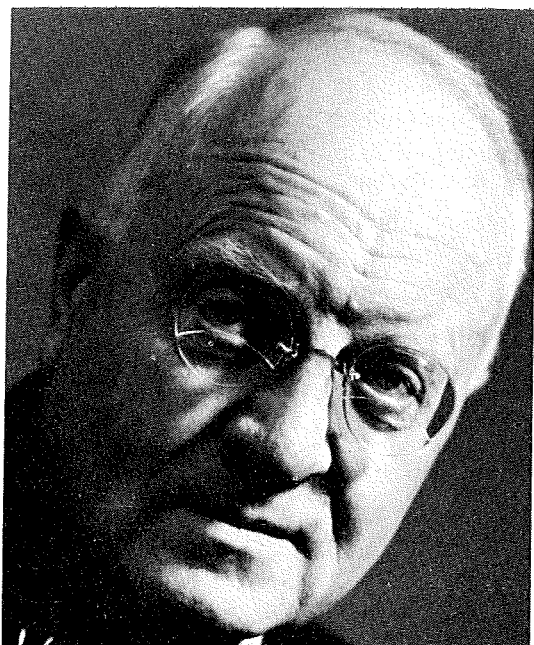
- 1930 fil. lic. Olga Bergmann till ämneslär. i mod., tyska och eng.,
 1931 fil. dr Axel Larsson-Nordhult till lektor i matematik och fysik,
 fil. dr Fredrik Hård av Segerstad till lektor i biol. och geo.,
 fil. lic. Erik Norberg till adj. i latin och historia,
 1932 fil. dr Harry Armini till lektor i latin och grekiska,
 fil. mag. Magnus Hallberg till adj. i krist. och historia,
 fil. mag. Bernhard Elmgren till adj. i mat., fysik och kemi,
 HKS Thyra Lindeberg till lärare i teckning,
 musikdir. Marianne Lagerholm till lärare i sång och musik,
 1933 fil. lic. Anna Arfwidsson till adj. i tyska och engelska,
 fil. mag. David Pettersson-Hannerberg till adj. i geo., mat. och fysik,
 fil. dr Greta Hedin till lektor i mod. och historia,
 gymn. dir. Ingrid Holm till lärare i gymnastik,
 1934 fil. dr Harald Hammarsten till lektor i mat. och kemi,
 1935 fil. dr Sten Friberg till lektor i mat. och fysik,
 1936 fil. mag. David Marcus till adj. i mod. och tyska,
 fil. mag. Henny Flack till adj. i mod. och engelska,
 fil. mag. Maj Norberg till adj. i engelska och franska,
 1937 fil. lic. Olga Bergmann till adj. i tyska och engelska,
 fil. lic. Roland Fridholm till adj. i mod., hist. och geografi,

- fil. lic. Axel Hansson till adj. i mat. och fysik,
 1938 handarb. lär. Dagny Rothstein till lärare i kvinnlig slöjd,
 fil. dr Bertil Blomé till lektor i engelska och franska,
 KLS Ingrid Blomstrand till ämneslär. i mod. och tyska,
 1940 fil. dr Alf Heimer till lektor i mat. och fysik,
 fil. dr Helge Kökeritz till lektor i engelska och franska,
 fil. mag. Ragni Nilsson-Stig till adj. i mod. och tyska,
 1942 fil. lic. Axel Hagelin till adj. i mat. och kemi.

Flickläroverkets kollegium 1936

Den 30 juni 1940 avled adj. fil. dr Carl David Marcus. Skolan förlorade i honom en särpräglad och rikt utrustad lärarpersonlighet. Rektor Celanders skrev om honom bl. a.: "Något som låg David Marcus särskilt om hjärtat var flickornas egna försök i dramatisk väg. Han lade här ner ett självuppoffrande arbete, som också ledde till vackra resultat. Särskilt minnas vi Sofokles Antigone, med dess talkörer, som något i sin art verkligt stilfullt. Hans elever yttrade om honom: 'Han har lärt oss älska sanning, godhet och skönhet'. Den lärdomen, som kanske inte är den sämsta en lärare kan ge, ges dock aldrig utan att han i sin undervisning ger sig själv. Och det gjorde David Marcus utan ängslig aktsamhet om sin egen person. Därför gav han mycket åt dem som ville ta emot".

Rektor Erik Wallén

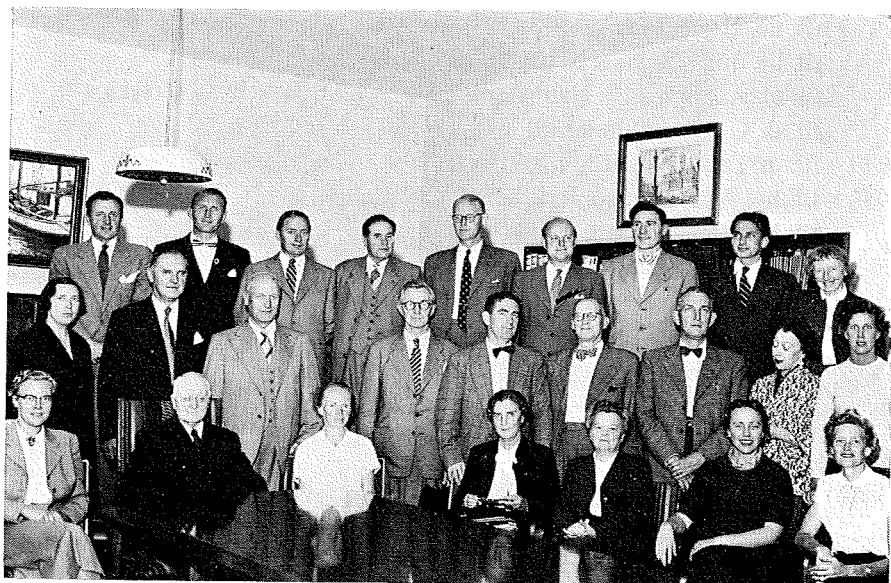
Den 1 juli 1942 tillträdde fil. dr Erik Wallén rektoratet vid Högre allmänna läroverket för flickor; han avgick från denna befattning den 31 december 1956 med pension. Om sin företrädare skrev rektor Ryfors: "Under mer än 14 år, som rektor Wallén förvaltats sitt ämbete, har läroverket vuxit från 500 till över 900 elever och undergått stora och betydelsefulla förändringar, och det har därför varit krävande och maktpåliggande uppgifter, som förelegat honom. Han har lyckats med dessa uppgifter på ett utomordentligt sätt, och vi äro skyldiga honom ett varmt tack för detta och för de goda traditioner och det goda anseende han givit vår skola. Belöningen för hans stora insatser och hans omvårdnad om skolan kom i form av det förtroende och den sympati, som strömmade honom till mötes från elever och lärare".

Under rektor Walléns tid utnämndes följande till ordinarie befattningar vid läroverket:

- 1942 fil. dr Gösta Tengvik till lektor i engelska och franska,
fil. mag. Ruth Bucht till adj. i tyska och franska,
- 1945 handarb.lär. Elsa Fjellander-Attman till lär. i kvinnlig slöjd,
- 1947 fil. lic. Karl Larsson till adj. i mod., historia och geografi,
- 1948 fil. lic. Nils Gren till adj. i historia och geografi,

- fil. lic. Roland Lydén till adj. i mod. och latin,
- fil. lic. Johan Borsgård till adj. i engelska och franska,
- fil. mag. Anna-Lisa Hyldgaard-Jensen till adj. i mod. och tyska,
- fil. dr Gunnar Olinder till lektor i krist. och filosofi,
- 1949 fil. dr Tage Wikström till adj. i latin och grekiska,
- 1950 fil. lic. Axel Hansson (vid lärov.) till lektor i mat. och kemi,
fil. lic. Erik Norberg (vid lärov.) till lektor i lat. och hist.,
fil. dr Constance Kellnberger till lektor i tyska och eng.,
fil. dr Gunnar Sjögren till lektor i mod. och historia,
fil. mag. Anders Haagen till adj. i mat., fysik och kemi,
gymn. dir. Inga Hedelin till lärare i gymn. med lek o. idrott,
fil. dr Samuel Cavallin till lektor i latin och grekiska,
fil. mag. Greta Morling-Bergman till adj. i geo. och biol.,
fil. dr Harry Linde till adj. i latin och grekiska,
- 1951 fil. lic. Ingvar Hansson till lektor i mat. och fysik,
fil. mag. Karl Gustafsson till adj. i mat. och fysik,
fil. mag. Yngve Ternström till adj. i mod. och historia,
- 1952 fil. mag. Bengt Kullenberg till adj. i latin och franska,
fil. dr Sigfrid Rönnerstrand till lektor i biologi,
fil. lic. Alex. Mutén till adj. i mod. och tyska,
musikdir. Inga Carlquist till lärare i sång och musik,
- 1953 fil. mag. Evald Edwinsson till adj. i mod. och tyska,
- 1953 fil. mag. Gunvor Adelbert till adj. i mod. och historia,
skolkökslär. Märta Holmquist till lärare i hushållsgöromål,
teckn.lär. Agne Solberg till lärare i teckning,
- 1954 fil. mag. Märta Dahr till adj. i mat. och fysik,
fil. mag. Oskar Nyman till adj. i mod. och historia,
- 1955 fil. mag. Sven Svenningsson till adj. i eng. och tyska,
fil. mag. Ivar Lindquist till adj. i eng. och tyska,
fil. mag. Bengt Wenzer till adj. i eng. och franska,
- 1956 fil. dr Björn Svenonius till lektor i mat. och fysik,
fil. mag. Rune Bergquist till adj. i mat. och fysik.

Den 3 dec. 1946 avled fil. dr Roland Fridholm, sedan 9 år tillbaka adjunkt vid läroverket i modersmålet, historia och geografi. Rektor Wallén skrev om honom i sin årsredogörelse bl. a. "Roland Fridholm var en särpräglad människa och personlighet. Han fortsatte att forska med ungdomlig eld och att spana efter nya perspektiv, varom talrika uppsatser i facktidskrifterna kunna vittna. Roland Fridholms pedagogiska verksamhet fick färg av denna forskning. Läroverkets lärare och lärjungar bevara i tacksamhet minnet av den goda människan Roland Fridholm".

Flickläroverkets kollegium 1955

Den 15 juni 1949 avled docenten fil. dr Greta Hedin, sedan 16 år tillbaka lektor vid läroverket i modersmålet och historia. Om henne skrev rektor: "Greta Hedin tillhörde vår kulturella elit. Hon var en andlig tillgång för vår skola. Hon sysslade i sin undervisning icke så mycket med inlärandet av fastslagna kursmoment, däremot dröjde hon sig gärna kvar vid epoker och personligheter, som fångat hennes intresse. Greta Hedins minne skall med tacksamhet leva bland oss."

Den 1 juli 1947 avgick ämneslärarinnan Esther Norrman från sin tjänst med pension. Hon hade varit verksam vid skolan alltsedan dess tillblivelse, dels som lärare i kristendomskunskap och historia och dels som tillsyningslärare. Hon var även i många år rektor Celanders sekreterare. Det var stora och betydelsefulla uppgifter som Esther Norrman hade åtagit sig alltifrån den första pressande tiden, då läroverket upporganiserades, ända fram till de sista åren, som sett allt fler uppgifter av social natur kopplas ihop med skolans övriga pedagogiska verksamhet. Rektor Wallén framhåller att hon varit ett ovärderligt stöd för läroverkets avgångne rektor såväl som för den nuvarande. Kärlek till de unga och en försonande humor har städse färgat hennes verksamhet, präglad av uppoffrande arbetsvilja och varm nitälskan.

Musikdirektör Marianne Lagerholm inträdde den 1 jan. 1950 i pensionsåldern och lämnade därmed sin tjänst, som hon innehaft alltifrån läroverkets start höstterminen 1929. Marianne Lagerholm var nitisk och intresseväckande i sin undervisning och nådde mycket vackra resultat med sina

flickor. Hon var en ovärderlig tillgång vid läroverkets festligheter av olika slag, vilka fick en vacker inramning med sång och musik. Läroverkets fond för premier i sång och musik var resultatet av hennes målmedvetna arbete.

Lektor Harry Armini inträdde i pensionsåldern den 30 juni 1950 och lämnade därvid sin tjänst i latin och grekiska, som han innehaft sedan höstterminen 1932. Rektor skrev bl. a. om honom: "Omfattande lärdom, mildhet och godhet utgjorde lektor Arminis signum; han var en humanist i ordets vackraste mening. Han var avhållen av kamrater och elever. Med sin poetiska ådra fann han tillfälle att glädja oss alla. Den ståtliga kantaten vid läroverksbyggnadens invigning var hans verk."

Den 1 juli 1952 lämnade två av läroverkets ordinarie lärare efter uppnådd pensionsålder sin tjänst. Båda hörde till läroverkets första uppsättning ordinarie lärare och hade sett skolan utvecklas nära nog från dess begynnelse. Rektor skrev bl. a.: "Fil. lic. Olga Bergmann var sedan 1930 adjunkt i tyska och engelska. Under en lång följd av år hade skolan förmånen att få njuta av hennes av stor kunnighet och beläsenhet präglade undervisning. Kolleger såväl som elever beundrade hennes outröttliga arbetsförmåga, den okuvliga energin under hennes blida väsen och den intellektuella vitalitet, som drev henne till ständigt fortsatta studier. För hennes värdefulla arbetsinsats, präglad av psykologisk insikt och förståelse för ungdomen, står läroverket till henne i djup tacksamhetsskuld."

Fil. dr docenten Fredrik Hård av Segerstad utnämndes till lektor i biologi och geografi år 1931. Han var inom fackmannakretsar vida känd och högt skattad för sina insatser inom den botaniska forskningen. Även under sin lektorstid publicerade han både till innehåll och omfattning imponerande arbeten. Hans stora lärdom och klara framställningssätt förfelade aldrig att göra djupt intryck, därom vittna talrika årgångar av elever. Inom kollegiet förskaffade honom hans urbana och aristokratiska väsen allas aktning och sympatier.

Fröken Thyra Lindeberg tillträdde sin befattning som lärarinna i teckning vid detta läroverk i början av höstterminen 1933 och inträdde i pensionsåldern vid utgången av kalenderåret 1952. Hon ägde den lyckliga förmågan att göra sitt ämne levande för eleverna, och hennes skickliga undervisning gav både vackra och solida resultat. Plikttrohet och arbetsglädje kännetecknade Thyra Lindebergs lärargärning och fyllde hennes arbetsdag från den första fram till den sista.

Den 1 juli 1956 avgick adjunkt Henny Flack-Augustsson från sin tjänst med pension. Hon var verksam vid skolan alltsedan början av höstterminen 1936 som lärare i modersmålet och engelska. Hon efterlämnade hos kamrater och lärjungar minnet av en lärarinna och människa med rika gåvor. Hennes väsen bar en ständig prägel av vänlighet, hjälpsamhet och försynt-

het, till vilket allt sällade sig ett drag av stimulerande humor. Hennes lektioner var effektiva och resultaten mycket goda.

Den 1 januari 1957 tillträdde fil. lic. Harald Ryfors sin befattning som rektor vid Flickläroverket; han avgick med pension den 30 juni 1970. Han avtackades vid porträttavtäckningen av lektor Lydén med följande ord:

”Du Harald, mottog av din företrädare, Erik Wallén, en synnerligen välskött skola. Flickläroverket hade redan tidigt kommit att anses som en av Göteborgs förnämsta läroanstalter, och alla visste, att ett gott avgångsbetyg härifrån var i högsta grad meriterande för fortsatta studier. Du visade genast, att du var väl skickad för ditt ansvarsfulla ämbete. Under din kraftfulla ledning fick Flickläroverket njuta ännu några år av ostörd arbetsro, innan den förändringens vind började blåsa, som dagens politiker är så stolta över. Den situation, som inträdde med det nya gymnasiet genomförande, kom att ställa ökade krav på oss alla, men kanske mest på rektorerna. Med samma orubbliga lugn som förut arbetade du dig emellertid snabbt in i de nya förhållandena. Din strävan var — som den alltid varit — att av en besvärlig situation trots allt göra det bästa möjliga. Jag tror inte, att jag överdriver, när jag säger, att övergången för oss gick lättare tack vare din förmåga att genast se till väsentligheterna. Liksom förut var dina

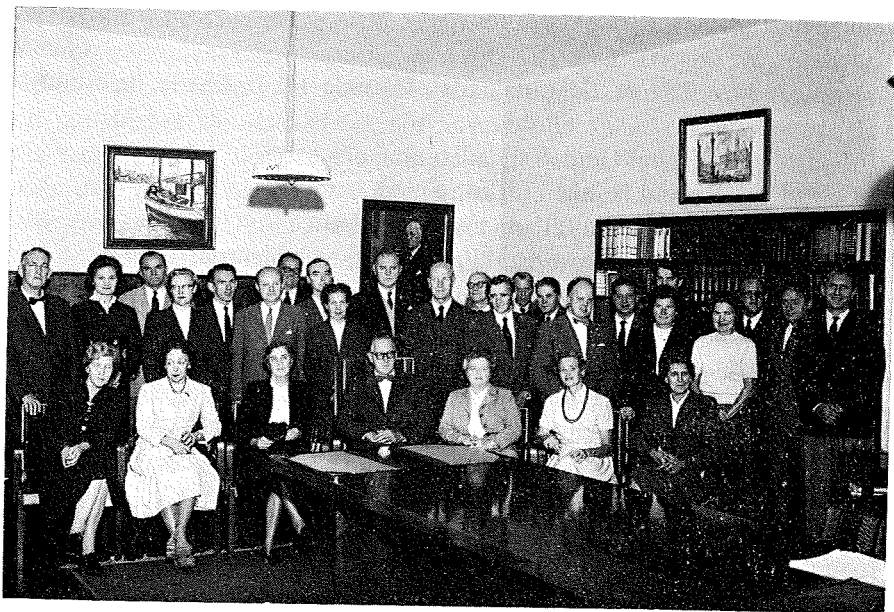
Rektor Harald Ryfors

anvisningar och riktlinjer klara och entydiga, och vad detta betyder för att arbetet i skolan skall gå så friktionsfritt som möjligt, är uppenbart för alla. Till detta kommer ditt lite kärvt kamratliga sätt liksom också din förmåga att samarbeta med eleverna. Det är säkerligen inte en tillfällighet, att arbetet vid vår skola även under de senare åren, då oron i ungdomsvärlden på många håll har ökats, har kunnat fortsätta så lugnt och smidigt som det har gjort. Din rektorsgärning karakteriseras med orden: duglighet, kraft och redlighet.”

Under rektor Ryfors tid utnämndes följande till ordinarie befattningar vid läroverket:

- 1957 fil. mag. Gustaf Gothall till adj. i mat. och kemi,
fil. lic. Roland Hulthén till adj. i mod. och tyska,
fil. lic. Sonja Ohlon till adj. i mod. och latin,
fil. mag. Gunnar Rosberg till adj. i mod. och historia,
fil. mag. Hjalmar Sjunnesson till adj. i mod. och eng.,
fil. mag. Per Vallmark till adj. i mod. och eng.,
fil. mag. Lars Zetherström till adj. i geografi och biol.,
- 1958 fil. lic. Nils Gren (vid lärov.) till lektor i geo.,
fil. dr Gösta Rignell till lektor i kristendoms-kunskap,
fil. mag. Gunvor Vidén till adj. i eng. och tyska,
fil. mag. Torborg Lindström till adj. i eng. och franska,
gymn.dir. Elsa Ringnér till ord. lär. i gymnastik m. lek o. idr.,
- 1959 fil. lic. Karl Gregor till lektor i matematik,
fil. mag. Ivar Lennblad till adj. i mat. och kemi,
- 1960 fil. dr Gunnar Bjerrome till lektor i franska,
fil. dr Reinhold Strömberg till lektor i latin och grek.,
- 1961 fil. lic. Roland Lydén (vid lärov.) till lektor i mod. och latin,
fil. mag. Märtha Storck till adj. i eng. och tyska,
fil. lic. Alex. Muthén (vid lärov.) till lektor i mod. och tyska,
fil. mag. Bo Gunnarsson till adj. i mod. och engelska,
fil. lic. rektor Sven Svenningsson till lektor i tyska,
fil. mag. Eva Brodén till adj. i krist. och mod.,
fil. dr Karl Hyldgaard-Jensen till lektor i tyska,
- 1962 fil. dr Johannes Hedberg till lektor i eng. och franska,
fil. lic. Carlo Rönnow till lektor i geografi,
M. A. Leona Wallman till lektor i matematik,
fil. mag. Anna Wistrand till adj. i latin och mod.,
fil. mag. Ingvar Malmeström till adj. i geo. och biol.,
fil. lic. Bertil Johansson till adj. i hist. och samh.kunskap.,
skolans studierektor fr. o. m. läsåret 1966/67 och skolans vik. rektor

- fr. o. m. 1 juli 1970 t. o. m. 30 juni 1972, då skolan nedlades.
- 1963 teol. lic. Siv Bejerfors till lektor i krist. och filosofi,
fil. dr Alvin Isberg till lektor i historia,
fil. mag. Ulf Hammarson till adj. i svenska och eng.,
- 1965 gymn.dir. Ingmar Slättberg till lär. i gymn. m. lek o. idrott,
- 1966 teckn.lär. Hans Sjö Dahl till lär. i teckn. o. konsthistoria.

Flickläroverkets kollegium 1957

Läroverksadjunkten Ragni Nilsson-Stig avgick från sin tjänst med pension den 1 januari 1957. Hon var knuten till skolan som adjunkt i modersmålet och tyska sedan den 1 januari 1941. Hennes undervisning präglades av stor samvetsgrannhet, och hon förstod att tillvarata de estetiska värdena i ämnet.

Den 1 juli 1957 avgick läroverksadjunkten Magnus Hallberg med pension. Han hade då verkat vid vår skola sedan höstterminen 1932 och undervisat i kristendomskunskap och historia. På ett stilla och försynt men effektivt sätt fullgjorde han sin långa lärartjänst. Med sin rikt utrustade personlighet, sin kärlek till ungdomen utövade han stort inflytande på sina elever. Enkelt och klart och på ett stilistiskt fulländat sätt framlade han sina synpunkter, och elever och kolleger kommer alltid att med beundran och tacksamhet minnas hans morgonandakter och hans framträdanden i läroverkets aula vid många högtidliga tillfällen.

Lektor Axel Hansson och läroverksadjunkt Axel Hagelin avgick den 1 juli 1958 från sina tjänster med pension. Den förra hade varit knuten till vårt läroverk sedan höstterminen 1937 och den senare sedan höstterminen 1942, och båda har de undervisat i matematik, fysik och kemi. På läroverkets vägnar bringas detta förnämliga naturvetenskapliga par ett varmt tack för det samvetsgranna och intresserade arbete de har nerlagt under sin långa lärargärning.

På lördagsmorgonen den 11 april 1959 nåddes vår skola av det smärtsamma sorgebudet, att lektor Samuel Cavallin hastigt avlidit. Han utnämndes till lektor i latin och grekiska från och med den 1 juli 1950. Under sina år som lärare utövade han ett stort och betydelsefullt inflytande på den klassiska språkundervisningen i skolan. Genom sin stora lärdom och sin skickliga och intresseväckande undervisning möttes han med respekt och beundran av såväl lärare som elever. I tacksam hågkomst är hans minne bevarat bland oss kolleger som den gode lojale vännen, och hans elever minnas honom som den skicklige läraren och den varmt intresserade klassföreståndaren.

Läroverksadjunkten fil. lic. Karl Larsson avgick med pension den 1 juli 1959. Han tillträdde sin tjänst som ordinarie adj. höstterminen 1947 i modersmålet, historia och geografi. Vi kolleger och hans elever minnas honom som en man med rika gåvor. Han var aldrig rädd för att experimentera och bedrev försöksundervisning i modersmål och historia och meddelade i skrifter värdefulla upplysningar och resultat från denna undervisning. Det var en skicklig och pliktrogen lärare och en god kamrat, som lämnade vår skola.

Den 1 juli 1960 avgick läroverksadjunkten fil. lic. Sonja Ohlson med pension. Hon hade med vissa avbrott varit knuten till skolan sedan dess start höstterminen 1929, först som timlärare, sedan som e. o. adj. och nu sist som ord. adj. Det var således många generationer av flickor som kommit i åtnjutande av fru Ohlsons kunniga och inspirerande undervisning i modersmålet och latin. Hon efterlämnade bland lärare och elever minnet av en färgstark personlighet, som med energi och förstående humor skötte sina discipliner och alltid hade elevernas bästa för ögonen, och som i kollegers krets var en charmfull och vänfast kamrat.

Ämneslärarinnan Ingrid Blomstrand lämnade den 1 juli 1961 sin tjänst med pension; en tjänst i modersmålet och tyska, som hon innehaft sedan höstterminen 1938. Det var således under en lång följd av år som elever vid skolan kommit i åtnjutande av hennes kunniga, lugna och skickliga undervisning. Pliktrohet, allvar och varm kärlek till eleverna präglade hennes arbete. Hennes förståelse för ungdomen och dess problem gjorde henne särskilt lämpad som tillsynslärare, en uppgift som hon fyllde under många år på ett utomordentligt sätt. Hon ledde även morgonandakterna en gång

i veckan, och hennes varmhjärtade ord vid dessa lämnade varaktiga intryck hos eleverna. Vi kolleger minnas henne som en god, klok och vänfast kamrat.

Den 1 juli 1962 avgick tre av skolans lärare med pension, nämligen lektor Erik Norberg, gymnastikdirektör fru Ingrid Holm och lektor Nils Gren.

Lektor Norberg var knuten till vår skola sedan höstterminen 1931, först som adjunkt, sedan som lektor i latin och historia. Under hela sin långa tjänstetid var han till ovärderlig nytta och hjälp för sina tre rektorer och för sina kolleger. När kommittéer av olika slag skulle bildas, ansågs självklart att Erik Norberg skulle vara med. Hans kunnande, hans klokhet och välgörande lugn var garantier för att uppgifterna skulle komma att lösas på ett riktigt sätt. Det är nästan riskabelt att här försöka räkna upp hans uppdrag och åtaganden inom skolan, man kan så lätt glömma några viktiga. Men för att belysa hans förmåga och arbetskapacitet vill jag dock nämna en del av hans uppgifter: medlem i skolans byggnadskommitté, som sysslade med inredningsfrågor av olika slag; reseledare med ungdomen, dels i fjällen dels på vanliga skolresor; rektors vikarie under dennes semester eller tjänstledighet av annan art; ständig medarbetare vid utarbetande av remissvar på betänkanden av olika slag; kollegiets förtroendeman; ledamot av skolans lokalstyrelse, bisittare i premie- och stipendieutskottet och sist men inte minst sekreterare i föräldraföreningen Hem och skola under en lång följd av år. Erik Norbergs stora insats vid sidan av sin undervisning var dock som skolans bibliotekarie. När han tillträdde den befattningen höstterminen 1935, var bibliotekets bokbestånd 1.400 band, och när han lämnade den vid vårterminens slut 1965, hade antalet vuxit till över 15.000 band. Ett mycket stort och intresserat arbete nedlade Erik Norberg även på att organisera upp klass- och institutionsbiblioteken och kollegiets referensbibliotek. Bibliotekskonsulenten framhöll vid sin inspektion 1964, att Flickläroverkets bibliotek var ett av de mest välskötta han besökt, och att det var fullt modernt till sitt innehåll och helt kunde utnyttjas av den nya skolan.

Som lärare var lektor Norberg skicklig och stimulerande i sin undervisning och mycket populär och omtyckt av sina elever, och som kollega och kamrat var han högt uppskattad av oss alla. Läroverket tackar lektor Norberg varmt för hans stora och helhjärtade insatser under sin långa lärargärning.

Gymnastikdirektör Ingrid Holm tillträdde sin tjänst vid vårt läroverk höstterminen 1929, först som timlärare och sedan som ordinarie fr. o. m. höstterminen 1933. I 33 år ledde hon flickornas fysiska fostran. Och det gjorde hon verkligen med den äran. Man har svårt att föreställa sig någon lärare, som ägnade sitt ämne större entusiasm och skicklighet än fru Holm. Hon skapade skolans idrottsförening Urd, som snabbt fick ett gott renommé

bland andra skolor. Tack vare fru Holms skicklighet som lärare och idrottsinstruktör gjorde sig våra flickor gällande inom alla idrottsgrenar och vann många mästerskap såväl enskilt som i lag i stora sammanhang, såsom i skol-DM och vid skolungdomens SM-tävlingar. Framhållas bör i detta sammanhang att vår skola haft flickor, som representerat Sverige i Europamästerskapen och vid Olympiska spelen i skridsko, simning och fäktning. Fru Holm gjorde Urd till inte bara en idrottsförening, utan den blev en kamratförening i vidare bemärkelse med dans, folklekar, soaréer och samkväm av olika slag. Fru Holms arv förvaltades väl av gymnastikdirektörerna Inga Hedelin och Elsa Ringné. Skolan uttalar ett varmt tack till fru Holm för hennes storartade insatser, och kollegiet tackar henne för ett gott kamratskap.

Fil. lic. Nils Gren utnämndes till adj. i historia och geografi 1948 och 1958 till lektor vid läroverket och avgick med pension den 30 juni 1962. Han var en stilla och försynt man, som med varmt intresse gick upp i sin undervisning. Han var en god och intresseväckande lärare och nedlade ett stort arbete på sin institution. Han ledde morgonandakterna en gång i veckan, och dessa var uppskattade av eleverna. I kollegiet var han en högt värderad vän och kamrat.

I och med läsårets slut 1965 avgick adjunkten Maj Norberg med pension. Hon kom till vårt läroverk höstterminen 1932. Under de 33 år hon var verksam vid vår skola som lärare i engelska och franska, utförde hon en gedigen och gagnarik lärargärning. Generationer av flickor minnas henne som en fordrande, samvetsgrann och kunnig lärare, som de såg upp till med stor respekt, vördnad och kärlek. Vi kolleger hade samma inställning i detta fall. Vi hade dessutom förmånen att lära känna henne som en god kamrat och uppriktig vän och ansåg henne som en stor tillgång för vårt kollegium. Hennes gedigna personlighet och stora pliktuppfyllelse och hennes kloka och sakliga inlägg vid kollegiesammanträdena är bestående minnen hos hennes kamrater.

Läroverksadjunkt Ruth Bucht kom till läroverket höstterminen 1932 och avgick med pension den 30 juni 1967. I 35 år verkade hon vid vår skola som lärare i moderna språk. 35 generationer av ungdomar från vår skola kom i åtnjutande av hennes kunniga och skickliga undervisning, och alla minnas de henne med stor tacksamhet och tillgivenhet. Sitt namn har hon för alltid knutit till vår skola och till Göteborgs skolvärld med sin donation, vars avkastning skulle utdelas till en duktig elev i gymnasiets avgångsklasser. Vi kolleger tackar henne för ett gott kamratskap, för ett fint och lojalt samarbete och för en lång och gagnande och inspirerande lärargärning.

År 1967 avgick skolans båda vaktmästare Sören Rodrick och Gustav

Stenum med pension efter en mer än 30-årig tjänst vid vår skola. Sören Rodrick var förutom expeditionsvaktmästare även under en lång följd av år rektors sekreterare. Gustav Stenum var anställd som maskinist och institutionsvaktmästare. Vi lärare, föräldrar och elever tackar dessa två trotjänare för ett fint och lojalt samarbete och för all värdefull hjälp och gott stöd under de gångna åren.

Det blev lektor Gösta Tengvik ej förunnat att uppnå pensionsåldern och att efter en lång och meriterande lärargärning få dra sig tillbaka och njuta av välbehövlig vila. Han avled den 11 januari 1968. Trots sin sjukdom försökte lektor Tengvik i det längsta hålla ut med sin undervisning. Detta vittnar om hans starka vilja och stora ambition att få arbeta vidare i den skola och med den ungdom han älskade. Han utnämndes till lektor här i engelska och franska fr. o. m. 1 juli 1943. Han förblev sitt läroverk trogen i nära 25 år. Han var en sällsynt skicklig lärare, som förenade imponerande kunskaper med en brinnande entusiasm för sin uppgift. Hans elever kan vittna om att hans undervisning utmärktes av ovanlig klarhet och effektivitet. De kände, att de hade framför sig en lärarpersonlighet som suveränt behärskade de pedagogiska medlen, och de älskade och beundrade honom. Att lektor Tengviks lärargärning uppskattades även från högre ort bär hans mångåriga censorsverksamhet vittne om. För oss hans vänner känns förlus-

Rektor Ryfors överlämnar Patriotiska Sällskapets medalj till Sören Rodrick (t h) och Gustav Stenum (t v)

ten stor. Vi beundrade honom för hans stora nit och plikttröhet, för hans kamratliga öppenhet och vänlighet. Vi hans kolleger och elever minnes honom med stor värme och tacksamhet. Hans syster, fru Ekstrand, har velat hufvästa sin broders minne genom en donation till skolan kallad "Lektor Gösta Tengviks minnesfond".

Den 30 juni 1969 avgick efter 17 års tjänstgöring vid skolan musikdirektör Inga Carlquist med pension. Hon var en riktig eldsjäl, som gick upp i sitt arbete med stor energi och entusiasm och lyckades få sina flickor fram till verkliga topprestationer antingen det gällde verk för kör eller solo. Hon bildade föreningen Pro Musica, som under hennes tid var mycket verksam med att ge musikprogram vid morgonbönderna, att medverka vid konserter och soaréer, att anordna studieaftnar med föredrag och musikfilmer eller att helt enkelt lyssna på skivor med fin musik. Fröken Carlquist införde traditionen, att vid juletid skulle ges en konsert av mera sakral karaktär, och ofta uppfördes då Den heliga natten med text av Hjalmar Gullberg och musik av Hilding Rosenberg. Oratoriet uppfördes första gången vid läroverkets 25-års-jubileum, som högtidlighölls den 11 december 1954. Vi minnas alla med glädje och tacksamhet Flickläroverkets vårkonserter. Till dessa sånguppvisningar samlades alltid många åhörare; konserterna väckte berättigad uppmärksamhet även utanför skolan och blev föremål för fina recensioner från pressen. Fröken Carlquist och hennes flickor medverkade ej enbart vid skolans fester utan gav konserter och soaréer till förmån för hjälpverksamhet av olika slag. Vi tackar henne för alla de högtidsstunder av skön musik hon skänkt genom åren.

Lektor Alex. Mutén utnämndes 1952 till adj. och sedermera till lektor i modersmålet och tyska vid läroverket och avgick år 1969 med pension. Han var en god lärare och ägde förmågan att hos eleverna uppväcka intresse för hans ämne. Särskilt låg undervisningen i modersmålet honom varmt om hjärtat, och han nedlade stort arbete med att få fram en institution i svenska, väl utrustad med litteratur och AV-materiel. Vid kursernas uppläggning i svenskundervisningen var han mycket mån om att alla möjligheter till integration med andra ämnen skulle tillvaratagas.

Den 30 juni 1970 avgick läroverksadjunkten Karl Gustafsson med pension. Han utnämndes till adj. vid läroverket i matematik och fysik fr. o. m. höstterminen 1951. Under de sista 10 åren var han vik. lektor och föreståndare för fysikinstitutionen och huvudlärare i fysik. Hans undervisning präglades av stor skicklighet och noggrannhet, och han var populär och omtyckt av eleverna. Adj. Gustafsson var mycket intresserad av natur och idrott och deltog under många år som ledare i Skolungdomens fjällresor och ställde alltid upp som medhjälpare vid idrottsdagar och friluftsdagar.

Bland oss kolleger var han en vänsäll och lojal kamrat, som vi satte mycket värde på.

Skolsköterskan fru Willy Jesperson, "Syster Willy", avgick även 1970 med pension. Hon tillträdde sin tjänst höstterminen 1945 och var den första som fick denna befattning vid skolan. 25 "generationer" av flickor fick hjälp hos henne för sina krämpor och fick dessutom goda råd beträffande besvärliga situationer av olika slag i den mänskliga samlevnaden. I detta sammanhang bör erinras om att skolkuratorsinstitutionen inrättades vid vår skola så sent som höstterminen 1966, varför syster Willy tillsammans med tillsyningslärarinnan fick åta sig en kurators uppgifter i frågor, som ej hörde till det administrativa området. Med detta arbete har Syster Willy varit till ovärderlig hjälp, och läroverket tackar henne för hennes stora och varmhjärtade insats inom skolans hälsovård.

Den 30 juni 1971 avgick läroverksadjunkterna Bengt Kullenberg och Anna Wistrand med pension, den förre adjunkt i latin och franska sedan höstterminen 1952 och den senare sedan höstterminen 1962 adjunkt i svenska och latin. På grund av det nya skolsystemet och minskat antal elever på hel- och halvklassisk linje fick tyvärr dessa två lärare ej tillfälle att de senare åren undervisa i sitt favoritämne, latin, utan fick ta till sitt tredje examensämne, respektive tyska och franska. Men det hindrade inte, att de även i dessa ämnen lyckades mycket väl i sin undervisning att väcka elevernas intresse för sina discipliner. Vi kolleger minnas dem som trevliga och goda kamrater.

När vårt läroverk nedlades den 30 juni 1972 var följande ordinarie lärare verksamma med full tjänst vid skolan;
vik. rektor, studierektor fil. lic. Bertil Johansson,
lektor, fil. lic. Roland Lydén,
lektor, teol. lic. Siv Bejerfors,
adjunkt, fil. lic. Greta Morling,
adjunkt, fil. mag. Märta Dahr,
adjunkt, fil. mag. Per Vallmark,
adjunkt, fil. mag. Gunnar Rosberg,
adjunkt, fil. mag. Evald Edwinsson,
adjunkt, fil. mag. Torborg Lindström.

Övriga lärare överflyttades under de två sista läsåren efter egna önskemål till stadens återstående gymnasier.

I och med detta läsårs (1971/72) slut avgår med pension lektor Roland Lydén och adjunkterna Gunnar Rosberg och Torborg Lindström.

Lektor Lydén utnämndes 1948 till adjunkt och sedermera till lektor i modersmålet och latin vid vår skola. I 24 år har skolan haft förmånen av att ha denne eminente lärare i sin tjänst. Stor kunnighet och skicklighet

präglade hela hans lärargärning, och hans lugna och intresseväckande undervisning uppskattades mycket av hans elever. Bland kollegerna var han en högt värderad kamrat och vän, och till alla förtroendeuppdrag var han den givne mannen. Han fick vara med och utarbeta skrivelser till betänkan- den av diverse slag och deltaga i skolans olika kommittéer, nämnder och utskoti. Under många år var han sekreterare i föräldraföreningen Hem och skola och nedlade där ett värdefullt arbete. Som huvudlärare och institu- tionsföreståndare visade han ett mer än vanligt intresse för dessa uppgifter, och som handledare var han mycket uppskattad av sina lärarkandidater och deras metodiklärare. Ett varmt tack till lektor Lydén för hans gagnande verksamhet vid vår skola.

Adjunkt Gunnar Rosberg utnämndes år 1957 till adjunkt i modersmålet och historia och adjunkt Torborg Lindström år 1958 till adjunkt i engelska och franska. När de nu vid läsårets slut avgår med pension, vill lärare och elever uttala sitt varma tack för en lång, gedigen och uppskattad lärargär- ning och för ett fint och lojalt samarbete och gott kamratskap. Med stort nit och stor skicklighet har de skött sitt huvudlärarskap och sina institutio- ner.

Kaptenen är ju den, som sist lämnar det sjunkande skeppet. Studierektor

Vik. rektor Bertil Johansson

och vikarierande rektor Bertil Johansson var den som fick i uppdrag att sköta skolan och dess avveckling de två sista läsåren, en säkert ej så helt angenäm uppgift. Men en uppgift som han skött på ett mycket hedrande sätt. Trots sin ungdom bör han dock för sina stora insatsers skull i denna historik ägnas en viss uppmärksamhet. Äras den som äras bör.

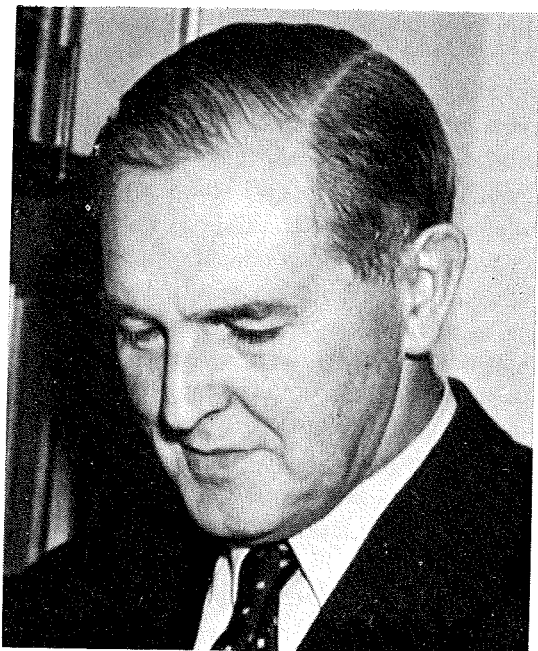
Han kom till läroverket som adj. i historia och samhällskunskap år 1962, blev studierektor 1966 och vik. rektor 1970. Som studierektor fick han genast ta itu med de stora och krävande uppgifter, som den nya skolan förde med sig. Men på sitt lugna och försynta vis klarade han alla dessa problem på ett utomordentligt sätt och vann elevers och lärares stora förtroende. Kunnighet och skicklighet präglade även hans undervisning, och han hyste ett varmt och personligt intresse för sina elever. Vi tackar honom för hans stora insats som lärare, studierektor och rektor för vår skola och önskar honom ett varmt lycka till som rektor vid Majornas gymnasium.

Skolbiblioteket

Under läroverkets sex första år, det s. k. provisoriet, var biblioteket förlagt till huvudlokalen i Arbetarinstitutet. Som bibliotekarie tjänstgjorde under större delen av denna tid lektor Karl Michaëlsson. Tillväxten av bokbeståndet var under provisoriet rätt blygsam. Lärjungebibliotekets boksamling omfattade vid det första läsårets slut 220 volymer och antalet hemlån uppgick till 332: vid slutet av läsåret 1934—1935 var motsvarande siffror 1400 resp. 1375.

Hur fungerade då lärjungebiblioteket under denna sexårsperiod? Någon särskild lokal fanns inte att disponera, utan den från början så anspråklösa boksamlingen var placerad i ett av skolstyrelsen utlånat skåp i ett av klassrummen, där bibliotekarien två gånger i veckan tog emot den redan från början läshungriga elevskaran. Trots lektor Michaëlssons informella och gemytliga ämbetsutövning gjorde det snabbt ökande låntagarantalet liksom det, om ock mindre snabbt, ökade bokbeståndet svårigheterna allt mer i ögonen fallande, och det var med stor lättnad och tillfredsställelse som man efter våravslutningen 1935 fraktade lärjungebibliotekets 1400 volymer till den rymliga, ehuru ännu långt ifrån färdiga bibliotekslokalen i den nya läroverksbyggnaden.

Under det första året i de nya skollokalerna uppdelades biblioteket i kollegiets referensbibliotek jämte institutionsbiblioteken, det egentliga lärjungebiblioteket med läsrummets referensbibliotek samt klassbibliotek för realskolans två lägsta klasser. Läroverket omfattade då dels en fyraårig realskola med dubbla parallellavdelningar, dels ett treårigt gymnasium, uppdelas på latin- och reallinje, tillsammans 433 elever. De för lärjungarna viktigaste bibliotekslokalerna var centralt belägna i entresolvåningen en trappa upp. På väg till lärjungebiblioteket passerade man den ljusa trapphallen, där senare en replik av Sigrid Fridmans vackra Fredrika Bremer-staty kunde uppställas tack vare frikostiga anslag ur Mannheimerska fonden samt bidrag av kollegiets medlemmar och andra intresserade. På ena sidan om korridoren till biblioteket låg kartrummet, där förutom kartor förvarades klassuppsättningar av läseböcker på nordiska och främmande språk. Lärjungebib-

Lektor Erik Norberg i skolbiblioteket

lioteket hade en ytvidd på omkring 130 m², och elevernas läsrum omfattade omkring 80 m². Båda lokalerna var ljusa och inbjudande.

Som bibliotekarie fungerade efter lektor Michaëlssons utnämning till professor vid Göteborgs Högskola adjunkten, sedermera lektorn Erik Norberg från sommaren 1935 till hösten 1965.

Klassbiblioteken.

Meningen med dessa i klassrummen placerade bibliotek var, att eleven skulle lockas att på ett lätt och oformellt sätt låna hem en bok, vars titel intresserade henne, eller som hon kanske hört kamraterna tala om. Utlåningen handhades av klassföreståndarna eller av dem särskilt utsedda assistenter bland eleverna. Till en början begränsades, som ovan nämnts, klassbiblioteken till realskolans två lägsta klasser. Inte minst tack vare visad generositet från Arbetsklubbens sida kunde med tiden nya klassbibliotek upprättas även för klasserna 3⁴ och 4⁴ samt för gymnasiet två första ringar.

Hur var då dessa klassbibliotek sammansatta? För de lägre klasserna var naturligtvis ungdomslitteratur på svenska förhärskande. Men en strävan att så tidigt som möjligt väcka elevernas intresse för skönlitteraturen påverkade också valet av böcker. Facklitteratur och enklare böcker på engelska och tyska förekom också. I de högre avdelningarna gavs den

svenska skönlitteraturen allt större utrymme. Vad urvalsprinciperna beträffar, hade eleverna möjlighet att under ingående och för båda parter givande diskussioner med bibliotekarien göra sina önskemål gällande. Det vore fel att förneka, att tillkomsten av klassbiblioteken väsentligen ökade bibliotekariens arbete, men detta uppvägdes mer än väl av det värde, som eleverna visade sig sätta på sina klassbibliotek, och av den lust att söka sig vidare till huvudbiblioteket som många av dem inspirerades till.

Läsrummets referensbibliotek.

I direkt anslutning till biblioteket låg det s. k. läsrummet, ursprungligen avsett som referensbibliotek och studierum för gymnasisterna. Det försågs redan från början med en solid uppsättning av lexikon, uppslagsverk, kartböcker och tidskrifter, som i regel inte fick lånas hem. Den moderna pedagogiska idé, som läsrummet var avsett att representera, kom tyvärr att rätt väsentligt förfuskas genom yttre ogynnsamma omständigheter. Då källarsalen, från början realskolans tillflyktsort under håltimmar och regniga raster, under andra världskriget togs i anspråk för sjukvårdsändamål, öppnades läsrummet för realskolans elever och övergick med tiden mer och mer till att bli en stundom litet bullersam lokal för läxöversättning. Den kraftiga elevtillströmningen på 1950- och 60-talen gjorde, att högtidssalen visade sig otillräcklig som skrivsal, och allt mera regelbundet kom då läsrummet att tas i bruk som ett slags reservutrymme vid skolskrivningar.

Lärjungebiblioteket.

Läroverkets boksamling har tillkommit dels genom gåvor av böcker och tidskrifter, dels genom penninganslag, främst ur biblioteks- och materielkassan. Bland bok- och tidskriftsgåvorna märks sådana från statliga ämbetsverk, såsom Skolöverstyrelsen och Riksgäldskontoret. Förläggare och utgivare har årligen bidragit med värdefulla tillskott. Göteborgs statistiska byrå har skänkt nyttiga skrifter om stadens ekonomiska och politiska utveckling. Enskilda personer och företag har i stor utsträckning ihågkommit biblioteket med bokgåvor av olika slag: facklitteratur, reseskildringar och modern skönlitteratur. Till de generösa givarna har genom åren hört medlemmar av kollegiets läsecirkel. I samband med läroverkets 25-årsjubileum 1954 överlämnades av forna elever en minnesgåva, bestående av svensk skönlitteratur till ett värde av 520 kronor. År 1949 fick läroverket av New York Herald Tribune mottaga Encyclopaedia Britannica i 24 volymer till erinran om det tio veckors studiebesök, som lärjungen Lena Kihlman i egen skap av stipendiat fått tillfälle att avlägga i USA. Från början av 1950-talet har Arbetsklubben årligen anslagit omkring 500 kronor till biblioteket. Vid ett tillfälle väcktes inom Arbetsklubben förslag om att skänka ett litet psy-

kologiskt-pedagogiskt bibliotek. Böckerna skulle kunna utlånas även till föräldrarna; de skulle också kunna tjäna som underlag för diskussioner mellan föräldrar och lärare. En ringa början gjordes genom inköp av ett 15-tal volymer enligt en av barnpsykiatern, med doktor Elis Regnérs uppgjord förteckning. Goda uppslag är tyvärr i vår splittrade tid många gånger svåra att i längden hålla fast vid och genomföra. Böckerna inköptes visserligen, men i stort sett stannade det vid detta. . . Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas!

Trots alla dessa uppskattade tillskott var det dock anslagen från biblioteks- och materielkassan som i första hand svarade för boksamlingens tillökning och underhåll. Det årliga anslaget från denna kassa uppgick under åren 1929 till 1961 till summor, som varierade mellan 200 och 3800 kronor, ett dock ganska blygsamt belopp för ett helt nytt läroverksbibliotek med dess många specialavdelningar. Stort värde måste tillmätas de anslag, som av kuratorerna för Kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningen årligen tilldelades läroverket till inköp och bindning av böcker. Under de fyra första åren fick biblioteket varje år ett anslag på inte mindre än 1000 kronor, vilket tillskott betydde oerhört mycket för ett bibliotek, som höll på att byggas upp från grunden. 500 kronor blev under de många följande åren den vanliga gåvan från stipendieinrättningen.

Med det växande bokbeståndet utvecklades lärjungebiblioteket allt mer till en "levande institution". Under de regelbundna mottagningstimmarna två gånger i veckan frekventerades det av en ständig ström av låntagare, och även på mellantiderna gavs tillfälle för enskilda lärjungar att utnyttja dess möjligheter. Då facklitteratur i de naturvetenskapliga ämnena huvudsakligen var tillgänglig på respektive institutioner, kom lärjungebiblioteket att i övervägande grad få en humanistisk prägel. Framför allt lånades givetvis skönlitteratur på svenska, men det var påfallande hur ofta böcker på tyska, engelska och franska efterfrågades. Under de år då "enskilt arbete" var föreskrivet i de två högsta ringarna, valde ett mycket stort antal elever, främst ur latinlinjen, en uppgift i moderna språk, och härvid kunde lärjungebiblioteket tillhandahålla ett rikt urval av litteratur. Den s. k. franska linjen, som några år existerade vid läroverket, avsatte tydliga bevis på intresset för bibliotekets franska bokbestånd. Inför modersmålsskrivningarna, särskilt de s. k. biblioteksskrivningarna, som utfördes utanför skrivsalen, mångdubblades ofta lånen av arbeten i litteraturhistoria och historia. — Man bör dock inte dra den slutsatsen, att biblioteket enbart eller ens huvudsakligen stod direkt i undervisningens tjänst: till vida övervägande del tillmötesgick det intresset för och behovet av intellektuell fritidssysselsättning.

Stämningen vid biblioteksmottagningarna förblev, även när tillströmningen av låntagare gjorde utrymmet trångt, gemytlig och förtroendefull. Bib-

liotekarien anmodades ofta att ge råd och upplysningar både till gymnasten, som sökte hans hjälp med en fackuppgift, och till förstaklassisten, som ville veta, "om den här boken är rolig". Det råder inget tvivel om att läroverkets lärjungebibliotek spelat en central roll för utvecklandet av elevernas läsintresse och givit många av dem en stark stimulans till självständigt studiearbete.

Sammanställningen här nedan har närmast till uppgift att visa utvecklingen av ett nyuppyggt läroverksbibliotek under en trettioårs-period.

Statistiska uppgifter om Flickläroverkets bibliotek tiden 1935—1965.

Läsår	1935—36	1936—37	1960—61	1964—65
Totalt bokbestånd vid läsårets slut	2650 band	3445 band	14412 bd	17205 bd
Därav handboksbeståndet + institutionerna	720 „	1022 „	5395 „	7245 „
Antal hemlån under läsåret	1625 „	2218 „	3848 „	3495 „

Kjellbergiska gymnasiet bibliotek.

De skolorganisatoriska förändringar, som innebar Flickläroverkets övergång till Kjellbergiska gymnasiet, medförde för bibliotekets del vissa positiva följder. Med hänsyn till gymnasiebibliotekens framtida roll i undervisningen skulle det vid varje gymnasium finnas en yrkesbibliotekarie; vidare medgavs betydande höjningar av anslagen till bokinköp och bindning. Biblioteket vid Kjellbergiska gymnasiet har alltifrån omorganisationen föreståtts av en bibliotekarie utbildad vid Statens biblioteksskola. Skolbiblioteket har hållits öppet alla läsdagar under skoltid.

I andra avseenden har inga större förändringar genomförts. I den utredning, som bibliotekskonsulent O. Englund på Stadskollegiets uppdrag verkställde rörande organisationen för gymnasiebiblioteken i Göteborg, och som är daterad den 21 mars 1966, heter det om Flickläroverkets bibliotek: "Några större förändringar vare sig i fråga om lokaler eller bokbestånd är knappast nödvändiga vid det nya gymnasiet införande. . . En del ungdomslitteratur överföres lämpligen till någon grundskola."

I Gymnasieberedningens betänkande Ett nytt gymnasium (SOU 1963: 42) anges målsättningen för det nya gymnasiet vara "att skapa sådana arbetsformer, att elevens förmåga till självständigt ställningstagande kommer till sin rätt". Bland de pedagogiska hjälpmedlen, syftande till att förverkliga

detta mål, intar fortfarande boken en särställning. Gymnasiebibliotekens upprustning blir därför en förutsättning för ett lyckligt genomförande av gymnasiereformen.

Gymnasiebibliotekets bokbestånd och antal hemlån framgår av nedestående uppställning.

Läsåret	1967—68	1968—69	1969—70	1970—71
Totalt bokbestånd vid läsårets slut	18527 bd	21385 bd	22460 bd	23243 bd
Därav handboksbeståndet + institutioner	8967 bd	3448 + 7200 bd	3481 + 7315 bd	3520 + 5080 bd
Antalet hemlån under läsåret	2819	3392	3114	5265

Den påfallande kraftiga ökningen av hemlån under Kjellbergska gymnasietts avveckling torde ha sin förklaring i att biblioteket även ställts till förfogande för Vuxengymnasiet, som under denna tid övertagit allt flera av gymnasietts lokaler.

Bland de förändringar, som ägt rum är väl den viktigaste läsrummets inlemmande i bibliotekslokalerna. Dess karaktär av uppehållsrum och tillfälliga utnyttjande som skrivsal har upphört. Den där uppställda referenslitteraturen har kraftigt gallrats och förnyats och delvis fått ny placering. Då bokbeståndet kraftigt ökats — från c:a 17.000 band till c:a 23.000 band har vissa avdelningar av biblioteket, t. ex. den historiska litteraturen, ställts upp i läsrummet, samtidigt som nya möbler, skänkta av föreningen Hem och Skola, har bidragit till att ge detta rum en inbjudande och ljus atmosfär.

Den upprustning av gymnasiebiblioteken, som inleddes med det nya gymnasietts införande hösten 1966, koncentrerades på Kjellbergska gymnasiet till de naturvetenskapliga och ekonomiska ämnena. Från att ha varit ett utpräglat humanistiskt bibliotek med tonvikt på skönlitteratur, litteraturhistoria, historia, religion och konst har det nu utvecklats till ett allsidigt sammansatt bibliotek, som väl fyller sin uppgift att tillgodose allas krav på litteratur både för den fria läsningen och för komplettering av läroböckernas uppgifter. Från att ha varit ett rent utlåningsbibliotek har det, också enligt läroplanens intentioner, nu förvandlats till ett studiebibliotek, där grupparbeten och andra aktiviteter äger rum.

Som ett led i avsikten att göra alla elever förtrogna med biblioteket och dess möjligheter har bibliotekarien sedan hösten 1966 hållit introduktionslektioner i bibliotekskunskap för alla nya klasser.

Lärjungarnas självstyrelse

Lärjungarnas självstyrelse har i tur och ordning utövats av följande organ.

SKOLNÄMNDEN	från 1935	t. o. m. 1956
ELEVRÅDET	„ 1957	„ 1967
FÖRTROENDERÅDET	„ 1968	„ vt 1972

Om föräldraföreningen i första hand fullgjort uppgiften som organ för kontakten mellan skola och hem, får de tre ovan nämnda organen för lärjungarna främst ses som en del av skolans samhällsfostran. Genom sina olika verksamhetsformer har de bidragit till att hos eleverna skapa en positiv inställning till skolan och skolarbetet.

Under läsåret 1935—1936, alltså nära tio år före grundandet av föräldraföreningen, tillämpades för första gången vid Flickläroverket på försök en organisation för elevernas självstyrelse. Lärjungarna i varje avdelning utom klass 1⁴ utsåg inom sig en **klassnämnd** på tre medlemmar. Dessa klassnämnder utgjorde tillsammans **skolnämnden**, som i sin tur utsåg en styrelse, bestående av ordförande samt tre representanter för realskolan och tre för gymnasiet. Den första styrelseordföranden blev Kerstin Ordqvist i dåvarande R II. Snart ändrades organisationen så till vida, att skolnämnden endast kom att bestå av klassvakterna. Nämnden sammanträdde i regel en gång i månaden.

Skolnämnden tog verksam del i utarbetandet av förslag till den nya organisationsformen för självstyrelsen. Skolans provisoriska ordningsregler diskuterades likaledes i styrelsen för skolnämnden. På rektor Celanders uppdrag utarbetade nämnden ordningsregler för läsrummet och frukostrummen, fördelade platserna i högtidssalen samt uppgjorde plan för inmarschen till morgonbön. På våren 1939 beslöt skolnämnden begära, att de omstridda allmänna dansaftnarna i källarsalen skulle upphöra. Senare samma år beslöts, att eleverna för egna medel skulle anskaffa telefon inom skolans lokaler. Beträffande heldagsskrivningarna förordade nämnden, att de försöksvis under den mörka årstiden skulle taga sin början kl. 9 och

inte som tidigare kl. 8.15. En bokförmedling inrättades under krigsåren med uppgift att förmedla inköp och försäljning av begagnade läroböcker; verksamheten visade sig fylla ett stort behov och gav god behållning, vilken senare som gåva överlämnades till läroverkets stipendiefond.

Som ovan nämnts, övertogs fr. o. m. vårterminen 1957 skolnämndens funktioner av **elevrådet**. Lärjungarnas självstyrelse var under elevrådets tid organiserad på samma sätt som tidigare med den organisatoriska ändringen, att styrelsens verksamhetsår fr. o. m. vt 1960 varade ett kalenderår. Detta system fungerade utmärkt och bibehölls till framemot slutet av 1960-talet. Men med det nya gymnasiets genomförande började nya vindar blåsa. Eleverna var inte längre tillfreds med att "en liten klick" skulle utöva deras självbestämmanderätt. Nej, den skulle komma till uttryck på massmöten eller stormöten. Vi gjorde ett försök med stormöten ett par gånger, men det slog inte väl ut. I stället bildades ett förtroenderåd bestående av två valda representanter från varje klass, vilka inom sig utsåg en ordförande. Denna representantförsamling blev arbetsduglig och bildade ett brett underlag för önskemål och stämningar inom elevkåren. Till förtroenderådets sammanträden skulle, om så erfordrades, kunna kallas representanter för skolans administration, dess lärarkår eller annan inom skolan arbetande personal. Rådet skulle sammanträda en gång i månaden. Detta system fungerade bra, och det togs alltid stor hänsyn till de önskemål, som framfördes genom ordföranden till rektor. Så t. ex. inrättades nya elevrum med modern inredning, kaffeautomat installerades, och rökning blev tillåten inte bara på en särskild s. k. rökruta å skolgården utan även i stora elevrummet. Du-reformen fick göra sin entré i skolan genom tillstånd av varje enskild lärare.

Samarbetsnämnden ht 1967—vt 1972.

I enlighet med bestämmelserna i 1962 års skolstadga har vid Kjellbergsska gymnasiet fr. o. m. ht 1967 funnits en s. k. samarbetsnämnd med uppgift att skapa kontakt mellan skolans olika intressenter och att främja ett gott samarbete dem emellan. Den har endast varit ett rådgivande organ.

Samarbetsnämndens ordinarie medlemmar har varit: rektor, som är självskriven, två lärare, utsedda av kollegiet, två elever, valda av förtroenderådet, samt två medlemmar, utsedda av allmänna skolstyrelsen, som förordnat dem till ordförande, resp. vice ordförande. Av dessa två sistnämnda skall en vara ledamot av skolstyrelsen och en medlem av föräldraföreningen vid gymnasiet. I samarbetsnämnden ingår också sex suppleanter. Som ordförande har fungerat lektor Ove Nordstrandh och efter honom adjunkt Hillevi Genell. Samarbetsnämnden har på kallelse av rektor sammanträtt minst en gång varje termin.

Skolans elevföreningar

Skolidrottsföreningen Urd 1930—1972. Dess första styrelse var: gymnastikdir. fru Ingrid Holm, ordf., rektor Hilding Celanders, Karin Peters, Brita Erlanson, Gunhild Magnusson, Brith Bräutigam, Gunvor Berndtsson, Birgitta Sörvik, Brita Thorsén.

Kamratföreningen inom gymnasiet 1930—1932. Denna hade till syfte att skapa djupare förståelse och starkare kamratkänsla mellan eleverna i gymnasiet. Förste ordf. var Ninnie Wångblad.

Gymnasistföreningen 1933—1939. Kallades sedan **Vårt Forum** 1939—1946. Syftet var att samla eleverna på gymnasiet och på grundvalen av enighet och sann kamratanda verka för större förståelse och intresse för främst litterära och aktuella spörsmål. En tidning med namnet "Vårt Forum" utgavs. Förste ordf. var Astrid Löwenhagen.

Skolnämnden 1935—1956; sedan **Elevrådet** 1956—1968; **Förtroenderådet** 1969—1972. Organ för elevernas självstyrelse. Förste ordf. Kerstin Ordqvist.

SSUH; Kristliga gymnasistförbundet (**KGF**) och Fria kristliga gymnasistförbundet (**FKG**) var andra sammanslutningar av skolungdom, till vilka åtskilliga av skolans elever hörde sedan 1930. Till dessa bör även räknas gymnasistföreningen **Fokus** och **Scoutkårer** samt **Ungdomens röda kors**. Vissa år var så många medlemmar anslutna, att lokalavdelningar inom skolan kunde bildas.

Botanistiska föreningen **Herba** bildades 1946. Första ordf. Lena Kihlman.

Pro Musica 1952—1970. Instiftare och förste ordf. musikdir. Inga Carlquist.

Skolidrottsföreningen URD

Den 16 okt. 1930 bildades, på initiativ av skolans första gymnastiklärarinna, Ingrid Holm, Skolidrottsföreningen Urd. Föreningens namn diskuterades livligt. Man ville ha ett "gammalt och äktsvenskt namn" och enades till slut om att — Urd skulle den nystartade föreningen heta.

Urds första styrelse blev: ordf. gymnastikdir. Ingrid Holm, v. ordf. rektor Hilding Celander, sekr. Karin Peters; övriga ledamöter: Gunvor Berntsson, Brith Bräutigam, Brita Erlanson, Gunvor Kihlberg, Gullan Magnusson, Brita Thorén och Birgitta Sörvik.

Ingrid Holm var ordförande till 1952, då ordförandeposten övertogs av gymnastikdir. Inga Hedelin.

Under ledning av olika styrelsemedlemmar startades särskilda sektioner för fri idrott, folkdanser, orientering, simning, tennis och vintersport. Redan hösten 1931 ställde Urd upp för första gången i Skolungdomens Mästerskapstävlingar i Stockholm, och föreningen har under årens lopp vunnit både lagpris och många hedrande individuella placeringar. 1959 blev Urd bästa skola i C-klassen. I Skol-D.M. har Urd flitigt deltagit i de olika idrotterna. Under ett antal år var Urd oslagbar i simtävlingarna i Renströmska badet, och under 10 år vann de äldsta flickorna basketbollen.

Föreningen har under årens lopp haft många duktiga tävlingsflickor, och bland dessa vill jag särskilt nämna Gunilla Jakobson skrimning, Anne-Charlotte Lilja simning och Kerstin Palm fäktning, vilka alla deltagit i Olympiska spel.

Gymnastiken har ingalunda försummats. Vid Lingiaden i Stockholm 1939 fick vårt läroverk äran representera svensk skolgymnastik för flickor 16—18 år med Inga Hedelin som ledare. Även vid masstrupperna vid Lingiaden i Stockholm 1949 och Olympiska spelen i London 1948 deltog flera Urd-medlemmar.

Dansen har alltid haft en viktig plats inom föreningens verksamhet. Som ledare för folkdansgrupper av olika skicklighetsgrader har de äldre gymnasterna haft en utmärkt möjlighet att öva sig i instruktion och handledning av yngre kamrater.

Urd har firat två jubileer: 20 och 30 år. Till 20-årsjubileet inbjöds 10 flickor med ledare från vardera Riis skola i Oslo och Zahles flickskola i Köpenhamn på ett tvådagars besök. Programmet upptog tävlingar i fri idrott, tennis och långboll. 30-årsjubileet firades med uppvisningar av gymnastik och folkdanser inför ett fullsatt hus på Cirkus den 11 nov. 1960.

För många elever i skolan har kanske Urd betytt mest genom sina soaréer och Urdaftnar. Gäster vid soaréerna har bl. a. varit lutsångare Sven Scholander, Rolf-tolkaren Carl-Gustav Hulthe samt professor Wilhelm Andersson, som läste Holberg. Vid "Urdaftnarna" har medlemmarna själva bidragit till underhållningen med verkligt bra framträdanden i form av sketcher, pantomimer, dans och musik.

När skolan 1965 öppnades för pojkar, blev de ett friskt tillskott till medlemsskaran, och under de få åren innan avvecklingen deltog de såväl individuellt som i lagtävlingarna mellan skolorna.

Föreningens strävan har varit att skapa en god kamratanda hos medlemmarna och intresse för någon form av idrott, som de kan ha glädje av även efter slutad skolgång.

Föräldraföreningen

Hem och skola

Som den första föräldraföreningen vid då existerande högre allmänna läroverk i Göteborg bildades den 8 mars 1944 på förslag av Flickläroverkets nye rektor, Erik Wallén, Föräldraföreningen Hem och skola vid Högre allmänna läroverket för flickor i Göteborg. Det låg så att säga i tiden att grunda sådana föreningar vid landets olika skolor. Enligt stadgarna, som antogs på föräldraföreningens första sammanträde, skulle föreningens uppgift vara att ”verka för ett förtroendefullt samarbete mellan hem och skola”. Föreningens styrelse skulle bestå, förutom av skolläkaren, som var självskriven, av tio ledamöter, av vilka högst fyra finge vara lärare, samt av fyra suppleanter, därav två målsmän och två lärare. Ordföranden, som borde vara målsman, utsågs av årsmötet. Övriga styrelseledamöter valdes av styrelsen. Mandatperioden var två år, och hälften av styrelsen skulle avgå varje år. Minst två allmänna möten skulle anordnas varje läsår, varav ett — årsmötet — på höstterminen och ett på vårterminen.

Hem och skola har hållit en nära kontakt med andra föräldraföreningar i Göteborg genom Centralkommittén för samarbete mellan skola och hem. I denna har styrelsen varit representerad av läroverkets rektor jämte en målsman. Flera exempel på samarbetet mellan Centralkommittén och Flickläroverkets föräldraförening kan anföras. Så deltog t. ex. föräldraföreningen på inbjudan av Centralkommittén i ett för de högre skolornas föräldraföreningar i Göteborg gemensamt anordnat möte i Flickläroverkets aula den 27 mars 1956. Mötets uppgift var att informera föräldrarna beträffande skolfrågans läge i vår stad, bl. a. med avseende på den föreslagna treåriga realskolan. Inledningsanföranden hölls av stadssekreteraren Gunnar Lindblad och professor Artur Attman. Därefter följde ett livligt meningsutbyte i form av en estradiskussion.

Hem och skolas ordförande eller annan styrelsemedlem har regelbundet besökt Målsmännens riksförbunds årsmöteskonferenser i Stockholm och sedan inför föreningen på dess årsmöte redogjort för sina intryck från förhandlingarna.

I föräldraföreningens första styrelse ingick bl. a. konsul Herman Bursie,

rektor Erik Wallén, under hela sin tid som rektor medlem av styrelsen, samt lektor Erik Norberg, sekreterare; även denne kvarstod i denna befattning till sin avgång från läroverket (1965).

Årsavgiften till föreningen utgick från början med 1:— krona per person, senare sattes den till 3:— kronor per familj och 2:— kronor för enstaka familjemedlem. Högsta antalet betalande medlemmar — 463 familjer — nåddes under läsåret 1963—1964.

Mötena besöktes av i regel 150—200 personer, i undantagsfall fylldes aulan av ända upp till 600 åhörare. Sammankomsterna inleddes med föredrag över skiftande ämnen inom pedagogik, psykologi, medicin och skolpolitik. Ofta hämtades föredragshållarna från det egna läroverket: så talade flera gånger både rektor Wallén och rektor Ryfors över aktuella skolfrågor. Från närstående institutioner, som Göteborgs allmänna skolstyrelse och Länsarbetsnämnden, gavs sakkunning information, särskilt vid de regelbundet förekommande sammankomsterna i samband med orientering om linjeval och grenval, och om vilka utbildningsmöjligheter dessa erbjöd. Men många gånger besöktes föreningens möten av kända föredragshållare utifrån. Så talade konsulenten vid Skolöverstyrelsen Margareta Westin över ämnet ”Vad kan min flicka bli?”, ledamoten av 1940 års skolutredning, rektor Elisabeth Dahr sökte ge svar på frågan ”Hur skall våra barn klara sig i skolan?”, och docenten Bernhard Tarschys ställde det intrikata spörsmålet ”Skall föräldrarna läsa läxorna?” Barnpsykiatrikern, med. doktor Elis Regner föreläste över ”Tonårsproblem” och professor Bo-Erik Ingelmark över ”Ungdomens fysiska fostran och dess betydelse för hållning och kondition”. Bland uppskattade föredrag av mera allmänt innehåll kan nämnas skådespelaren Bengt Åke Bengtssons kåseri över ”Uppträdandets konst” och läroverkets tidigare rektor, professor Hilding Celanders initierade och underhållande redogörelse för ”Hur Lucia-firandet kom till”. I många fall följdes föredragen av diskussion, som ofta fortsatte man och man emellan under den följande av Arbetsklubbens damer anordnade kaffeserveringen i källarsalen, varvid också föräldrarna hade osökt tillfälle att utan formaliteter dryfta olika uppfostringsproblem med sina barns lärare.

Arbetsklubben.

I maj 1945 beslöt några av Hem och skolas kvinnliga medlemmar att inom föräldraföreningens ram bilda en särskild sammanslutning, som fick namnet Flickläroverkets arbetsklubb, gemenligen kallad Arbetsklubben. Ett arbetsutskott tillsattes, och stadgar antogs. Klubben sammanträdde i skolans handarbetsal en gång i veckan på kvällstid. Dess närmaste uppgift var, som det hette i en inbjudan, att ”bereda flickornas mammor tillfälle att under gemytligt samspråk förfärdiga arbeten, avsedda till en försäljning, vars

behållning skall gå till sportstuga åt skolungdomar". I spetsen för Arbetsklubben stod under de närmaste åren fruarna Elsa Wollter, Vesta Orstadius, Gerd Bergström, Eva Smith, Margaretha Sjöström och Margareta Thorsensson. Arbetsklubben anordnade varje höst en försäljning, som snart gick under namnet julmarknad. Försäljningarna var alltid väl besökta och gav god behållning. Efter hand blev det dock klart för arbetsutskottet, att det uppsatta målet, en Flickläroverkets sportstuga, måste anses vara nära nog oupphinneligt. I stället beslöt Arbetsklubben, att de insamlade medlen skulle skänkas till läroverket och bilda en stipendiefond. På så sätt erhöll skolan tack vare Arbetsklubbens obegränsade nit och offervilja en donation på 10 000 kronor. Avkastningen av donationen skulle fördelas på tre premier att utdelas varje årsavslutning. Premiefonden erhöll namnet Arbetsklubbens premiefond 1946—1950. Våren 1952 utdelades dessa premier för första gången. — Arbetsklubbens energiska och målmedvetna damer med ordföranden fru Margaretha Sjöström i spetsen slog sig inte till ro med de vunna resultaten. Redan 1958 donerades grundplåten till en ny premie- och stipendieform, vars kapital inkl. disponibla räntemedel den 31 december 1969 uppgick till 11 541 kronor. Från början av 1950-talet har Arbetsklubben därjämte årligen anslagit omkring 500 kronor till lärjungebiblioteket.

En mer än vanligt festlig karaktär fick den julmarknad, som sammanföll med läroverkets 25-årsjubileum 1954. Föutom musik, sång och folkdanser upptog programmet en pjäs, En fästmö till låns, och förevisning av bilder ur skolans 25-åriga tillvaro med fil. lic. Sonja Ohlon som spirituell conférencière. Som marknaden var välbesökt och de närvarande generösa med att bjuda, blev nettobehållningen så stor, att den möjliggjorde realiserandet av flera länge hysta önskemål: inköp av golvplattor till gymnastiksalen samt trettio stycken bord att användas där vid Luciafirandet, inrättande av en telefonhytt för eleverna, avsättande av medel till ett psykologiskt bibliotek, uppsättande av nya gardiner och slipning av golvet i elevernas lärum — allt detta förutom en donation på 1 000 kronor till premie- och understöds-kassan.

Det är sannerligen inte att förvåna sig över att såväl föräldraföreningen i sina årliga förvaltningsberättelser som rektor i läroverkets årsredogörelser in amplissima forma gav uttryck för djup tacksamhet för de storslagna gåvorna, som på ett överväldigande sätt vittnade om mammornas levande och osjälviska intresse för läroverket och dess elever.

Föräldraföreningens ordförande 1944—1965.

Föräldraföreningen hade redan från sin start förmånen att få intresserade och dugliga ordförande. När konsul Herman Bursie avgick 1948, kunde om honom med allt fog sägas, att hans gentemot skolan positiva inställning,

hans levande intresse för ungdomens fostran samt hans entusiastiska och hjärtliga väsen på ett markant sätt givit sin prägel åt sammankomsterna.

Under de två följande åren var fru Maja Wetter ordförande för Hem och skola. Den tid, då hon stod i spetsen för föräldraföreningen, kännetecknades av en mycket livlig diskussion om den högre skolans organisation och arbetsformer.

Med ännu större rätt kunde detta sägas om de fyra år, under vilka fru Ingeborg Blomstrand ledde föreningens öden. De ord, som rektor Wallén riktade till henne på årsmötet i november 1954, vid vilket fru Blomstrand för sista gången förde klubban, karakteriserade på ett förträffligt sätt hennes verksamhet som ordförande: med en entusiasm, som aldrig lät sig nedslås av svårigheter, och som smittade av sig på omgivningen, hade hon lett föreningens öden under fyra år. Denna tid hade kännetecknats av en stor aktivitet, förenad med trivsel inom såväl styrelsen och Arbetsklubben som på föreningens allmänna möten. Fru Blomstrands förmåga att samarbeta, liksom hennes personliga blygsamhet, avslöjades kanske bäst av hennes ofta upprepade ord inför besvärliga situationer: "Fruarna hjälper mig nog."

Till fru Blomstrands efterträdare som ordförande i Hem och skola valdes fru Vera Eckerdal, som innehade denna post i åtta år. I det anförande, varmed vice ordförande, rektor Harald Ryfors, tackade fru Eckerdal för den långa tid hon stått i spetsen för Hem och skola, underströk han särskilt det lugn och den klokhet, med vilka hon handlagt alla ärenden. Hon hade varit en utomordentlig kontaktman mellan föräldrar och lärare — en uppgift som kanske inte alltid varit så lätt, men som fru Eckerdal vetat lösa på ett grannliga, fint och klokt sätt. Så väl föräldrar som lärare hade känt det som ett gott stöd att ha fru Eckerdal till ordförande för föräldraföreningen.

Den femte i raden av Hem och skolas ordförande, var fru Greta Olsson (1962—1965), som värdigt anslöt sig till sina föregångare. Med sitt levande intresse för uppfostringsfrågor gjorde hon under sin alltför korta tid som ordförande en värdefull och uppskattad insats inom såväl föräldraföreningen som Arbetsklubben. Under denna period genomfördes avvecklingen av real-skolan, vilket givetvis medförde en minskning i föräldraföreningens medlemsantal, men läroverkets samtidigt påbörjade övergång till samgymnasium innebar många nya problemställningar, kring vilka den nitiska ordföranden alljämt framgångsrikt lyckades samla föreningens medlemmar.

Föräldraföreningen Hem och skola vid Kjellbergska gymnasiet.

Under Kjellbergska gymnasiets sexåriga tillvaro fortsatte Hem och skola sin verksamhet i stort sett efter samma linjer som vid Flickläroverket med de skillnader, som betingades av de betydande förändringarna i skolorgani-

sationen. Bytena på ordförandeposten blev under denna tid tätare än tidigare, vilket har sin naturliga förklaring i de täta växlingarna av elevkullar i en skola med endast treårigt gymnasium och tvåårig fackskola. Kontinuiteten kunde dock bevaras genom att föreningen hela tiden lyckades bibehålla så väl sin vice ordförande, skolans rektor, som sekreteraren, lektor Lydén, och skattmästaren, adjunkt Märta Dahr, vilken senare innehått sin post ända sedan ht 1957. I Göteborgs Föräldraföreningars Samorganisation — en ombildning av den tidigare Centralkommittén för samarbete mellan skola och hem — var föräldraföreningen i regel representerad av ordföranden jämte en annan styrelsemedlem.

Sammankomsterna kom att i stor utsträckning ägnas åt information och orientering, oftast lämnade av rektor Ryfors och hans efterträdare, vik. rektor Johansson, beträffande den nya skolreformen och dess möjligheter vid elevernas linje- och yrkesval. Översikter gavs åt de oftast debatterade frågorna i den nya skolan, såsom skoldemokratien, elevvården och betygsättningen. Länsarbetsnämnden företrädades t. ex. av byrådirektör Beate-Charlotte Hammar, som inför föräldrar och elever i avgångsklasserna redogjorde för utbildningsmöjligheter efter avslutade studier vid gymnasium och fackskola. Föredrag över allmänt tidsaktuella ämnen hölls bl. a. av dr Vera Starck-Romanus, som talade om "Behovet av sexuell upplysning", och läkaren vid Härlandafängelset dr Ann-Marie Bergström, som gav medicinska och humanitära synpunkter på "Narkotika och narkotikamissbruk". I samband med en upplysningskampanj för American Field Service och det av denna sammanslutning organiserade skolungdomsutbytet med USA gjorde medlemmar av Akademiska kören på föreningsmötet i april 1970 ett framträdande, som livligt uppskattades av de c:a 150 åhörarna.

För att stimulera intresset för föräldraföreningens verksamhet beslöts på hösten 1968 efter förslag av rektor Ryfors, att föräldrarna vid följande termins början skulle inbjudas klassvis, och att han bland dem skulle försöka få fram "klassrepresentanter", som — hoppades man — skulle underlätta samarbetet mellan lärare och föräldrar. Dåvarande ordföranden, fru Dagmar Kjellén, inlade stora förtjänster om att förverkliga tanken på "klassrepresentanter", även om hon vid sin avgång måste konstatera, att resultatet inte motsvarat hennes förväntningar — en föreningsmedlem ville vid ett senare tillfälle se det ringa deltagandet i klassmötena som ett bevis för att det vid detta gymnasium inte funnes några allvarigare problem i skolarbetet (sic!).

Föräldraföreningens arbetsklubb fortsatte även under Kjellbergsska gymnasietid sin uppskattade verksamhet för elevernas trivsel. Ett nytt bevis på sin generositet gav klubben år 1969, då den ställde ett betydande belopp till förfogande för inköp av möbler till elevernas rum.

På föräldraföreningens sista årsmöte beslöts inför Kjellbergsska gymnasietid förestående avveckling, att hälften av föreningens kassa (omkring 3 000:— kronor) skulle utdelas som stipendier vid sista läsårets slut och återstoden ställas till elevernas förfogande för anordningar i samband med den högtidliga avslutningen.

Skolans stipendier, fonder, donationer och konstverk

Under Flickläroverkets statliga period 1929—1958 utgick pengar till stipendie- understöds- och premiekassan från statsverket efter ett visst belopp per elev, och anslaget uppgick, när skolan var som störst, med över 900 elever, till omkring 3 000 kr. per år. Från Kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningen erhöll läroverket varje år sedan 1930 anslag till stipendier, medel för inköp av dyrbarare undervisningsmateriel och till inköp och bindning av böcker, och pengar att användas för anskaffande av idrottsmateriel och till ungdomens idrottsresor. Dessa anslag varierade efter skolans storlek och behov från 3 000 kr. till omkring 10 000 kr. på 1960-talet. För dessa för vår skola så viktiga anslag frambär läroverket sitt värdsamma tack.

Från statsverket erhöll vår skola årliga anslag till byggnadsfonden, ljus- och vedkassan och till biblioteks- och materielkassan. Från början var detta anslag c:a 15 000 kr, men beloppet ökades undan för undan, så att det året före skolans kommunalisering uppgick till över 75 000 kr. År 1958 övertog kommunen ansvaret för dessa utgifter, och i detta sammanhang vill läroverket framföra ett tack till Göteborgs allmänna skolöverstyrelse för det generösa sätt på vilket den åtog sig detta ekonomiska ansvar. Skolans stipendieförhållanden förbättrades, anslagen till inköp av böcker och undervisningsmateriel ökades avsevärt, och institutioner och klassrum upp- rustades och moderniserades.

Som man förstår, var dessa anslag till stipendier och premier mycket viktiga, vår skola var ju så ung, att några donationer ej ännu hunnit bildas, och våra duktiga elever var lika väl värda uppmuntran som sina kamrater vid i detta fall bättre gynnade skolor. Rektor H. Selander ställde sig år 1938 i spetsen för bildandet av en läroverkets stipendiefond, som vid hans avgång 1942 växt till 2 190 kr, och, när skolan 1972 avvecklades var uppe i c:a 3 950 kr. I bestämmelserna hette det från början, att rektor Celanders stipendiefond skulle stå orörd, till dess att beloppet uppgått till en summa av 10 000 kr. Räntan av fonden skulle därefter vid slutet av varje vårtermin utgå i form av 1—3 stipendier till elever med goda framsteg i läroämnen och med god flit och oklanderligt uppförande. Ett stipendium ur fonden

skulle utdelas till "den bästa kamraten". Men då denna bestämmelse med att fonden skulle växa till 10 000 kr. innan räntan utdelades, innebar att det skulle ta tröstlöst lång tid, beslöt rektor Wallén och hans kollegium i samråd med rektor Celander, att räntan av det disponibla kapitalet skulle användas redan vid slutet av vårterminen 1951 och istället bli endast ett premium. Tilläggas bör att 1/5 av räntan årligen skulle läggas till kapitalet. Under de senare åren har kunnat utdelas 200 kr. per läsår.

Den 25 maj 1941 överlämnade musikdir. Marianne Lagerholm ett belopp på 1 150 kr. till vårt läroverk. Denna summa, som insjungits av hennes flickor under årens lopp, skulle utgöra en fond för premier och stipendier i musik till elever som gjort goda framsteg i musik. Musikfonden, som nu år 1972 är uppe i c:a 1 700 kr, har i avkastning givit 2 premier, som utdelats till elev i studentklass resp. avgångsklass i realskolan.

Adjunkten vid läroverket Ruth Bucht överlämnade den 14 maj år 1946 en donation på 10 000 kr. Hon uttryckte en önskan att avkastningen 300 kr. per år skulle givas som premium till lärjunge i gymnasiet, som visat utpräglad studiehåg och uppnått utmärkta resultat. Högsta vitsord i uppförande och ordning skulle utgöra ett oeftergivligt villkor.

Föräldraföreningens Hem och skola arbetsklubb har varit mycket verksam och intresserad av skolans arbete och har på allehanda sätt hjälpt till med att ge skolan resurser för att möjliggöra inköp av saker och ting, som våra anslag ej skulle räckt till för och ej heller var avsedda för, som t. ex. möbler och textilier till elevrummen, plattor att lägga på gymnastikgolvet vid danstillställningar, långbord och stolar och all utrustning, som behövdes vid skolfester och föräldramöten m. m.

Åt föräldraföreningens och arbetsklubbens ovärderliga hjälp och stöd under skolans tid, ägnas ett särskilt kapitel i denna historik. Här vill jag framhålla, att arbetsklubben, vid sidan av dessa sina bidrag till skolans trevnad och bästa, även samlat in pengar till två premiefonder. Den första fonden kallas Arbetsklubbens premiefond 1946—1950. Tanken var från början, att klubben skulle insamla medel till inköp av en sportstuga åt läroverket. Men efterhand blev det klart, att det skulle bli hart när omöjligt att uppnå detta mål, därtill var tiderna alltför osäkra och svårigheterna inom byggnadsverksamhetens område alltför stora. Man lade därför om sitt program och beslöt, att de insamlade medlen skulle skänkas till läroverket och utgöra en stipendiefond. På detta sätt fick skolan en donation på 9 765 kr. När detta belopp uppnått en summa 10 000 kr, skulle räntan fördelas på tre premier, två stycken skulle utdelas i studentklasserna och ett i avgångsklasserna i realskolan. Fonden är nu uppe i 16 500 kr. och under de senaste åren har kunnat utdelas 2 stipendier à 300 kr. och 1 st. à 200 kr. vid årsavslutningarna.

Den arbetsklubb, som var verksam 1957—1960, insamlade 5 000 kr, som blev en donation till läroverket kallad Arbetsklubbens premiefond 1958. Väl är att märka att förutom dessa 5 000 kr. erhöll skolan varje år från klubben pengar för inköp av böcker till biblioteket och till premier i bland annat övningsämnen. Avkastningen från fonden skulle ges till elever i högsta och näst högsta ringarna och till elever i de två högsta klasserna i realskolan. Denna fond har nu vuxit till 11 800 kr, och under de två senare åren har 2 stip. à 200 kr kunnat utdelas.

Fru Linnéa Ekstrand, född Tengvik, ville genom en donation på 10 000 kr. hugfästa minnet av sin broder lektor Gösta Tengvik, som avled den 11 januari 1968, och som varit verksam vid vår skola sedan år 1943. Den årliga avkastningen skulle vid varje vårtermins slut utdelas som stipendium till den kvinnliga elev i gymnasiets tredje årskurs, som nått de bästa resultaten i engelska och franska. Stipendiet utdelades första gången vårterminen 1970 och uppgick till 500 kr. Fonden benämndes Lektor Gösta Tengviks minnesfond.

Läroverkets fonder, varur kontanta medel kan utbetalas, är nu uppe i nära 60 000 kr. och gav år 1970 en avkastning på över 3 000 kr. Till ovan nämnda donatorer och gynnare av vår skola uttalar läroverket sitt varma tack. Medlen förvaltas nu av Göteborgs allmänna skolstyrelse, och räntan från dessa skall allt framgent utdelas till begåvade och välförtjänta elever inom Göteborgs gymnasier. Vår önskan och förhoppning är dock den, att namnet Göteborgs högre allmänna läroverk för flickor tillsammans med donatoreernas namn knytes till dessa donationer och uppläses vid årsavslutningarna.

Skolans årsavslutningar fick en extra festivitas genom gåvor från andra personer och organisationer. Ur Konung Gustaf VI Adolfs 70-årsfond utdelades dels stipendier för utomlandsstudier och dels stipendier för resor inom Norden samt bokpremier. Så länge dessa stipendier utdelades, hade vår skola glädjen att varje år ha s. k. Kungastipendiater. Speciellt ärofullt och eftersträvansvärt var att få det stora utomlandsstipendiet på 2 500 kr. Till vår skola har det utdelats 4 gånger: 1958 till Desirée Ståhle, 1959 till Kerstin Nilsson, 1961 till Ulla Strömblad och 1964 till Karin Serdell.

Kollegiefruarna gav varje år från 1944 till 1970 ett stipendium att utdelas till välförtjänt elev.

Från och med vårterminen 1968 erhöll Kjellbergsska gymnasiet, som vår skola kallades, sedan pojkar gjort sitt inträde, ur Carl Ossian Kjellbergs fond år 1968 1 800 kr., år 1969 2 700 kr. och år 1970 3 300 kr.

Ofta återkommande donatorer av värdefulla böcker har varit:

Svenska naturskyddsföreningen, Svenska turistföreningen, Statens naturvetenskapliga forskningsråd, Svenska klassikerförbundet, Clara Lachmans

fond, Götiska förbundet, Konsulaten i Göteborg, Norstedts litterära pris, bokförlaget Natur och Kultur, Föreningen Norden.

Skolan uttalar ett varmt tack för alla dessa uppmuntrande och värdefulla bidrag till glädje och gagn för våra duktiga elever.

Konsten i skolan.

I samband med invigningen av läroverkets nya byggnad den 14 nov. 1935 tillfördes skolan genom donatorer och gynnare en hel del konst. Främst bör nämnas den stora vackra freskomålningen i skolans aula. Den är målad av konstnären Nils Nilsson och är en gåva av rådmann och fru Ernst Colliander. Vid samma tillfälle donerades tre oljemålningar, den ena med motiv från Stockholm (i kollegierummet), den andra "Korpar" (i lärosalen för biologi), den tredje ett landskap, av resp. herrar konstnärer Max Marcus, Johan Nilsson och E. Röhländer. En serie konstnärliga reproduktioner av Pieter Brueghel (i lilla lärarrummet) skänktes av professor Axel Romdahl och en etsning av teckningslärarinnan fröken Lindeberg. Därjämte deponerades en större målning av Axel Fahlcrantz (i läsrummet) av bokförläggare C. J. Fahlcrantz samt två målningar av Gerda Palm och en av Johan Nilsson av resp. konstnärer. Likaså överlämnades av Göteborgs museum som deposition en målning av Axel Erdman och en serie litografier med arkitekturmotiv, vilka pryda kollegierummets väggar. Dr C. D. Marcus deponerade en akvarell av Margit Romare och en större fotografisk Rembrandt-reproduktion. Vid invigningen överlämnade fröknarna Ester Crona och Gunvor Kihlberg en gåva av forna elever, en vacker större ljusstake av tenn. Det blev en tradition att vid alla högtidliga tillfällen i aulan denna stake skulle tändas och placeras på podiet. Ett draperi för podiet skänktes av tvenne intresserade damer.

År 1936 inköptes för musikrummet en vacker taffel, som skänktes av läroverkets sångkör för behållningen av konserter med inträdesavgift. En svensk fana mottog läroverket den 6 juni som gåva av föreningen Svenska flaggans dag. Samma år mottog skolan som gåva av fru Anna Aulin dels en vacker reproduktion av Venus Milo, dels 5 gravyrer av engelsk konst.

Konstnären E. Törnebacke skänkte år 1938 en av honom utförd oljemålning med motiv från Lappland (i kollegierummet). Av fru M. Jensen mottogs som gåva samma år tre vackra reproduktioner, och fröken Elsa Thorén donerade en av henne utförd oljemålning.

Av Charlotte och Otto Mannheimers fond skänktes år 1939 två oljemålningar: Carl Ryd, "Fröslunda by" och Kristian Lundstedt, "En septembertag".

Göteborgs konstmuseum deponerade år 1940 följande skulpturer i läro-

verkets korridorer: "Sorg" av Axel Edvard Brambech; "Näcken" av Johan Petter Molin och "Eva" av Scipione Tadolini.

Den 10 och 11 mars 1945 gav läroverkets lärjungar på initiativ av lektor Greta Hedin en soaré, varvid programmet utgjordes dels av sång och musik, dels av uppförandet av partier ur Sofokles' Antigone. Behållningen, 700 kr, skulle gå till en fond, vars medel skulle användas för inköp av en kopia av Sigrid Fridmans Fredrika Bremer-staty. Tack vare anslag ur Mannheimerska fonden och genom insamlingsbidrag från kollegiets medlemmar och från andra för läroverket intresserade kunde inköpet av statyn förverkligas 1945, och den invigdes på Luciadagen. Till denna festlighet hade infunnit sig många av dem som genom penningmedel möjliggjort för läroverket att förvärva konstverket. Professor Axel Romdahl höll högtidstalet. Efter sammankomsten i aulan blev lärjungarna tack vare häradshövding och fru von Kocks älskvärda tillmötesgående i tillfälle att bese en liten Fredrika Bremer-utställning, bestående av manuskript, brev, porträtt m. m.

Av lektor G. Hegraeus erhöll läroverket i slutet av vårterminen 1946 såsom gåva en tavla signerad av den kände konstnären A. Herbert (i rektors rum). Med konstverket följde en skrivelse av givaren, i vilken han uttryckte sin tacksamhet för den undervisning, som hans båda döttrar åtnjutit vid läroverket under gångna år. År 1937 uppsattes genom byggnadskommitténs försorg en större urna av patinerad brons med relief föreställande två bollekande flickor. Urnan, som är utförd av konstnären W. Henning, är placerad i nischen mitt emot trappuppgången till högtidssalen. Samma år uppsattes en dricksfontän efter ritning av arkitekt R. O. Svensson vid huvudingången. År 1949 skänkte amiralinnan Elin Ericson en tavla, som fick sin placering i läroverkets bibliotek.

I samband med Gustaf II Adolfsminnets firande år 1952 invigdes läroverkets standar. Medlen till detta vackra standar hade anskaffats därigenom att åtskilliga klasser och ringar på initiativ av fru Britta Wallén och under hennes ledning under de närmast föregående åren uppfört skådespel och anordnat soaréer. 1956 ökades läroverkets konstsamling med en stor akvarell av konstnärinnan Inga Englund-Kihlman.

Under årens lopp har genom inköp av skolan förvärvats reproduktioner av betydande konstnärers alster, som uppsatts inom skolan. De sista större inköpen av konst gjordes 1960 med ett 60-tal stora färgreproduktioner av verk från moderna svenska konstnärer, och 1965 inköptes sex färglitografier från Göteborg av konstnären Bengt Olsson.

Vid rektor Hilding Celanders avgång 1942 överlämnades till honom som gåva hans porträtt, utfört av konstnärinnan Aina Erikson-Enckell, tidigare elev vid läroverket. Porträttet hade bekostats genom en insamling bland lärare och elever. År 1957 överlämnades till rektor Erik Wallén av lärare,

elever och övriga vänner ett porträtt av honom, målat av konstnären Magnus Bjursten. Ett porträtt av rektor Harald Ryfors, den tredje av skolans chefer, tillkom — också i samband med hans avgång — år 1970. Det hade utförts av konstnären Åke Brovik och var resultatet av en insamling bland främst forna och dåvarande lärare vid skolan. — Alla tre rektorsporträtten deponerades på lika villkor av respektive rektorer att upphängas i kollegierummet.

Ur kamratlivet

En av rektor Celanders ledande pedagogiska grundsatser var betydelsen av ett nära kamratskap eleverna emellan och odlandet av deras gemensamma intressen utanför det egentliga skolarbetet (vid sin avgång instiftade han också ett stipendium att årligen utdelas till "den bästa kamraten"). Främst ansåg han, att denna hans strävan kunde förverkligas genom klassresor och klassfester. Förutom skolans årligen återkommande gemensamma dagsutflykter — alltid till natur- eller kulturhistoriska mål, som snäckbankarna i Uddevalla, Hedareds stavkyrka, Läckö slott och hållristningarna i Tanum — blev det snart tradition, att näst högsta årskursen i såväl realskolan som gymnasiet med egna sparade eller insamlade medel företog en längre resa under klassföreståndarens ledning. Man var under denna första tid och fram till andra världskrigets slut inte bortskämd med långresor — studieresor till utlandet var möjliga endast för ett ringa fåtal, och det var inte många av elevernas familjer, som kunde disponera över en bil. Tillfällen att utan alltför stora kostnader lära känna andra trakter och länder utnyttjades därför tacksamt, och samvaron med klasskamraterna under en veckas skolresa stärkte utan tvivel banden dem emellan. Egentligen är det märkligt, hur långt man kunde sträcka dessa färder: flera gånger besöktes Norge och Finland och en gång t. o. m. Skottland. I regel reste man efter vårterminens slut, men särskilt under krigsåren valde många klasser i stället att anordna en skidresa genom förmedling av Skolungdomens fjällfärder.

Det var vanligt, att varje sådan längre skolresa hade sin särskilda krönikör. Hennes opus trycktes i nästa årsredogörelse för Flickläroverket. Som ett av dessa många prov på berättarglädje och iakttagelseförmåga må anföras redogörelsen för L II³:s klassresa till Norge 1936, inte minst därför, att den kan anses rätt representativ för denna litteraturart.

L II³:s skolresa till Norge den 13—20 juni 1936.

Vi hade prospekt från hela Norden till vår skolresa, som vi skulle göra efter slutade mödor under läsåret. Men det som tilltalade oss mest innefattade två dagar i Oslo, resa med Bergensbanen, uppehåll i Vestlandet och

Bergen. Fast det var dyrt. . . Hur vi arbetade med soaréer, sparade och räknade, så klev vi av tåget en kväll i Oslo för att göra bekantskap med vårt grannland. Skolresans första dag var en söndag, och den skulle firas på äkta Oslo-manér med vandring i Holmenkollenterrängen, och tillsammans med en mängd Oslobor "trikkade" vi till Voksenkollen. Alldeles i närheten låg en slalombana så hög och brant, att vi häpnade, och en alldeles nyanlagd skridskobana, stor som en liten sjö. Och djupt nedanför oss låg Oslofjorden i gråvitt soldis, blanka skogssjöar glittrade mellan träden, skogen var ljusgrön, och det smakade härligt med saft och vatten i en "peisestue" på vägen. Det var en ganska trött skara, som på eftermiddagen steg in i universitetets aula och beundrade Munchs berömda målningar. Men sådant får man inte fråga efter, om man vill se och uppleva något, och litet senare fick vi en storartad illustration till historieböckernas fakta på Bygdö museum i vikingaskeppen från Gokstad och Oseberg.

På kvällen fick vi själva "upptäcka" Oslo, som vimlade av våra kolleger "russernes" glätt röda mössor, och drog ut för att omsätta i "aftens" de kvällsmatspengar vi fått lyfta. Men hur det var, drev tröttheten oss snart tillbaka till Bibelskulen, där norska dunbolstrar, tjocka som Cirrus-moln, väntade oss. Resan med Bergensbanen, som vi nästan mest glatt oss åt, och som varade i åtta timmar, överträffade alla våra vildaste förväntningar. Från de leende, ljusa dalarna kring Oslofjorden steg tåget upp till dunkla barrskogar, där tusentals forsar, älvar och bäckar störtade utför sluttningarna, kokade i trånga grytor och dånade i smala, steniga dalgångar. Ännu högre upp var fjällsluttningarnas djupgröna randat med ljusa strimmor efter bergsras, och snart sågs snöhöljda kammar sticka upp. Tunnlar och åter tunnlar slukade tåget i sina mörka gap eller slungade ut det i gnistrande solljus igen. Så var vi uppe på kalfjället, där tåget gick genom snötunneln av trä, och efter ännu en stund över snögränsen. Vid den högst belägna stationen, Finse (1 300 m. över havet), stod tåget tillräckligt länge för att vi skulle ha tid att — kasta snöboll!

Och samma dags afton plockade vi smultron i Voss på Vestlandet, där alla talade "maalet", och där vi inkvarterades i en folkhögskule. Voss blev fotograferat vid alla tider på dygnet, men så var det bara att luta sig ut genom fönstret för att ha de underbaraste motiv: framför "skulen" en glimmande, djup snö, inramad av snöklädda fjäll, som rodnade i aftonsolen och höljdes av dimmor om morgonen före soluppgången. Bakom "skulen" låg gröna sluttningar, ljusa björkhagar och ängar, som lyste vita av idel prästkragar.

Resans höjdpunkt blev dock en bilfärd till Ulvik vid Hardangerfjord. På stänkskärmen till varje bil satt en pojke, som öppnade och stängde de otaliga grindarna i vår väg, där det stod: "Lat at grindii" (stäng grinden). I

Ulvik var körsbären mogna, men fjordens isgröna vatten, där vi rodde i små norska snipor, var fruktansvärt kallt.

Av det berömda bergensiska regnet såg vi ingenting, men desto mer av hansestadens säregna tjusning, dess gränder och prång mellan trappgavlar-na, dess torg och bryggor med urgamla sädesvindar och dess svala medeltidskyrka och slott. Över hela Bergen ligger en sedan århundraden ingrodd lukt av ost, salt sill och fisk, men ovanför staden ligger bergensarnas tillflyktsort om sommaren, Flöien, högt och svalt. Därifrån har man den underbaraste utsikt över Bergen och fjorden, långt, långt ut. Vi dröjde oss kvar på de disigt blå bergen, som gjorde skäl för sitt namn "Blaamanden", så länge, att den sista vagnen på linbanan gått, och vi blevo tvungna att gå hem. Men det var ingen ledsen för! En underbarare vandring genom en fagrare sommarnatt kunde vi inte göra, och portieren på Bibelskulen log faderligt överseende, när vi kommo hem efter stängningsdags, och försäkrade, att det gjorde ingenting. Kanske det låg en aning stolthet över hans vackra stad i orden. När vi nästa gång vände tillbaka till Bibelskulen, vilket skedde dagen därpå, var det med en solbränna, som trotsar all beskrivning. Den var resultatet av en underbar, lång båttur ut på fjorden, där vattnet glittrade, solen sken och en nästan bohuslänsk skärgård utbredde sig.

Men vi kände varken trötthet eller solbränna, när vi som avslutning på vår i dubbel bemärkelse strålande dag besökte Griegs hem, Troidhaugen. Där står ännu allt orört sedan mästarens dagar, locket på hans flygel är uppslaget, och friska rosor står i vaserna. Aldrig tycktes oss "Våren" vara så vacker och meningsfull, som när den sjöngs här, där den inspirerats av Norges på en gång storslagna och leende natur.

Klassfester.

Alltifrån läroverkets första tid uppmuntrades, som nämnts, anordnandet av mer eller mindre anspråkslösa klassfester. I och med inflyttningen i den nya läroverksbyggnaden fick kamratlivet i detta avseende nya möjligheter genom utnyttjandet av den i högtidssalen inrättade, för skolförhållanden ganska väl utrustade teaterscenen. Snart blev det tradition att förvandla klassfesterna i realskolans, resp. gymnasiet näst högsta årgång till offentliga tillställningar för insamlande av medel till olika ändamål. Mestadels gick väl intäkterna till de ovan nämnda klassresorna, men betydande summor överlämnades också till välgörande ändamål, t. ex. den s. k. fadderbarnsrörelsen, samt till den av rektor och fru Wallén startade insamlingen till läroverkets år 1952 överlämnade utomordentligt vackra standar, som invigdes vid Gustav Adolfs-marschen samma år.

Det är kanske svårt för vår tids skolungdom, splittrad av långa skolvä-

gar och nya former av fritidssysselsättningar, eller kanske inställd på en längre utlandsresa i central regi, att föreställa sig det entusiastiska — och tidskrävande — arbete, som klasskamrater och lärare underkastade sig för dessa fester. Vanligen åtog sig klassföreståndaren regiskapet för det teaterstycke, som alltid utgjorde festens höjdpunkt, någon gång med hjälp utifrån, t. ex. av den bland eleverna högt uppburna norska skådespelerskan Astri Sewald, som under kriget årligen besökte läroverket. — Realskolans lärjungar valde givetvis enklare skådespel, som Topelius' sagospel, men även t. ex. Selma Lagerlöfs Dunungen, medan gymnasisterna ofta spände sina krafter till tolkningen av kända litterära mästerverk. Molières De löjliga pretiöserna, Hjalmar Bergmans Swedenhielms, August Strindbergs Påsk och Oscar Wildes Mr Ernst har alla spelats på högtidssalens scen. I åtskilliga fall samlade sig hela gymnasiet till ännu större uppgifter. En minnesvärd insats gjorde därvid adjunkten Carl David Marcus med sitt stora litterära vetande och eminenta teaterintresse — han hade själv lärt regikonst hos Max Reinhardt. I samband med insamling av pengar till krigets offer uppfördes under hans ledning offentligt så krävande dramer som Sofocles Antigone och Alfred de Mussets Lek ej med kärleken. Även kören under musikdirektör Marianne Lagerholm gav flera gånger föreställningar för allmänheten, varvid t. ex. framfördes Oterdahl-Lindbergs sångspel De sjungande löven. — Flera senare kända konstnärer, såsom skådespelerskan Jane Friedmann och konsertsångerskan Märta Schéle, har gjort sina första offentliga framträdanden på skolscenens tiljor.

Sist men inte minst bland skolans fester måste dock nämnas dess Luciafirande, som kom att bli Flickläroverkets mest kända och uppskattade tradition. Även här var det rektor Celander, som med sitt levande intresse för och sin djupa kunskap om folkliv och folkminnen gav impuls till firandet och skapade dess form. Inga inslag tilläts, som inte hade sin förankring i forna tiders seder. Därav följde, att Luciafirandet vid läroverket inte blev enbart högtidligt och estetiskt tilltalande: ett visst burleskeri hörde också till stilen. Bland de mest intressanta, ständigt återkommande inslagen bör inte förglömmas den s. k. bågdanen, som till sång av latinska hymner utfördes av II-ringare i medeltida djäknedräkter. Vilken gammal "flickläroverkare" minns väl inte de än högtidliga, än livliga rytterna i dessa hymner?

Ecce novum gaudium,
Ecce novum mirum.
Virgo parit filium,
quae non novit virum.

Ecce quo natura
Mutat sua iura,
Virgo parit pura
Dei filium

.....

Angelus emittitur
Ave dulce promitur
Semen Dei seritur.
Igitur
Porta coeli panditur.
.....

In studio laboris
Currunt omnes socii,
Sed premium honoris
non sequuntur singuli.
Si non vis onerari
caveas honorari.
Honor vult onere gravari.

Inga hårda bud skulle hämma elevernas festglädje, som kulminerade i Anna Maria Lenngrens väl föräldrade men ack, så medryckande glada "Lucias dag":

"..... Se, den bistre skolmästaren
kastar bort färlan och synes din vän.
Giv nu grammatikan den och den!
.....
Njut då din ungdom, som är dig så kär!
Vivat Lucia, som glädjen beskär."

Traditionerna med Lucia-firandet uppehölls pietetsfullt under rektor Celanders efterträdare. Ett nytt uppskattat inslag utgjorde under flera år musikdirektören Inga Carlquist instudering av Hjalmar Gullbergs julspel DEN HELIGA NATTEN till Hilding Rosenbergs musik.

På hösten 1954, då Högre allmänna läroverket för flickor i Göteborg kunde fira sitt 25-årsjubileum, anordnades en särskilt anslående Luciafest för forna elever alltsedan skolans tillkomst. De talrikt tillstädeskomna gästerna visade sin tacksamhet och sin uppskattning av vidmakthållandet av den gamla traditionen genom en mycket värdefull bokgåva till biblioteket vid sitt gamla läroverk.

Den stora källarsalen i den nya läroverksbyggnaden kom redan från början att utnyttjas för de på denna tid mycket populära allmänna skoldanserna. Tyvärr visade det sig med tiden bli svårt att vid dessa tillställningar undgå ett icke önskvärt klientel, liksom att bland föräldrar och lärare skaffa villiga och lämpliga vakter. Sedan skolans elevstyrelse slutligen själv begärt, att de offentliga skoldanserna skulle avskaffas vid läroverket, infördes i stället årliga gymnastikbaler — festliga och väl organiserade tillställningar, där rektor och lärare med fruar var gärna sedda gäster. (Närmare härom se sid. 24.)

Herr Rodrick hissar flaggan en studentexamensdag med benäget bistånd av några av dagens abiturienter

Elevskildringar

För fyrtio år sedan av Ester Ljungstedt f. Crona

40 år, 4 decennier. Så länge sedan, — så kort tid sedan — är det den första kullen av statliga flickstudenter utexaminerades från Göteborgs Flickläroverk. Det skedde i den snart 100-åriga byggnad vid Läroverksgatan, där det fortfarande står hugget i sten på huvudfasaden Göteborgs Handels- och Sjöskolea. På gaveln står den gamla inskriptionen Arbetarinstitutet inramad av de nya skyltarna 'Föreningen Norden' på vänster sida och 'Göteborgs Folkhögskola' på höger.

Två strålande majdagar 1932 marscherade nykläckta studentskor härifrån upp till Ninnan Santessons Viktor Rydbergsmonument bakom Landsarkivet nedanför Handelsinstitutet för att där i vederbörlig ordning hylla "den ljusnande framtid". Vi vandrade från stadens merkantila centrum, där våra gymnasieår förrunnit, upp mot lärdomens och kulturens höjder. Flickläroverkets egen nya byggnad kom ju också att ligga här i förnäm avskildhet med konstmuseum och stadsteater, konserthus och universitetsbibliotek, vetenskapliga institutioner och hovrätt inpå knutarna.

Men våra skolvägar hade gått från Alingsås, Kungälv, Mölndal och Kungsbacka, från Landala och Långedrag, från Linnégatan och andra stråk i periferien mot stadens gamla kärna innanför Vallgravarna. Där nere pulserade citylivet friskt och vardagligt till det dova ackompanjemanget av hamnens eviga orkester. Där svävade en doft av fisktorg och saluhall, och i regn och rusk smög man gärna genom Trädgårdshallen för att förnimma dess berusande vällukt av mylla och blommor. Skolbyggnaden var nog så pampig med breda och magnifika trappor, ljusa salar och stor aula. Men fönstren skrattade snett och gott åt att byggherrarna låtit sig lura av göteborgsleran, och under skrivningarnas tysta tankemödor fanns det många skavanker att vila ögat på, och örat kunde lyssna till regnets glada smatter mot fönsterbleck och plåttak.

Men vi var inte ensamma herrar på täppan, ty i bottenvåningen residerade herrar handelshögskoliter, vilka nog så högdraget såg ner på oss blyga, obetydliga och beskedliga gymnasior. Var miljön därnere mellan hamn

och torg mera handfast vardaglig än kvarteren runt Götaplatsen, så var nog också vi mer gråsparvliknande än senare decenniers färgsprakande, självständiga tonåringar. Jag vandrade i dag vägen från Exercishuset på Heden, där vi hade gymnastik, genom Allén över Viktoriabron till Gmala Arbetarinstitutet. Jag såg i fantasin de små töserna kuta iväg. Hur många gånger sprang vi inte här med andan i halsen för att hinna i tid till och från Fru Holms krävande övningar? Som väl är, har inte grävskoporna gått allt för hårt fram längs denna led. Gamla Högskolan är borta. Men förutom Exercishuset har vi kvar Margaretaskolan, Stora Teatern, Gamla Sahlgrenska samt husen bortom vår skola: Hvitfeldska, Gegerfeltska Villan, Engelska Kyrkan m. fl. Riv inte allt, herrar stadsplanerare! Vi behöver leva tillbaka ibland, även om det svider. Den beskedliga trafiken, som då rådde, möjliggjorde språngmarscher mellan olika lokaler. Vi läste bl. a. fysik, kemi och biologi på Realläroverket. Även vi har undervisats av den för sitt skarpsinne och sin skicklighet vida berömda Yngve Källén. Jag erinrar mig också klassrum i ett av hörnhusen mellan Karl Gustavsgatan och Allégatan.

Hurudan var egentligen denna vår skolvärld? Ja, nog rådde där flit och goda seder alltid, och vardagen var säkert ofta enformig, men minnesmekanismen fungerar väl så, att det ljusa bevaras längre än det mörka. Jag minns en vinterresa till Filipstad, som var en upplevelse för oss göteborgs-ungdomar: sprakande masugnar, snö, skidor, kullerbyttor och glada skratt. Jag minns kulturellt avancerade skolfester, luciamorgnar och slädparti genom ett vintrigt, bilfattigt Göteborg. Utan TV, diskotek och charterresor, hur gick det? Ja, kanske riktigt bra! Vi har aldrig behövt bli blaserade i vår generation. Vi har haft de stora upplevelsorna framför oss, och ofta fått våra förväntningar så småningom uppfyllda.

De kvinnliga gymnasisterna av i dag är otvivelaktigt i alla avseenden säkrare än den generation, som började i Flickläroverket 1929. De vet inte om något annat än självfallen likställighet med bröder och manliga kamrater. I vissa avseenden är t. o. m. flickorna gynnade just nu. Men vi trettiofemåringar är så gamla, att vi tillhörde den första generationen flickor, som staten i nåder kostade samma utbildning på som pojkarna. Att detta inte allmänt betraktades som en självfallen rättighet utan på vissa håll som ett högst diskutabelt privilegium har många av oss bister fått erfara på arbetsmarknaden. Därför skall det aldrig glömmas, hur förstående och vidsynt den anda var, som från första stund präglade vår skola. Har vi under livet fått komplex för att vi är kvinnor, inte grundlades dessa under gymnasieåren. Det kanske snarare förhöll sig på det sättet, att vi fick så vida perspektiv och stark självkänsla under dessa lyckliga år, att när vi senare mötte småskuren fördomsfullhet, blev detta en chock. Sett i historiskt sammanhang, nationellt och internationellt, var vi i sanning de privilegierade.

Vi fick frihet och möjlighet till utveckling i nästan lika hög grad som våra manliga jämnåriga.

Kulturarvet förmedlades till oss av en rad utomordentligt kunniga lärare. Vår rektor, Professor Hilding Celander, var en språkvårdare av Guds Nåde. Han hävdade i tal och skrift det svenska språkets skönhet, och som framstående nordist bibringade han oss även förståelse för de nordiska broderfolken. Vår klassföreståndare, fil. lic. Sonja Ohlon, gav oss på sitt högst personliga sätt del av den klassiska traditionen. Professor Karl Michaëlsson introducerade oss i romanisternas sköna värld, och fröken Esther Norrman representerade klart och bestämt den västsvenska fromhetslinjen inom religionsundervisningen. Var månde den nyckel de gav oss till kunskapens visthusbodas av härdat stål jämfört med dagens av lättmetall?

För fem år sedan av Marja Bjerrum

Samma år som det nya gymnasiet infördes började jag min första termin på Kjellbergsska. Det blev en något förvirrad start. Lärarna visste mycket lite om hur det hela skulle läggas upp — eleverna ännu mindre. Skolböckerna kom i häften allteftersom de blev färdiga, verkade det. Några kom inte alls. Men det hela sorterade ut sig efter hand, och till slut visste vi både vad beting, långläxor och grupparbete var.

Väl hunna till andra året (Åk 2 enl. läroplanen) skulle vi som läste latin utföra bågdanen. Vi lärde oss den av föregående latinare och lärde den vidare till nästa generation tvåor, när vi själva hunnit bli treor. Sången till dansen hade latinsk text, så det var tradition att hel- och halvklassiker utförde den.

Emellertid var det skoltidningar som jag blev mest intresserad av. Jag tror att en tidning redan fanns som utkom mycket sporadiskt och glest och försåldes till det facila priset av 50 öre. Tidningen dog emellertid helt ut i och med att de sista från det "gamla" gymnasiet slutade. Det blev alltså vi som i någon form skulle ta över.

Det började lite försiktigt med en tidning kallad Obscen — den var det visst också. (Om klasstidningar se s. 25) Den väckte huvudsakligen debatt om sin egen existens, men införde i alla fall det nya att tidningen delades ut gratis till alla elever. Distributionen gick till så att en bunt tidningar lades i varje klassrum. När tidningen mot slutet av sin karriär blev riktigt ogillad smög någon sig efter och lade ner varje bunt i papperskorgen.

Obscen lades alltså ganska snart ned trots att den ådagalagt en viss regelbundenhet i utgivandet och hunnit komma ut med en hel del nummer. Därmed startade vi. Några från Obscens redaktion fanns med annars var vi alla nykomlingar i facket. Under namnet "Eufrott P Prdel" (namnets betydelse är fortfarande en väl bevarad hemlighet inom redaktionen) star-

tade vi. Papperet fick vi så det var egentligen bara (bara!) arbetskraft som behövdes. Tidningen bestod i huvudsak av insändare som lämnades in i de mest märkliga format och utseenden, så mitt huvudsakliga arbete bestod i att skriva rent dem.

Politik blev naturligtvis det som lättast engagerade oss, så tidningen kom att bestå av ett enda långt politiskt gräl som en slags röd tråd. Då som nu stod Vietnam i förgrunden, dessutom stod vi mitt uppe i de händelser som skulle avgöra Biafras öde, och vi hade just sett Tjeckoslovakiens öde be-
seglas. Det kom arga, syrliga, patetiska och ledsna insändare.

Alla grupper gillar ju inte politik, men från dessa var det relativt tyst. Vi hann dock avhandla andra livets väsentligheter som kaffeautomaten som vi alla ville ha och traditioner som bara några bland oss ville ha. Traditionerna inbegrep bågdanen som ett slag såg ut att vara i farozonen — men efter vad jag senare förstätt, har klarat sig. Vad som händer med den nu vet jag inte.

Ett sista stort debattämne blev studenttraditionen eller ej — ett ämne som tycktes fascinera alla och engagera. Något direkt resultat fanns det ju inte som vi kunde komma till — så vi tyckte vad vi tyckte och gjorde vad vi hade lust när det gällde avslutningen.

Så att när vi samlades den sista dagen stod vi där — med och utan studentmössor, med och utan studentsång, i jeans och kostym, i vita dräkter och brokiga klänningar och såg tillbaka på en tid av verbala slagsmål. Kanske hade vi hunnit få med oss någon lärdom under tiden — i alla fall hade vi blivit tre år äldre, bara det borde borga för något större förnuft. I varje fall var det roligt — som jag kommer ihåg det så här i efterhand.

Utdrag ur skoltidningen EUFRATT P. PRDEL höstterminen 1968

Ur innehållet
om Biafra
om våld och icke-våld
om Avenyn 18, målsättning och organisation
om luften i skolan
om akademiutbildning
om en hel del annat

Redaktör och ansvarig utgivare:
Marja Bjerrum
Illustratör:
Eva Stensiö
Övriga redaktionsmedlemmar:
Eva Blume
Ingrid Erneman
Mats Gustavsson
Peter Lennby

Jag sitter i min skolbänk, utsövd, beredd att med nya, friska krafter ta itu med dagens arbete. Varje dag med samma förtvivlade gnista av hopp, samma desperata önskan att klamra mig fast vid livets törnbeströdda stig.

Men ändå, nu kommer det igen, vad skall jag göra, jag fruktar den oundvikliga stunden som pesten, jag darrar av skräck, när de första obehagliga symptomen ger sig tillkänna. Det flimrar för ögonen, jag har fått till uppgift att översätta en mening, orden flyter in i varandra, löses upp, blir till en grumlig, grå massa, men med en oerhörd ansträngning lyckas jag till slut urskilja orden, ett och ett, och åstadkomma en någorlunda hygglig översättning. Det blir allt dimmigare i huvudet, tinningarna bultar; dunk, dunk, dunk. . . en otäck blodsmak sprider sig i munnen, kroppen känns svag och orkeslös. Jag sveps in i ett nattsvart mörker, det svindlar för ögonen. . . hjälp. . . Jag faller med en hisnande fart ner i en bottenlös avgrund, jag virvlar neråt allt snabbare, allt häftigare, maktlös som ett löv; jag vill skrika, skrika. Försiktigt försöker jag sega mig upp till medvetandets nivå, jag ser då och då en suddig bild av magistern genom ett dunkelrött töcken.

Nu, äntligen, långt bort hör jag ringningen till rast, hoppets gnista tänds igen. Med uppbringandet av alla mina krafter stapplar jag ut, tränger mig fram utan att ta några hänsyn, envist stirrande rätt fram. . . och nu. . . nu. . . det är fantastiskt. . . underbart. . . en obeskrivlig, behaglig känsla sprider sig i min kropp, ännu en gång, ännu en gång har jag lyckats rädda mig från undergång. Det är en förfärlig ovana, jag vet det, ett missbruk, det har gått så långt nu, att jag inte kan tänka klart utan det längre, jag kan inte vara utan det mer än en kort stund, behovet pockar och tränger på, det plågar mig, jag kan inte behärska mig. Jag skäms förskräckligt, det känns som en djurisk okontrollerbar drift. Men ändå, snälla ni, ni måste försöka förstå, det är ju i alla fall bara en liten gnutta frisk luft jag ber om. Endast en liten, liten gnutta frisk luft. . .

eva stensiö H3

Utdrag ur OBSCEN (vårterminen 1968?)

LITEN OFFENSIV TIDSKRIFT Nr 1

Redaktionell post: P Lennby, Terrassg. 15 Gbg C

Övriga red.medl.: A Gustafsson, U Herlitz (ansv. utg.)

Nya ordningsregler

Ett av de få vettiga beslut som elevrådet fattade förra terminen, var att tillsätta ett utskott, för att se över skolans ordningsregler. Vid nästa sammanträde kommer utskottet att lägga fram sitt arbete, och det skall då beslutas om förslaget skall vidarebefordras till rektor eller inte. Här följer ett kort referat om de viktigaste förbättringarna.

Ordningsreglerna skall gälla alla inom skolan

Tidigare har ordningsreglerna endast berört eleverna, dvs. man har belagt en viss grupp av dem som arbetar inom skolan med stränga förhållningsregler, medan andra grupper, lärare, bambapersonal, vaktmästare etc. inte berörts. Skolan skall fostra till demokrati, det måste därför vara ett tecken på dåligt föredöme när skolan på detta sätt för en slags apartheidpolitik. Det måste vara en absolut förutsättning i en demokratisk skola, att alla de som arbetar inom skolan skall ha samma skyldigheter gentemot varandra.

Ett vänskapligt förhållande

Alla oenigheter bör lösas resonemangsvis och inte med auktoritära medel. Ett vänskapligt förhållande måste i övrigt råda mellan de som arbetar inom skolan: anvisningar och tillrättavisningar bör ske på ett hövligt sätt. Allt våld är förbjudet.

Rökrum åt eleverna

Rökning bör vara tillåten över hela skolgården: den nuvarande situationen med alla eleverna samlade i rökutan är absurd och ohälsosam. Villkoret för detta må dock vara att eleverna själva svarar för en effektiv renhållning, ev. organiserad genom elevrådet. Vidare bör det snarast inrättas ett rökrum åt eleverna.

Slopa meddelandekorten

Meddelandekorten skall tjänstgöra som en länk mellan skolan och hemmet. Utskottet anser dock att den enkelriktade "dialog" som dessa kort ger, är undermålig och tidsödande. Det föreslår istället att kontakten med föräldrarna skall ske medelst ett ökat antal personliga samtal föräldrar och lärare emellan.

Ingen auktoritet

De nuvarande ordningsreglerna säger: "eleverna får icke vare sig inom eller utom skolan uppträda så, att de hindrar passagen för lärare eller andra äldre personer. . ." I de nya ordningsreglerna föreslås emellertid att alla skall hjälpa till att öka framkomligheten. Skolan måste fostra till demokrati, och de demokratiska värderingarna måste slå igenom på alla områden i skolans liv, så att de upplevs som centrala och levande. Därför måste skolan visa, att problem inte löses genom att hänvisa till ålder och auktoritet, utan genom samförstånd, samarbete och hänsynstagande från alla parter.

Epilog. Bakgrunden till skolans nedläggning

Vid sitt sammanträde tisdagen den 3 mars 1970 beslöt Göteborgs Allmänna Skolstyrelse enhälligt att Kjellbergsska gymnasiet, f. d. Högre Allmänna Läroverket för Flickor i Göteborg, skulle avvecklas med början höstterminen 1970.

Paragraf 67 i skolstyrelsens protokoll har följande lydelse:

”Information rörande vissa frågor inom gymnasieorganisationen”

”Skoldirektören lämnade vid dagens sammanträde en muntlig redogörelse för de åtgärder som lett till förvaltningens ställningstagande att Kjellbergsska gymnasiet borde börja avvecklas fr. o. m. höstterminen 1970.

I samband med den konferens som hållits med vuxenutbildningen den 21 januari 1970 i Göteborg hade skoldirektören haft ett samtal med rektor Jakobsson vid Vuxengymnasiet vid vilket framkom att tillgången på lokaler för vuxenutbildningen var mycket knapp. Undervisningsavdelningen hade sedan gjort en utredning, som visade att om Kjellbergsska lades ner skulle de kvarvarande gymnasier i innerstaden dock ha så stor kapacitet att det räckte för gymnasieintagningen under de närmaste åren.

Rektor hade torsdagen den 19 februari informerats om att enligt förvaltningens uppfattning borde skolan börja att avvecklas fr. o. m. höstterminen 1970, samt att förvaltningen avsåg att lägga fram ett sådant förslag vid styrelsens nästkommande sammanträde.

Måndagen den 23 februari hade skolinspektör Lundh och personalchefen informerat lärare och representanter för eleverna vid skolan, varvid frågan om att öka antalet fackskoleklasser höstterminen 1970 vid skolan aktualiserats. Under den följande överläggningen meddelade skoldirektören på fråga av herr Danvik bl. a. att det fanns många detaljfrågor som aktualiseras i samband med avvecklingen av ett gymnasium t. ex. var man skall göra av materielen, hur man skall förfara med fonder o. s. v. Om detta får framläggas förslag senare.

Sedan överläggningen förklarats avslutad beslöt skolstyrelsen på hemställan av skoldirektören att Kjellbergsska gymnasiet skulle avvecklas med början höstterminen 1970,

att fackskoleintagning skulle ske i vanlig ordning höstterminen 1970, samt att uppdraga åt förvaltningen att vidtaga i samband med avvecklingen av skolan erforderliga åtgärder.”

Den i skolstyrelsens protokoll omnämnda informationen till skolans rektor, Harald Ryfors, ägde rum vid en sammankomst hos skoldirektören, dit rektor föregående dag kallats per telefon utan närmare uppgift om vad överläggningen skulle gälla.

Det är inte för mycket sagt, att överraskningen blev stor, när det stod klart vad saken gällde.

Nedläggningen av Gullbergsska gymnasiet våren 1968 hade aktualiserat frågan om göteborgsgymnasiernas elevunderlag. Att antalet gymnasier i stadens centrala delar skulle komma att minska under det kommande decenniet var känt. Men att förändringen skulle komma så snart och gälla Kjellbergsska gymnasiet var på intet sätt genom förhandsinformation från skolförvaltningen klarlagt. Såväl skolledning som lärare, personal, elever och föräldrar stod helt oförmedlat inför det inträffade.

Det var därför ingen lätt uppgift som åvilade skolinspektör Hans-Lennart Lundh och personalchefen Åke Leandersson, när de på eftermiddagen den 23 februari kom till skolan för att i aulan informera om bakgrunden till skolförvaltningens ställningstagande.

Den ur elevsynpunkt viktigaste frågan gällde om eleverna skulle tvingas byta skola mitt under pågående utbildning på grund av nedläggningen. Det var därför glädjande när skolinspektör Lundh med eftertryck betonade, att så inte skulle bli fallet. Detta innebar att avvecklingen skulle ske under två läsår och skolan upphöra den 30 juni 1972.

För att skolan skulle få ett rimligare elevantal under det andra avvecklingsåret föreslogs av en kvicktänkt elev, att nyintagning av tre fackskoleklasser skulle ske hösten 1970. Med detta skulle man vinna, att kvarvarande lärare finge full tjänstgöring i flertalet fall liksom att den något större avvecklingsorganisationen i görligaste mån begränsade antalet lärarbyten.

Efter viss tvekan från förvaltningens sida antogs förslaget av skolstyrelsen. Förutsättningen för att skolans avveckling skulle kunna äga rum med god stadga i organisationen och därmed under lugna och välordnade förhållanden hade därmed givits.

Vid ett särskilt möte med skolans lärare och personal informerades personalchefen om det förestående beslutets innebörd för de anställda. Han framhöll att personalavdelningens strävan skulle bli att i största möjliga utsträckning söka tillmötesgå vars och ens önskemål beträffande omplaceringen såväl beträffande ny skola som tjänstgöringens art.

I allt väsentligt torde man kunna säga, att personalavdelningen lyckats härmed.

Ofrånkomligt är dock att uppbrottet från en skola, där man funnit sig tillrätta och trivts, för flertalet medfört en längre eller kortare tid av ökat arbete vid omställningen till den nya arbetsplatsen.

Kollegiet från läsåret 1969—70 har genom omplaceringar skingrats åt olika håll, som framgår av nedanstående uppställning.

Mottagande skola	Lärare	År
Ascheberg	Adjunkt Eva Brodén	1970
	„ Gustaf Gothall	1970
	„ Greta Morling	1972
Burgården	Gy.dir. Ingmar Slättberg	1970
Hvitfeldtska	Lektor Siv Bejerfors	1972
	„ Alvin Isberg	1970
	Adjunkt Lilian Isberg	1971
	„ Ivar Lennblad	1970
	„ Gunvor Otter	1971
	„ Hjalmar Sjunnesson	1970
	„ Märta Storck	1971
	Lektor Leona Wallman	1971
Levgrenska	Adjunkt Bengt Wenzer	1970
Lundby	„ Rune Bergquist	1971
	„ Ulf Hammarsson	1970
	„ Ingvar Malmeström	1971
Majorna	Gy.dir. Inga Hedelin	1971
	St.r. Bertil Johansson	1972
	Lektor Carlo Rönnow	1970
	„ Reinhold Strömberg	1972
Munkeback	Adjunkt Evald Edvinsson	1972
Schillerska	„ Märta Dahr	1972
	„ Oskar Nyman	1971
	Te.lär. Hans Sjö Dahl	1972
	Adjunkt Per Vallmark	1972
	„ Gunvor Vidén	1971
„ Lars Zetherström	1971	

Nya tjänster:

Lektor Bertil Gyllensten, Stockholm

Lektor Johannes Hedberg, Göteborgs Universitet

Pensionerade:

1970 Adjunkt Karl Gustafsson

Rektor Harald Ryfors

1971 Adjunkt Bengt Kullenberg

Adjunkt Anna Wistrand

1972 Adjunkt Torborg Lindström

Lektor Roland Lydén

Adjunkt Gunnar Rosberg

En skolas lärare och personal bygger under år av arbetsgemenskap upp ett samspel, som när det gäller en god skola är dess viktigaste pedagogiska utrustning och tillgång. Det är denna tillgång som i första hand går för lorad när skolan läggs ned.

Flickläroverket — Kjellbergsska gymnasiet — har genom åren haft namn om sig att vara en god skola. Fanns välgående skäl för Göteborgs skolstyrelse att besluta om dess nedläggning?

Vuxengymnasiets behov av lokaler för sin undervisning framhålles i skolstyrelsens protokoll som ett av skälen. Viktigare och rimligare anledningar till beslutet har man att söka i andra mera tungt välgående omständigheter.

Riksdagen fattade i december 1964 beslut om att ersätta de då befintliga såväl statliga som kommunala läroverken med en i förhållande till grundskolan fristående kommunal gymnasial skola. Principen om åtskillnad mellan grundskolan och gymnasiet har som framgår av nedanstående siffermaterial haft fundamental betydelse för de allmänna gymnasierna i Göteborg.

Elevantalet 1960—1971
sammanlagt vid de åtta allmänna gymnasierna

År	Realskola Grundskola	Gymnasium Fackskola	Summa
1960	4.186	3.081	7.267
1961	3.982	3.750	7.732
1962	3.545	4.344	7.892
1963	2.994	4.702	7.696
1964	2.477	4.390	6.867
1965	1.973	4.347	6.320
1966	1.390	5.264	6.654
1967	1.033	6.245	7.278
1968	592	6.017	6.609
1969	174	5.592	5.766
1970	89	5.147	5.236
1971	—	4.926	4.926

Anm. 1. År = vid höstterminens början

2. De allmänna gymnasierna =
Hvitfeldtska	Burgården
Schillerska	Gullbergska
Majorna	Lundby
Kjellbergska	Munkeback

Siffrorna visar att det sammanlagda antalet elever minskat från som störst år 1962 7.892 till 4.926 år 1971. En nedgång med 2.966 elever.

Att några av gymnasierna under sådana omständigheter måste avvecklas är ofrånkomligt.

Nedläggandet av Gullbergska och Kjellbergska gymnasierna har inte förmått hindra, att också de återstående sex skolorna under de senaste läsåren fått en minskning av sina elevantal. Ur undervisningens synpunkt må hända en fördel. Man kan tala om en viss överbeläggning i början av 1960-talet.

Några skolor måste alltså nedläggas. Varför valde skolstyrelsen Kjellbergska gymnasiet för 1970 års nedläggning?

Av betydelse synes ha varit planeringen för utvecklingen efter 1 juli 1971, då den med yrkesskolan integrerade gymnasieskolan skulle börja sin verksamhet. Skolenheter i storleksordningen 1.500 elever eller större framstod då som det realistiska för framtiden. Hänsyn måste också tas till det faktum, att flertalet elever numera är bosatta i de nya stadsdelarna. Genom anhopningen av gymnasier i centrala Göteborg tvingas de till långa och trötta resor. Skolstyrelsens långtidsplanering avser som känt upprättandet av nya gymnasieskolor i stadens ytterområden för att råda bot på detta.

Vid en granskning av de alternativ för nedläggning, som förelåg våren 1970, finner man att Hvitfeldtska—Levgrenska—Aschebergska liksom Burgården—Katrinelund bildar två storenheter och därför kan inpassas i den fortsatta utvecklingen. Om man bortser från Polhemsgymnasiet, med dess karaktär av specialiserat tekniskt gymnasium, återstår Schillerska och Kjellbergska. Schillerska ligger kommunikationsmässigt bättre till för elever från Västra Frölunda och Askim. Valet föll på Kjellbergska. Till detta torde även ha bidragit att Kungl. Byggnadsstyrelsen sedan länge önskat förvärva skolan för Universitetets räkning.

Flickläroverket var en av kulturinstitutionerna kring Götaplatsen. Vi upplevde som positivt i högsta grad att ha Universitetsbiblioteket, Stadsbiblioteket, Stadsteatern, Konserthuset, Konstmuseet, Industrimuseet och Teaterhistoriska museet som närmsta grannar. Vi kunde på vårarna glädja oss åt skönhetsupplevelser, när träden kring Näckrosdammen och kring skolan stod i blom, föregångna av våra egna av adjunkt Zetherström med mycken möda vårdade rabatter.

När vi, som haft vår arbetsplats där, nu måste lämna stadens miljömässigt förnämligast belägna gymnasium, gör vi det i förvissningen, att det också för våra elever har varit inspirerande att dagligen ha fått vistas i nära kontakt med det centrum för humanistiska kulturinstitutioner, som Göteborg har samlat kring Götaplatsen.

De kommande mer perifert belägna gymnasieskolorna är säkerligen sakligt sett berättigade. Må den yttre miljö de kan komma att erbjuda inte enbart bli funktionell utan också till stimulans och inspiration för elever och lärare.

Det är en förmån vi har haft.

Bilagor

FLICKLÄROVERKET 1929—1966
 KJELLBERGSKA GYMNASIET 1966—1972

Bilaga A
Elevantalet
 (vid början av ht.)

Ht år	Gymnasiet	Fackskolan	Realskolan	Summa
1929	33	—	35	68
30	75	—	71	146
31	110	—	128	238
32	132	—	191	323
33	145	—	234	379
34	152	—	250	402
1935	168	—	265	433
36	184	—	307	491
37	207	—	310	517
38	240	—	303	543
39	247	—	281	528
1940	266	—	248	514
41	276	—	247	523
42	273	—	245	518
43	253	—	248	501
44	263	—	259	522
1945	278	—	250	528
46	309	—	243	552
47	305	—	253	558
48	338	—	294	632
49	338	—	321	659
1950	357	—	351	708
51	364	—	376	740
52	347	—	383	730
53	399	—	381	780
54	427	—	387	814

forts.

Ht år	Gymnasiet	Fackskolan	Realskolan	Summa		
1955	463	—	439	902		
56	469	—	438	907		
57	507	—	383	890		
58	528	—	347	875		
59	590	—	267	857		
1960	665	—	245	910		
61	781	—	188	969		
62	864	—	105	969		
63	869	—	47	943		
64	715	—	40	755		
1965	"Gamla" 593	"Nya" —	60 a)	653		
66	351	591	240	74	—	665
67	159	573	414	171	—	744
68	—	507	—	165	—	672
69	—	475	—	143	—	618
1970	—	241	—	148	—	389
71	—	84	—	82	—	166

a) Från Göteborgs kommunala realskola

Bilaga B

FLICKLÄROVERKET 1929—1966*)
 KJELLBERGSKA GYMNASIET 1966—1972

Nyintagna elever

Ht år	Gymnasiet	Fackskolan	Realskolan	Summa
1929	33	—	35	68
30	45	—	36	81
31	43	—	65	108
32	48	—	70	118
33	60	—	35	95
34	56	—	70	126
1935	60	—	70	130
36	86	—	104	190
37	80	—	70	150
38	84	—	70	154
39	101	—	70	171
1940	90	—	70	160
41	88	—	70	158
42	80	—	70	150
43	76	—	70	146
44	90	—	71	161
1945	103	—	72	175
46	107	—	67	174
47	99	—	71	170
48	122	—	105	227
49	119	—	106	225
1950	112	—	107	219
51	104	—	105	209
52	112	—	106	218
53	148	—	106	254
54	144	—	108	252
1955	147	—	143	290
56	125	—	108	233
57	144	—	68	212
58	176	—	71	247
59	212	—	71	283
1960	213	—	70	283
61	268	—	36	304
62	269	—	35	304

forts.

Ht år	Gymnasiet	Fackskolan	Realskolan	Summa
63	237	—	—	237
64	55	—	—	55
1965	115	—	—	115
66	240	74	—	314
67	187	89	—	276
68	145	86	—	239
69	113	59	—	172
1970	—	87	—	87
71	—	—	—	—
Summa	4.936	395	2.601	7.931

*) Totala antalet elever vid enbart Flickläroverket torde ha varit c:a 6.700.

Bilaga C

Antalet avlagda
studentexamina
realexamina

Läsåret	Studentexamen	Realexamen
1929—30	—	—
30—31	—	—
31—32	21	—
32—33	41	27
33—34	38	33
34—35	41	46
1935—36	52	47
36—37	51	54
37—38	43	65
38—39	77	57
39—40	70	84
1940—41	73	42
41—42	66	43
42—43	84	40
43—44	68	42
44—45	69	47
1945—46	58	42
46—47	77	40
47—48	71	39
48—49	86	44
49—50	78	42
1950—51	73	35
51—52	98	56
52—53	81	74
53—54	99	55
54—55	91	58
1955—56	102	84
56—57	98	85
57—58	120	78
58—59	123	109
59—60	110	78
1960—61	121	52
61—62	148	42

forts.

Läsåret	Studentexamen	Realexamen
62—63	182	35
63—64	189	10
64—65	215	39
1965—66	218	57 a)
66—67	175	—
67—68	160	—
Summa	3.567	1.724 b)
I procent av antalet nyintagna	83,9 %	66,3 %

a) Elever från Göteborgs kommunala realskola.

b) Exklusive realexamina 1965—66.

Bilaga D: 1 Ordinarie lärare

Namn	Ex.	Tjänstgöringsår	Befattning	Undervisningsämnen
Adelbert-Otter, Gunvor	FM	1953—71	Adjunkt	Svenska, historia, samh.k.
Armini, Harry	FD	1932—52	Lektor	Latin, grekiska
Arfwidsson, Anna	FD	1933—42	Adjunkt	Tyska, engelska
Bejerfors, Siv	TL, FK	1963—72	Lektor	Rel.k., filosofi
Bergmann, Olga	FL	1929—52	Adjunkt	Tyska, engelska
Bergquist, Rune	FM	1956—71	Adjunkt	Matematik, fysik
Bjerrome, Gunnar	FD	1960—64	Lektor	Franska
Blomstrand, Ingrid	KLS	1938—61	Ämn.lär.	Krist.d.k., svenska, tyska
Blomé, Bertil	FD	1938—41	Lektor	Engelska, franska
Borsgård, Johan	FL	1948—54	Adjunkt	Engelska, franska, spanska
Brodén, Eva	FM	1961—72	Adjunkt	Rel.k., svenska
Bucht, Ruth	FM	1932—67	Adjunkt	Franska, engelska
Carlquist, Inga	Mu.dir.	1952—69	Musiklär.	Musik, körsång, instr.m.
Cavallin, Samuel	FD	1950—59	Lektor	Latin, grekiska
Celander, Hilding	FD	1929—42	Rektor	Svenska, filosofi
Dahr, Märta	FM	1946—72	Adjunkt	Matematik, fysik
Edwinsson, Evald	FM	1953—72	Adjunkt	Svenska, tyska
Elmgren, Bernhard	FM	1932—41	Adjunkt	Matematik, fysik, kemi
Fjellander-Attman, Elsa	HSIS	1945—66	Slöjdlär.	Textil slöjd
Flack-Augustsson, Henny	FM	1936—56	Adjunkt	Svenska, engelska
Friberg, Sten	FD	1935—40	Lektor	Matematik, fysik
Fridholm, Roland	FD	1937—46	Adjunkt	Svenska, historia, geografi
Gothall, Gustaf	FM	1957—70	Adjunkt	Matematik, fysik, kemi
Greger, Karl	FL	1959—63	Lektor	Matematik, kemi
Gren, Nils	FL	1948—62	Lektor	Geografi, historia
Gustafsson, Karl	FM	1951—70	Adjunkt	Matematik, fysik
Hagelin, Axel	FL	1942—58	Adjunkt	Matematik, fysik, kemi
Hallberg, Magnus	TK	1932—57	Adjunkt	Kristendom, historia
Hammarson, Ulf	FM	1963—70	Adjunkt	Svenska, engelska
Hammarsten, Harald	FD	1934—49	Lektor	Matematik, fysik, kemi
Hannerberg, David	FD	1934—46	Adjunkt	Geografi, matematik
Hansson, Axel	FL	1937—57	Lektor	Matematik, fysik
Hansson, Ingvar	FL	1951—55	Lektor	Matematik, fysik
Hedberg, Johannes	FD	1962—70	Lektor	Engelska, franska, spanska
Hedelin, Inga	Gy.dir.	1932—35 1937—72	Gy.lär.	
Hedin, Greta	FD	1933—49	Lektor	Svenska, historia
Heimer, Alf	FD	1940—50	Lektor	Matematik, fysik
Holm, Ingrid	Gy.dir.	1929—62	Gy.lär.	
Holmquist, Märta	GSS	1953—65	Skolkökslär.	Hushållsgöromål
Hulthén, Roland	FL	1957—62	Adjunkt	Svenska, tyska
Hyldgaard-Jensen, Anna-Lisa	FM	1948—66	Adjunkt	Svenska, tyska, engelska
Hård av Segerstad, Fredrik	FD	1929—52	Lektor	Biologi
Isberg, Alvin	FD	1963—70	Lektor	Historia, samh.k.
Johansson, Bertil	FL	1962—66 1966—72	Adjunkt St.rektor	Historia, samh.k.

Namn	Ex.	Tjänstgöringsår	Befattning	Undervisningsämnen
Kellnberger, Constance	FD	1950—58	Lektor	Tyska, engelska
Kullenberg, Bengt	FM	1952—71	Adjunkt	Franska, latin
Lagerholm, Marianne	Mu.dir.	1929—49	Musiklär.	
Larsson-Nordhult, Axel	FD	1931—35	Lektor	Matematik, fysik
Larsson, Karl	FL	1947—59	Adjunkt	Svenska, hist., geografi
Lennblad, Ivar	FM	1959—70	Adjunkt	Matematik, fysik, kemi
Linde, Harry	FD	1950—55	Adjunkt	Latin, grekiska
Lindeberg, Thyra	HKS	1933—53	Teckn.lär.	
Lindquist, Ivar	FM	1955—60	Adjunkt	Engelska, franska
Lindström, Torborg	FM	1958—72	Adjunkt	Engelska, franska
Lydén, Roland	FL	1948—72	Lektor	Svenska, latin
Malmeström, Ingvar	FL	1962—71	Adjunkt	Biologi, psykologi
Marcus, Carl David	FD	1933—39	Adjunkt	Svenska, tyska
Michaëlsson, Karl	FD	1929—37	Lektor	Engelska, franska
Morling, Greta	FL	1950—72	Adjunkt	Biologi, kemi
Mutén, Alex	FL	1952—69	Lektor	Svenska, tyska
Nilsson-Stig, Ragni	FM	1941—57	Adjunkt	Svenska, tyska, franska
Norberg, Erik	FL	1931—62	Lektor	Historia, latin
Norberg, Maj	FM	1932—65	Adjunkt	Engelska, franska
Norrman, Esther	PLS	1929—47	Ämneslär.	Kristendom, historia
Nyman, Oskar	FM	1954—71	Adjunkt	Svenska, historia, samh.k.
Ohlon, Sonja	FL	1929—32 1951—60	Adjunkt	Svenska, latin
Olinder, Gunnar	FD, TK	1948—56	Lektor	Kristendom, filosofi
Ringnell, Gösta	TL, FD	1958—62	Lektor	Kristendom
Ringnér, Elsa	Gy.dir.	1954—66	Gy.lär.	
Rosberg, Gunnar	FM	1957—72	Adjunkt	Svenska, historia, samh.k.
Rothstein, Dagny	NHH	1938—44	Handarb.lär.	Kvinnlig slöjd
Ryfors, Harald	FL	1957—70	Rektor	Biologi
Rönnerstrand, Sigfrid	FD	1952—65	Lektor	Biologi, kemi
Rönnow, Carlo	FL	1962—70	Lektor	Biologi, geografi
Sjunnesson, Hjalmar	FM	1957—70	Adjunkt	Svenska, engelska
Sjödahl, Hans	HKS	1966—72	Teckn.lär.	Teckning, konsthistoria
Sjögren, Gunnar	FD	1950—64	Lektor	Svenska, historia
Slättberg, Ingmar	Gy.dir.	1965—70	Gy.lär.	
Solberg, Agne	HKS	1953—67	Teckn.lär.	
Storck, Märta	FM	1961—71	Adjunkt	Engelska, franska
Strömberg, Reinhold	FD	1960—72	Lektor	Latin, grekiska
Svenonius, Björn	FD	1956—66	Lektor	Matematik, fysik
Tengvik, Gösta	FD	1943—67	Lektor	Engelska, franska
Wallén, Erik	FD	1942—57	Rektor	Svenska, historia
Wallman, Leona	MA	1962—71	Lektor	Matematik
Wallmark, Per	FM	1957—72	Adjunkt	Tyska, engelska
Wenzer, Bengt	FM	1955—72	Adjunkt	Engelska, franska, spanska
Widén, Gunvor	FM	1958—71	Adjunkt	Engelska, franska
Wistrand, Anna	FM	1962—71	Adjunkt	Franska, latin, svenska
Zetherström, Lars	FM	1957—71	Adjunkt	Biologi, naturkunskap

Bilaga D: 2

Extra ordinarie lärare med längre
tjänstgöring under de sista 25 läs-
åren

Namn	Ex.	Tjänst- göringsår	Befattning	Undervisningsämnen
Alin, Sten	Ing.	1964—66	Timlär.	Kemi
Anderberg, Sonja	FM	1962—63	Adjunkt	Svenska, engelska
Askne, Greta	FM	1961—63	Adjunkt	Svenska
Aspegren, Kerstin	FM, TK	1962—66	Adjunkt	Kristendom, historia
Carlsson, Ann-Margreth	FM	1967—71	Adjunkt	Franska, engelska
Carlström, Marie	FM	1967—69	Adjunkt	Engelska, franska
Forshult, Ingalill	FM	1962—64	Adjunkt	Historia, geografi
Gillberg, Ulla	FM	1953—58	Adjunkt	Engelska, tyska, franska
Graad, Karl-Erik	FM	1960—62	Adjunkt	Svenska, historia
Gyllenhak, Carlfredrik	FM	1952—57	Adjunkt	Svenska, tyska, historia
Gäfvert, Gösta	FM	1947—52	Adjunkt	Svenska, historia, franska
Hellekant, Jan	FM	1962—64	Adjunkt	Engelska, franska
Isberg, Lilian	FM	1965—71	Adjunkt	Svenska, historia
Jacobson, Berit	FM	1961—68	Adjunkt	Matematik, fysik
Kastrup-Gothall, Greta	HKS	1959—65	Teckn.lär.	
Kilenstam, Doris	FM	1961—65	Adjunkt	Svenska, tyska
Kärrby, Margit	PLS	1947—60	Ämneslär.	kristendom, svenska
Lagerholm, Anita	Gy.dir.	1962—66	Gy.lär.	
Lamberg, Peter	Konstnär	1961—63	Teckn.lär.	
Landin, Barbro	FM	1954—62	Adjunkt	Engelska, franska
Larsson, Birgit	FM	1954—56	Adjunkt	Svenska, engelska
Lilljefors, Margareta	FM	1955—63	Adjunkt	Engelska, tyska
Lindgren, Pia	FM	1956—66	Adjunkt	Svenska, engelska
Malmeström, Birgitta	FM	1967—70	Adjunkt	Psykologi, socialk.
Mannheimer, Irma	FM	1947—62	Adjunkt	Biologi, geografi
Messelius, Ulla	FM	1963—66	Adjunkt	Svenska, historia
Morander, Karl-Erik	Civ.ing.	1963—67	Adjunkt	Matematik, fysik
Nordin, Signe	FM	1965—67	Adjunkt	Svenska, tyska
Norén, Ragnhild	FM	1962—64	Adjunkt	Kemi
Nygren, Gustaf	FL	1947—50	Adjunkt	Latin, grekiska
Orstadius, Björn	FM	1960—62	Adjunkt	Svenska, historia
Persson, Einar	TK	1956—66	Adjunkt	Kristendom
Persson, Rune	FM	1962—64	Adjunkt	Geografi, samh.k.
Zeilon, Brita	FM	1950—52	Adjunkt	Svenska, engelska
Wallenstein, Anna-Lisa	FM	1949—51	Adjunkt	Svenska, historia
Wallén, Britta	FM	1947—52	Adjunkt	Svenska, tyska

Bilaga D: 3

Övriga befattningar

BIBLIOTEKARIE	1929—1935	Lektor Karl Michaëlsson
	1935—1965	Lektor Erik Norberg
	1966—1972	Bibliotekarie Birgit Hammarskjöld
VAKTMÄSTARE	1929—30	Carl N. Sällström
	1930—1933	Knut Hedlund
	1934—1967	Sören Rodrick
	1935—1967	Gustav Stenum
	1967—1972	Gustaf Adolfsson
	1967—1972	Karl-Erik Gran
INSTITUTIONSTEKNIKER	1967—1972	Michael Zervos
KURATOR	1966—67	Elsi Teghammar
	1968—1972	Britt Olofsson
REKTORSEXPEDITIONEN	1950—1967	Rektors sekreterare: Sören Rodrick
	1952—1954	Ingrid Andersson
	1954—1958	Inge Britt Fredrikson
	1959—1960	May Britt Danielsson
	1961—1962	Kerstin Olsson
	1963—1969	Ulla Antheide
	1964—1972	Gun Nilsson
SKOLLÄKARE	1929—1941	Dr. Hilma Wengberg
	1941—1942	Dr. Vera Johnsson
	1942—1957	Dr. Inez Uddenberg
	1957—1972	Dr. Ålsi Carlsten
SKOLSKÖTERSKA	1945—1970	Leg. sjuksk. Willy Jespersion
	1970/71	Leg. sjuksk. Ingrid Thunberg
	1971/72	Leg. sjuksk. Gunvor Eriksson
HUSMOR	1952—62	Anna-Stina Rodrick
	1962/63	Stina Stenum
	1963—1970	Ruth Falk
	1970/71	Siri Oderström
	1971/72	Rut Lundin (ht)

Bilaga E

Skolans arkiv

Skolans tryckta material

1. Då Flickläroverket var en statlig skola, kommer det material som hänför sig till tiden från skolans start år 1929 till och med den 30 juni 1966 att från den 1 juli 1972 vara deponerat på Landsarkivet i Göteborg, där det efter uppordnandet kommer att vara tillgängligt.
2. Kjellbergska gymnasiet kommer som kommunal skola att överlämna sina arkivalier för tiden 1 juli 1966 till den 30 juni 1972 till Göteborgs Stadsarkiv.
3. Under såväl den statliga som den kommunala tiden utgav skolan årligen tryckta kataloger. Dessa finns tillgängliga på Universitetsbiblioteket.
4. För vart och ett av läsåren 1929 till 1962 finns tryckta årsredogörelser med bl. a. värdefulla upplysningar om undervisningen, elevaktiviteter och biografiska uppgifter. Även dessa finns på Universitetsbiblioteket.